

Ի. Մ. ԲՈԳԴԱՆՈՎ, Շ. Լ. ԿՈՆՏՈՐ, Ա. ՅԵ. ԿՈՐՈՒԿՈՎ

ԹՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԽՆԴՐԱԳԻՐՔ

ԳՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

23 JAN 2018

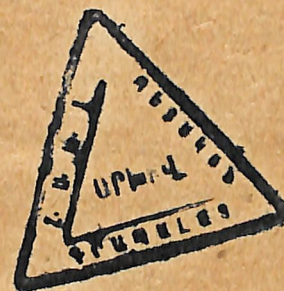
Բնագիրը քույրատրված է ՌՍՖՖՀ լուստոգրականության կոմիտեի

Ի. Մ. ԲՈԳԴԱՆՈՎ, Շ. Լ. ԿՈՆՏՈՐ, Ս. ՌԵ. ԿՈՐՈՒԿՈՎ

ԹՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԽՆԴԻԱԳԻՐՔ

ԳՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՊԵՏԶՐԱՏՈՒԹՅԱՆ ԿԶՐԱՏՐԱԺԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1984

ԹՎԵՐ ՀԱՐՅՈՒՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

ԿԱՐԴԱԼ ՅԵՎ ԳՐԵԼ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԳՈՒԾԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

Տպագիր թվանշաններ՝

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0,

Ձեռագիր թվանշաններ՝

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0

1. Գրեցեք 1, 4, 7 թվանշանները:

2. Գրեցեք 0, 9, 6, 8, 3, 2, 5 թվանշանները:

3. Գրեցեք ըստ կարգի 1-ից մինչև 9 բոլոր թվերը:

4. Գրեցեք ըստ կարգի 9-ից մինչև 1 բոլոր թվերը:

5. Համընթաց վրա գրեցեք հետևյալ թվերը՝

7, 8, 4, 6, 9, 5, 3,

6. Սաացեք բոլոր միանիշ թվերը:

7. Վճր թիֆն և կոչվում միանիշ թիվ:

8. Գրեցեք տասը թիվը:

9. Տասը թիվը քանի թվանշանով է գրվում:

10. Ձերոն տասը թվի մեջ ինչ է ցույց տալիս:

11. Միավորը տասը թվի մեջ ինչ է ցույց տալիս:

12. Ձերոն տասը թվի մեջ, ալից ձախ հաշված, վճր-տեղ է դանվում: Միավորը վճրտեղ է գտնվում:

1127862 99

Պատ. խմբագիր՝ Արտ. Խանգյան
Լեզվ. խմբագիր՝ Զ. Պետրոսյան

Տեխ. խմբագիր՝ Գ. Չեղևան

Թարգմ. խմբագիր՝

Խ. Խանգյան

Հրատ. № 2915 Գլխավ. № 5485 (Բ) Գլխավ. 104, Տիրած 20,000

Հանձնված է արտագրության 8 մարտի 1934 թ.

Կոտայքի մարզի 20 ապրիլի 1934 թ.

Պետհրատի տպարան

13. Համընթիսի վրա գցեք քսան թիվը և զրի առեք:
14. Կարգացեք հետևյալ թվերը՝

30, 60, 80, 40, 90, 50, 70:

15. Համընթիսի վրա գցեք հետևյալ թվերը՝

60, 20, 70, 50, 80, 40, 90, 30:

16. 80 թվի մեջ քանի տասնյակ կա:

17. 50 թվի մեջ քանի տասնյակ կա: Քանի տասնյակ կա՝ 40-ի, 90-ի, 30-ի, 70-ի 60-ի մեջ:

18. 60 թվի մեջ զերոն ինչ և ցույց տալիս: Ինչ և ցույց տալիս՝ 80-ի 40-ի, 70-ի, 90-ի մեջ:

19. Թվանշաններով գրեցեք հիսուն, վաթսուն, ութսուն, յոթանասուն, յերեսուն, իննսուն, քառասուն թվերը:

20. Համընթիսի վրա գցեք՝ վաթսուն, քսան, յոթանասուն, հիսուն, իննսուն, քառասուն, ութսուն թվերը:

21. Ասացեք ու զրի առեք այն թվերը, վորոնք պարունակում են չորս տասնյակ, հինգ տասնյակ, վեց տասնյակ, յերեք տասնյակ, ութ տասնյակ, ինն տասնյակ, յոթ տասնյակ:

22. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$20 + 10 =$	$50 - 10 =$	$80 - 20 =$
$40 + 20 =$	$40 - 20 =$	$50 - 40 =$
$30 + 40 =$	$60 - 30 =$	$40 + 50 =$
$50 + 20 =$	$80 - 50 =$	$60 - 50 =$
$60 + 30 =$	$70 - 40 =$	$10 + 70 =$
$70 + 10 =$	$90 - 50 =$	$90 - 20 =$

23. Մարգագետնում արածում են 20 ձի և 50 կով: Մարգագետնում քանի գլուխ անասուն և արածում:

24. Հողամասից առաջին քաղից ստացան 30 ց (ցենտներ)¹⁾ խոտ, իսկ յերկրորդ քաղից՝ 20 ց: Քանի ցենտներ խոտ ստացան յերկու քաղից:

25. Մի ցեխում կա 70 հարվածային, իսկ մյուսում 20-ով ավելի: Քանի հարվածային կա յերկրորդ ցեխում:

26. Խորհանդեսով յուսնի ունի 80 տրակտոր, վորոնցից 50-ը սարքի յե: Քանի տրակտոր վերանորոգման կարիք և զգում:

27. Պահեստում կար 90 արկղ ծխախոտ, վորից 40 քրաց թողին: Քանի արկղ մնաց:

28. Բանվորը խնայողական դրամարկղում ուներ 70 ռուբլի: Մի ամսում յետ վերցրեց 20 ռուբլի: Ինչքան փող մնաց խնայողական դրամարկղում:

29. Կարգացեք և համընթիսի վրա գցեք հետևյալ թվերը՝ 42, 38, 49, 54, 83, 92, 67, 29, 75:

30. 56 թվի մեջ քանի տասնավոր և, բացի դրանից, քանի միավոր կա: 62-ի՝ 73-ի, 87-ի մեջ:

31. Թվանշաններով գրեցեք 58 թիվը: Տեղափոխեցեք այդ թվի թվանշանները և կարդացեք տեղափոխումից հետո ստացված թիվը:

ա) 58 թվի մեջ 5 թվանշանն ինչ և նշանակում:

բ) 58 թվի մեջ 8 թվանշանն ինչ և նշանակում:

գ) 85 թվի մեջ 5 թվանշանն ինչ և նշանակում:

դ) 85 թվի մեջ 8 թվանշանն ինչ և նշանակում:

32. Ինչպես և կոչվում այն թվանշանը, վորը գտնվում և թվի աջ կողմից առաջին տեղում:

¹⁾ Ցենտները հավասար և 100 կիլոգրամի:

33. Ի՞նչպես ե կոչվում այն թվանշանը, վոր գտնու-
վում ե թվի աջ կողմից յերկրորդ տեղում:

34. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ քսան-
ինը, բառասուն յոթ, հիսուն չորս. իննսուն ութ, վաթ-
սուն յերեք, քսանմեկ, յերեսուն հինգ. Այդ թվերից
յուրաքանչյուրը գցեք համրիչի վրա:

35. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝

13, 15, 11, 14, 12, 19, 17, 18, 16:

36. 18 թվի մեջ քանի աասնավոր, քանի զրանից,
քանի միավոր կա. 14-ի, 12-ի, 17-ի-ի մեջ:

37. Թվանշաններով գրեցեք 10-ից մինչև 20 բոլոր
թվերը ե առանձին-առանձին գցեք համրիչի վրա:

38. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝

37, 40, 18, 52, 70, 12, 45, 80, 15, 68, 60, 16, 79,
30, 13, 25, 50, 17, 31, 19, 99, 90:

39. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ քա-
ռասուն յերեք, աասնհինգ, յոթանասուն, իննսուն չորս,
աասնինը, իննսուն, յերեսուն վեց, տասնմեկ, հիսուն
քառասուն ութ, ութսուն չորս, վաթսուն:

40. Վ՛որ թիվն ե կոչվում յերկանիշ թիվ:

41. Վ՛որ ամենամեծ թիվը կարելի յե գրել լերկու-
թվանշանով: Գրեցեք այդ թիվը:

42. Վ՛որ ամենափոքր թիվը կարելի յե գրել յեր-
կու թվանշանով: Գրեցեք այդ թիվը:

Կոմունալում կա 24 ձի ու 52 կով: Կոմունայում
քանի գլուխ անասուն կա:

$24 + 52 = 20 + 50 + 4 + 2 = 70 + 6 = 76$

43. Բանավոր ե համրիչի վրա գցելով լուծեցեք
հետևյալ ուրիշակները:

$33 + 5 =$	$32 + 15 =$	$40 + 37 =$	$6 + 12 + 31 =$
$8 + 41 =$	$24 + 31 =$	$22 + 47 =$	$14 + 5 + 30 =$
$50 + 9 =$	$43 + 26 =$	$81 + 18 =$	$41 + 25 + 3 =$
$7 + 30 =$	$34 + 50 =$	$75 + 24 =$	$32 + 15 + 21 =$
$8 + 0 =$	$56 + 33 =$	$67 + 32 =$	$51 + 13 + 25 =$

$$2 + 12 + 21 + 12 =$$

$$3 + 11 + 32 + 23 =$$

$$11 + 13 + 32 + 23 =$$

$$14 + 31 + 22 + 32 =$$

44. Մի խմբում 45 աշակերտ կա, իսկ մյուսում՝ 23:
Յերկու խմբում քանի աշակերտ կա:

45. 1931 թվի վերջին Մոսկվայի շրջանում կար 33
ՄՏԿ, իսկ 1932 թվի դարնանը՝ 24 ՄՏԿ ավելի: Մոսկվա-
յի շրջանում 1932 թվի դարնանը քանի ՄՏԿ կար:

Մսուրում կար 21 տղա ե 19 աղջիկ: Մսուրումը
ընդամենը քանի յերեխա կար:

$$21 + 19 = 21 + 9 + 10 = 30 + 10 = 40$$

46. Բանավոր ե համրիչի վրա գցելով լուծեցեք հե-
տևյալ ուրիշակները:

$24 + 6 =$	$45 + 5 =$	$38 + 12 =$	$52 + 38 =$
------------	------------	-------------	-------------

$37 + 3 =$	$53 + 7 =$	$29 + 21 =$	$47 + 23 =$
------------	------------	-------------	-------------

$18 + 2 =$	$76 + 4 =$	$33 + 27 =$	$56 + 14 =$
------------	------------	-------------	-------------

47. 1926 թվին ԽՍՀՄ-ում յուրաքանչյուր հարյուր
ընակչից 56-ը գրագետ եր, իսկ 1932 թվին գրագետե-
րի թիվն ավելացավ 34 հոգով: 1932 թվին յուրաքան-
չյուր հարյուր ընակչից քանիսն եր գրագետ:

Մի բրիգադում 7 զուխան կա, իսկ մյուսում՝ 5: Յերկու բրիգադում քանի՞ զուխան կա:

$$7 + 5 = 7 + 3 + 2 = 10 + 2 = 12$$

48. Բանավոր և համընթիվ վրա գցելով, լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$$8 + 3 = \quad 4 + 8 = \quad 8 + 8 =$$

$$9 + 5 = \quad 9 + 9 = \quad 6 + 7 =$$

$$7 + 8 = \quad 8 + 5 = \quad 7 + 7 =$$

$$6 + 9 = \quad 9 + 3 = \quad 9 + 3 =$$

Կոլտնտեսութունը մթերման կեսն ուղարկեց 17 պարկ ցորեն և 8 պարկով ավելի հաճար: Քանի՞ պարկ հաճար ուղարկեց կոլտնտեսութունը:

$$17 + 8 = 17 + 3 + 5 = 20 + 5 = 25.$$

40. Բանավոր և համընթիվ վրա գցելով, լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$$87 + 5 = \quad 38 + 6 = \quad 32 + 9 =$$

$$66 + 7 = \quad 29 + 5 = \quad 45 + 8 =$$

$$48 + 9 = \quad 18 + 7 = \quad 53 + 9 =$$

$$36 + 8 = \quad 49 + 4 = \quad 75 + 6 =$$

Մի շենքում 37 զազգյահ կա, իսկ մյուսում՝ 24: Յերկու շենքում քանի՞ զազգյահ կա:

$$37 + 25 = 37 + 3 + 21 = 40 + 21 = 61$$

50. Բանավոր և համընթիվ վրա գրելով, լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$$49 + 12 = \quad 57 + 24 = \quad 64 + 29 =$$

$$58 + 25 = \quad 76 + 18 = \quad 38 + 34 =$$

$$38 + 47 = \quad 68 + 23 = \quad 47 + 26 =$$

$$26 + 27 = \quad 29 + 57 = \quad 48 + 37 =$$

$$36 + 15 = \quad 18 + 25 = \quad 56 + 38 =$$

51. ՄՏԿ-ի արհեստանոցը վերանորոգեց 38 տրակտոր: Ղարձյալ մնաց վերանորոգելու 7 տրակտոր: Քանի՞ տրակտոր պիտի վերանորոգեր արհեստանոցը:

52. Շրջանում կարտոֆիլի միջին բերքը 1 նա-ից (հեկտարից) 64 ց էր, իսկ կոլտնտեսութունում՝ 18 ց ավելի: Վերջին երկու կոլտնտեսության կարտոֆիլի բերքը:

53. Գումարեցեք 35 և 29 թվերը: Գրեցեք ստացածը:

Տեղափոխեցեք տվյալ թվերը և գումարեցեք:

Ստացած գումարները հավասար են, թե՞ վոչ:

Գումարելիների տեղափոխումից գումարը փոխվում է:

54. Լուծեցեք հետևյալ որինակը՝ $29 + 15 + 11 =$ Ի՞նչ կարգով ավելի հեշտ է գումարել այս թվերը:

55. Լուծեցեք որինակները: Թվերն այնպես տեղափոխեցեք, վոր ավելի հեշտ լինի գումարել:

$$18 + 25 + 22 = \quad 8 + 26 + 12 + 14 =$$

$$37 + 16 + 13 = \quad 12 + 25 + 28 + 13 =$$

$$36 + 15 + 24 = \quad 27 + 17 + 33 + 11 =$$

56. Կոպերատիվում կար 47 ց կրուպա. 33 ց ծախեցին:

Քանի՞ ց'ենտներ կրուպա մնաց:

$$47 - 33 = 47 - 30 - 3 = 17 - 3 = 14,$$

Խնդիրը լուծեցեք նաև համրիչի վրա:

57. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա գցելով.

$$38 - 3 = \quad 78 - 53 = \quad 96 - 44 = \quad 64 - 23 =$$

$$57 - 5 = \quad 48 - 28 = \quad 47 - 28 = \quad 58 - 37 =$$

$$49 - 6 = \quad 65 - 23 = \quad 37 - 16 = \quad 72 - 52 =$$

$$68 - 4 = \quad 69 - 30 = \quad 85 - 10 = \quad 95 - 35 =$$

58. Բրիգադն ուրական պետք է ցանի 46 հա: Ուրվա առաջին կիսին ցանեց 24 հա: Քանի՞ հեկտար մնաց ցանելու:

59. Առաջին որը ձուլեցին 58 s թուջ, իսկ յերկրորդ որը՝ 42 s: Յերկրորդ որն առաջին որից քանի՞ տոնն պակաս ձուլեցին:

60. Յեխում 67 դադգյահ կա, վորոնցից 43-ը նոր է: Յեխում քանի՞ հին դադգյահ կա:

61. Գյուղխորհրդի անդամների թիվն է 17, վորից 16-ը աղամսրդ: Գյուղխորհրդում քանի՞ կին — անդամ կա:

62. Կոլտնտեսուհի յուհն առաջին որը անեց 65 հա, իսկ յերկրորդ որը՝ 85 հա: Յերկրորդ որն առաջին որից քանի՞ հեկտար ավելի ցանեց:

63. 1917 թվին ԽՍՀՄ-ում կար 35 քաղաք, վորոնք տրամպայ ունեին, իսկ 1932 թվին արդեն 49 քաղաք տրամպայ ունեին: Տրամպայ ունեցող քաղաքների թիվը քանիսով ավելացավ:

64. Մի բրիգադում կար 35 մարդ, իսկ մյուսում՝ 27 մարդ: Յերկու բրիգադում քանի՞ մարդ կար:

$$35 + 27 = 35 + 30 - 3 = 65 - 3 = 62,$$

65. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա գցելով.

$$24 + 18 = \quad 26 + 38 = \quad 19 + 36 = \quad 28 + 35 =$$

$$27 + 17 = \quad 35 + 37 = \quad 18 + 25 = \quad 39 + 26 =$$

$$36 + 19 = \quad 48 + 29 = \quad 17 + 34 = \quad 25 + 38 =$$

$$45 + 16 = \quad 56 + 27 = \quad 16 + 45 = \quad 44 + 29 =$$

66. Մի խմբում 25 աշակերտ կա, իսկ մյուսում՝ 28: Յերկու խմբում քանի՞ աշակերտ կա:

67. Ժողովի սկզբին 56 մարդ կար, հետո լեկան ելի 37 մարդ: Ժողովում ընդամենը քանի՞ մարդ կար:

68. Տեքստիլ գործարանում բրիգադը բուդերի (լաբերի) ծախսումն իջեցրեց 60-ից 40 հատիկ: Ծախսումը քանիսով իջեցրեց բրիգադը:

$$60 - 46 = 60 - 50 + 4 = 10 + 4 = 14,$$

Խնդիրը լուծեցեք նաև համրիչի վրա:

69. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համարիչի վրա:

50—2=	80—15=	40—19=	80—67=
60—5=	30—17=	60—36=	90—36=
90—9=	40—28=	50—29=	30—18=
70—7=	59—39=	60—47=	60—28=

70. Բանվորն ամսի առաջին կիսի համար ստացավ 80 ռուբլի, իսկ յերկրորդ կիսի համար՝ 12 ռուբլ. պակաս: Բանվորը յերկրորդ կիսի համար քանի՞ ռուբլի ստացավ:

71. Ածխահանքի բանվորները մի հերթին պլանով նախատեսված 64 Տ ամսի դիմաց հանեցին 70 Տ: Բանվորները պլանով նախատեսածից քանի՞ տոնն ավելի սովեցին:

72. Կոմյերիտական բջիջի անդամների թիվն էր 30, իսկ թեկնածուներինը՝ 20-ով պակաս: Բջիջում քանի՞ թեկնածու կար:

73. Կալում 24 ժամում ձեծեցին 27 Տ հացահատիկ: Հարվածային բրիգադը ձեծեց 47 Տ: Կալսելու արտադրողականությունը քանի՞ տոննով ավելացավ:

$$44 - 27 = 44 - 30 + 3 = 17$$

Խնդիրը լուծեցեք համրիչի վրա:

74. Նայեցեք, թե ինչպես են լուծված որինակները:

$$45 - 28 = 45 - 30 + 2 = 17 \quad 61 - 15 = 61 - 20 + 5 = 46$$

Որինակների լուծումը գրի առեք տեարակներում:

75. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

11 — 7 =	72 — 5 =	53 — 25 =
17 — 9 =	83 — 7 =	42 — 18 =
13 — 8 =	81 — 4 =	34 — 16 =
32 — 14 =	27 — 19 =	67 — 28 =
83 — 15 =	36 — 18 =	93 — 45 =
64 — 25 =	43 — 26 =	82 — 64 =

76. Գործարանն իր ստացած պատվերը պլանով նախատեսված 35 որվա փոխարեն կատարեց 29 որում: Աշխատանքի ժամկետը քանի՞ որով կրճատվեց:

77. 1928-ից մինչև 1932 բանվորի ամսական միջին աշխատավարձը մեղնում ավելացավ՝ 58 ռուբլուց հասնելով 36 ռուբլու: Այդ ժամանակամիջոցում բանվորի միջին աշխատավարձը քանի՞ ռուբլով ավելացավ:

78. 1932 թվի հոկտեմբեր ամսին բաց թողին 6 շոգեքարշ, իսկ նույն թվի սեպտեմբեր ամսին՝ 72 շոգեքարշ: Հոկտեմբեր ամսին սեպտեմբեր ամսից քանի՞ շոգեքարշ ավելի բաց թողին:

79. Բանվորը մի հերթի արտադրեց 35 կաժ թել: Սոցմրցակցության շնորհիվ արտադրանքը բարձրանալով, հասավ 52 կաժի: Արտադրանքը քանի՞ կաժով ավելացավ:

80. Մանկատան համար գնեցին 85 կգ ձավար և 48 կգ ալյուր: Տասնորակում գործադրեցին 65 կգ ձավար և 23 կգ ալյուր: Ինչքա՞ն ձավար և ալյուր մնաց:

81. Խորհուրդների շրջանային համագումարում կար 86 պատգամավոր: Նրանցից 27 հոգի կոմունիստ էին, 18 կոմերիտական, իսկ մնացածն՝ անկուսակցա կան: Համագումարում քանի՞ անկուսակցական կար:

2 = 80 - 15 = 65
 ԳՈՒՍ 364 ՀԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՏՈՒԴՈՒՄԸ
 40-19 = 21

82. Գումարեցեք 37 և 18 թվերը:

$$37 + 18 =$$

Ստացածից (55) հանեք 37:

$$55 - 37 =$$

Ստացածը համեմատեցեք այն թվի հետ, վոր ավելացրիք 37 թվին:

55-ից հանել 18:

$$55 - 18 =$$

Ստացածը համեմատեցեք այն թվի հետ, վոր ավելացրիք 18 թվին:

83. Ի՞նչպես պետք է ստուգել, թե գումարումը ճիշտ է կատարված արդյոք:

84. 43-ից հանեք 19:

$$43 - 19 =$$

Ստացածին (24) ավելացրեք այն թվը, վոր հանեցիք (19):

$$24 + 19 =$$

Ստացածը համեմատեցեք այն թվի հետ, վորից սկզբում հանեցիք (43):

85. Ի՞նչպես պետք է ստուգել, թե հանումը ճիշտ է կատարված:

86. Լուծեցեք հետևյալ որինականները և ստուգեցեք լուծման ճշտությունը:

$$48 + 25 =$$

$$39 + 48 =$$

$$49 + 34 =$$

$$32 - 26 =$$

$$57 - 29 =$$

$$93 - 48 =$$

$$53 + 38 =$$

$$48 + 27 =$$

$$53 + 23 =$$

$$91 - 65 =$$

$$50 - 23 =$$

$$90 - 59 =$$

87. Հետևյալ որինականները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

$$37 + 23 - 19 + 36 =$$

$$91 - 35 + 27 - 56 =$$

$$55 + 37 - 28 + 16 =$$

$$57 + 23 - 24 - 48 =$$

$$35 + 25 - 43 + 29 =$$

$$53 + 37 - 18 - 19 =$$

$$25 + 47 + 16 - 35 =$$

$$90 - 36 - 25 + 17 =$$

ՅԵՌԱՆԻՇ ՅԵՎ ՔԱՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐ

88. Բանվորը մի ամսում աշխատեց 50 ուրբի, իսկ մյուս ամսում՝ 10 ուրբով ավելի: Բանվորը յերկրորդ ամսում քանի ուրբի աշխատեց: Ստացած թիվը գրեցեք:

89. ՅԱՊԻ 80-ին ավելացնենք 20, ինչքա՞ն կստանանք:

90. Բրիգադն ըստ առաջադրանքի պիտի հերկեր 70 հա: Հանդիպական պլանի կարգով հերկեց 30 հա ավելի: Քանի հեկտար հերկվեց:

91. Գարածուռ կար 28 մարդատար և 72 բեռնատար ավտոմոբիլ: Գարածուռ ընդամենը քանի ավտոմոբիլ կար:

92. Բանվորը մի ամսում ծախսեց 12 ուրբի բնակարանի, 46 ուրբի սննդի և 42 ուրբի մնացած կարիքների համար: Բանվորն ընդամենը քանի ուրբի ծախսեց:

93. Առաջին հնգամյակի սկզբին ապրանքատար վաճառորդի միջին անցուղի մի օրում 84 կմ էր, իսկ հնգամյակի վերջին՝ 100 կմ: Ապրանքատար վաճառորդի միջին անցուղի զանի կիլոմետրով ավելացավ:

94. 100 կգ կարտոֆիլի մեջ պարունակվում է 25 կգ չոր նյութ, իսկ մնացածը ջուր: 100 կգ կարտոֆիլի մեջ քանի կիլոգրամ ջուր կա:

95. Հարյուրի մեջ քանի տասնյակ կա:

96. 100 թվի մեջ աջից առաջին զերոն ինչ է ցույց տալիս, աջից յերկրորդ զերոն ինչ է ցույց տալիս, աջից յերրորդը—միավորն ինչ է ցույց տալիս:

97. Թվարկեցեք բոլոր կլոր հարյուրավորները կարգով, սկսած 100-ից մինչև 900:

98. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 200, 500, 800, 700, 900, 400, 600, 300:

99. Գրեցեք հետևյալ թվերը՝ յերեք հարյուր, հինգ հարյուր, ինն հարյուր, չորս հարյուր, ութ հարյուր, վեց հարյուր, յերկու հարյուր:

100. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

$300 + 100 =$	$600 - 300 =$	$700 + 200 =$
$500 + 300 =$	$400 - 200 =$	$800 - 600 =$
$400 + 200 =$	$800 - 500 =$	$400 + 300 =$
$600 + 300 =$	$700 - 400 =$	$600 - 500 =$
$400 + 500 =$	$900 - 500 =$	$900 - 700 =$

101. Խորհրդանշանաթյունում առաջին օրը ցանեցին 200 հա, իսկ յերկրորդ օրը՝ 300 հա: 2 օրում քանի հեկտար ցանեցին:

102. Գործարանում աշխատում են 200 աղամարդ և 500 կին: Կանանց թիվը աղամարդկանցից քանիսով է ավելի:

103. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

$$84 + 15 - 27 + 19 = \quad 100 - 36 + 27 - 49 =$$

$$55 + 45 - 36 + 24 = \quad 100 - 24 - 75 + 39 =$$

$$100 - 32 + 27 - 31 = \quad 100 - 59 + 25 - 19 =$$

$$100 - 27 + 12 - 39 = \quad 31 + 69 - 75 + 27 =$$

104. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

$$41 + 59 - 36 + 27 = \quad 63 + 37 - 88 + 79 =$$

$$100 - 29 + 15 - 48 = \quad 46 + 54 - 58 + 38 =$$

$$34 + 66 - 43 + 25 = \quad 100 - 79 + 59 - 39 =$$

$$100 - 58 + 36 - 29 = \quad 28 + 72 - 47 - 18 =$$

105. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա:

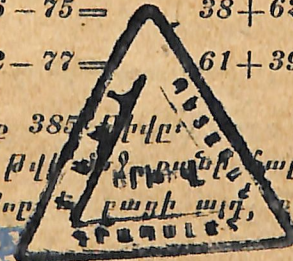
$$57 + 43 - 86 + 39 = \quad 87 + 13 - 43 + 39 =$$

$$53 + 47 - 29 + 36 = \quad 100 - 11 + 5 - 28 =$$

$$100 - 78 + 66 - 75 = \quad 38 + 62 - 71 + 37 =$$

$$100 - 65 + 52 - 77 = \quad 61 + 39 - 77 - 16 =$$

106. Կարդացեք 385 թվը: Ասացեք, այս թվի մեջ քանի հարյուրավոր, քանի տասնյակ, քանի միավոր կա:

107. Կարդացեք այս թվերը՝ 463, 682, 337, 589, 345, 692, 871, 493, 537.

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համընթիվ վրա:

108. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրի մեջ քանի՞ հարյուրավոր և, բացի այդ, քանի՞ տասնավոր ու քանի՞ միավոր կա՝ 325, 489, 792, 912, 573, 684, 291, 472:

109. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ չորս հարյուր ինսուն յերկու, յոթ հարյուր հիսուն չորս, հարյուր ութսուն վեց, ինն հարյուր յերեսուն մեկ:

110. Գրեցեք այն թիվը, վորը բաղկացած է 3 հարյուրավորից, 5 տասնավորից և 8 միավորից:

111. Գրեցեք այն թիվը, վորը բաղկացած է 8 հարյուրավորից, 4 տասնավորից և 2 միավորից:

112. Վորմնադիրն ուստիան հին լեղանակով շարում է յերեք հարյուր քսան յոթ աղյուս, ամերիկյան յեղանակով՝ չորս հարյուր հիսուն յերկու աղյուս, նոր լեղանակով՝ ինն հարյուրը յոթանասուն աղյուս: Այս թվերը գրեցեք թվանշաններով:

113. Թվի մեջ վո՞րտեղ է գտնվում միավորը, վո՞րտեղ տասնավորը և վո՞րտեղ հարյուրավորը:

114. Վո՞ր թիվն է կոչվում յեռանիշ թիվ:

115. Ասացեք յեռանիշ թվի կարգերը:

116. Ասացեք յերկանիշ թվի կարգերը:

117. Կարդացեք 270 թիվը: Այս թվի մեջ քանի՞ հարյուրավոր կա: Քանի՞ տասնավոր կա: Միավորի տեղ ի՞նչ թվանշան է գտնվում:

118. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

360, 480, 590, 730, 840, 990, 610, 240, 420, 850.

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համընթիվ վրա:

Կարգերի ցանց

3	2	1
Հարյուրավորների կարգ	Տասնավորների կարգ	Միավորների կարգ

119. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ հինգ հարյուր յոթանասուն, ինն հարյուր քսան, վեց հարյուր քառասուն, յերեք հարյուր վաթսուն, յոթ հարյուր տասը, յերկու հարյուր իննսուն, չորս հարյուր յոթանասուն:

120. Կարդացեք 605 թիվը: Այս թվի մեջ քանի՞ հարյուրավոր կա: Տասնավորի մեջ գտնվող գերոն ի՞նչ է ցույց տալիս:

121. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

407, 805, 903, 608, 502, 306, 201, 704.

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համընթիվ վրա:

122. Թվանշաններով գրեցեք այն թիվը, վորը կազմված է յոթ հարյուրավորից և յերեք միավորից, իննը հարյուրավորից և յերկու միավորից, վեց հարյուրավորից և հինգ միավորից:

123. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը, յերեք հարյուր ութ, ինն հարյուր հինգ, չորս հարյուր յոթ, յոթ հարյուր իննը, հինգ հարյուր մեկ, ութ հարյուր վեց, յերկու հարյուր յերկու, վեց հարյուր յերեք:

124. Յեթե 900-ին ավելացնենք 100, վո՞րքան կըստանանք:

125. Կարգով թվարկեցեք բոլոր կլոր հազարյակները՝ սկսած 1000-ից մինչև 9000:

126. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

4000, 7000, 9000, 5000, 3000, 8000, 6000, 2000,

Այս թվից յուրաքանչյուրը գցեցեք համրիչի վրա:

127. Գրեցեք հետևյալ թվերը՝ չորս հազար, ութ հազար, վեց հազար, ինն հազար, հինգ հազար, յերկու հազար, յոթ հազար, յերեք հազար:

128. Հետևյալ որինակները լուծեցեք բանավոր և համրիչի վրա.

$$4000 + 2000 = \quad 3000 + 6000 = \quad 6000 - 4000 =$$

$$5000 + 4000 = \quad 7000 - 1000 = \quad 9000 - 6000 =$$

129. Քանի՞ կողեկ ունի՞ տաս կողեկանոցը, կամ մանեթը, չերվոնեցը (տասմանեթանոցը):

130. Ռուբլին քանի՞ տասկողեկանոց ունի Զերվոնեցը քանի:

131. Հազարի մեջ քանի՞ հարյուրավոր կա:

132. Հազարի մեջ քանի՞ տասնավոր կա:

133. Կարդացեք 2876 թիվը: Այս թվի մեջ քանի՞ հազարյակ կա, բացի զրանից՝ քանի՞ հարյուրյակ, քանի՞ տասնյակ և քանի՞ միավոր կա:

134. Կատարեք հետևյալ թվերը.

3149, 5867, 4328, 6389, 9452, 8761, 7983:

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համրիչի վրա:

135. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ յերկու հազար հինգ հարյուր վաթսուհին յերեք, յոթ հազար ութ հարյուր իննսուհին յոթ, ինն հազար հարյուր քառասուն յերկու:

136. Գրեցեք այն թիվը, Վորը կազմված է 3 հազարյակից, 7 հարյուրյակից, 5 տասնյակից և 4 միավորից:

137. Հազարավորը միավորի վո՞ր կողմում և ի՞նչ տեղում է գտնվում:

138. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

4780, 2790, 3630, 9480, 8600, 4300, 9400, 7100:

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համրիչի վրա:

139. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 4605, 9076, 6409, 7952, 0006, 7008, 9001, 4005, 6009, 4075, 7083:

140. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

3050, 7060, 4059, 8045, 9070, 8700, 6004,

Այս թվերից յուրաքանչյուրը գցեք համրիչի վրա:

141. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ յոթ հազար քսան յերեք, ինն հազար տասուհին յերեք, յերեք հազար յոթ, հինգ հազար քսան, ութ հազար մեկ:

142. Վո՞ր թիվն է կոչվում քառանիշ թիվ:

143. Հաջորդաբար պսացեք քառանիշ թվի բոլոր կարգերը՝ սկսած փոքրից: Ասացեք այդ կարգերը՝ սկսած մեծից:

144. Հետևյալ խնդիրների թվերը գրեցեք թվանշաններով.

ա) 1933 թ. հունվարին ԽՍՀՄ-ում կար յերկու հազար չորս հարյուր քառասուն վեց ՄՏԿ:

բ) 1930 թ. արահտորն արժեք յոթ հազար հարյուր յոթանասուն ինն ուրբի, 1931 թ. չորս հազար յոթանասուն վեց ուրբի, իսկ 1932 թ. հազար յերեք հարյուր տասնչորս ուրբի:

գ) 1931 թ. կոմբայնն արժեք չորս հազար հինգ հարյուր յոթանասուն ութ ուրբի, իսկ 1932 թ. յերեք հազար ութհարյուր ուրբի:

դ) 1932 թվին AMO-3 ավտոմոբիլն արժեք հինգ հազար վեց հարյուր վաթսուն հինգ ուրբի:

ԳՐԱՎՈՐ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

145. Կոլտնտեսությունը պետությանը հանձնեց 623 ց ցորեն և 352 ց հաճար: Կոլտնտեսությունը քանի՞ ցենտներ հացահատիկ հանձնեց պետությանը:

623 — գումարելի

352 — գումարելի

975 (ց) — գումար:

Խնդրի լուծումն արտադրեցեք տետրակում:

Թվերը գումարելիս գրում են այնպես, վոր մի թվի միավորն ընկնի մյուս թվի միավորի տակ, տասնավորը՝ տասնավորի տակ, հարյուրավորը՝ հարյուրավորի տակ և այլն: Գումարումն սկսում են միավորից:

146. Ի՞նչպես են կոչվում այն թվերը, վոր գումարում ենք:

147. Ի՞նչպես ե կոչվում այն թիվը, վորն ստացվում ե գումարումից:

148. Գումարելիք թվերն ի՞նչպես պետք ե գրել:

149. Լուծեցեք հետևյալ օրինակները (թվերը գրեցեք իրար տակ):

$$326 + 453 = \quad 3464 + 4235 = \quad 4235 + 5634 =$$

$$572 + 325 = \quad 5781 + 8218 = \quad 5783 + 3216 =$$

$$2824 + 165 = \quad 853 + 126 = \quad 7325 + 2153 =$$

$$1653 + 2136 = \quad 621 + 378 = \quad 6256 + 2732 =$$

150. Կոլտնտեսությունը պետությանը հանձնեց 654 ց հացահատիկ. Նրա մոտ մնաց ծախելու համար 245 ց ավելցուկ. Կոլտնտեսությունը վո՞րքան ապրանքային՝ հացահատիկ ուներ:

151. Առաջին տարին կոլտնտեսությունն ուներ 325 հա վարելահող, հաջորդ տարին վարելահողի մակերեսն ավելացավ 435 հա-ով. Կոլտնտեսությունը հաջորդ տարում քանի՞ հեկտար վարելահող ուներ:

$$\begin{array}{r} 315 \\ + 135 \\ \hline 760 \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Խնդրի լուծումը գրեցեք տետրում:} \\ \text{(հատ):} \end{array}$$

152. Գործարանում կա 568 տղամարդ և 327 կին: Գործարանում քանի՞ բանվոր կա:

$$\begin{array}{r} 568 \\ + 327 \\ \hline 895 \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Խնդրի լուծումը գրեցեք տետրում:} \\ \text{(մարդ):} \end{array}$$

Հացահատիկի այն մասը, վորը մնում ե իր կարիքները բավարարելուց հետո, կոչվում ե ապրանքային մաս:

153. Գործարանում բանվորի ամսական արտադրանքը 1931 թվին հավասար էր 175 ռուբլու, իսկ 1932 թվին ավելացավ 741 ռուբլով: Բանվորի ամսական արտադրանքը 1932 թվին ինչքա՞ն էր:

$$\begin{array}{r} 175 \\ + 741 \\ \hline 916 \end{array} \quad \text{Խնդրի լուծումն արտադրեցեք տետրում:}$$

154. Գումարեցեք 3736 և 5429 թվերը

$$\begin{array}{r} 3736 \\ + 5429 \\ \hline 9165 \end{array}$$

Միավորների գումարումից ստացված տասնավորն ի՞նչ պետք է անենք:

155. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$468 + 412$	$4287 + 3719$	$7474 + 1735 =$
$363 + 527$	$7435 + 1883$	$989 + 8485 =$
$5328 + 2664$	$8629 + 192$	$478 + 2876 =$
$6452 + 229$	$4796 + 3257$	$7894 + 765 =$
$6168 + 351$	$3276 + 1523$	$3918 + 5091 =$

156. 1931 թվի փետրվարին բանվորի արտադրանքը կազմում էր 265 ռուբլի: 1932 թվի փետրվարին ավելացավ 851 ռուբլիով: 1932 թվի փետրվարին բանվորի արտադրանքն ինչքա՞ն էր:

157. Ցարական Ռուսաստանում կար 1581 կմ տրամվայի գիծ: Հեղափոխությունից մինչև 1932 թվը ԽՍՀՄ-

ում կառուցվեց 1066 կմ տրամվայի գիծ: 1932 թվին ԽՍՀՄ-ի տրամվայի գծի յերկարությունն ինչքա՞ն էր:

158. Կոյտնտեսությունը պետությունը հանձնեց 2342 ս կաղամբ, 314ս վարունգ, 82 ս պամիդոր (տոմատ) և 115 ս կարտոֆիլ: Քանի՞ տոնն բանջարեղեն հանձնեց կոյտնտեսությունը:

$$\begin{array}{r} 2342 \\ 314 \\ 82 \\ 115 \\ \hline 2853 \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Խնդրի լուծումն արտադրեցեք տետրում:} \\ \text{(տոնն):} \end{array}$$

159. Գործարանում աշխատում են 6448 անկուսակցական, 892 կոմյերիտական և 898 կուսակցական ու թեկնածու բանվորներ: Գործարանում ընդամենը քանի՞ բանվոր է:

160. Կոյտնտեսությունը հավաքեց 2076 գ շաղգամ և 1280 գ կերի ճակնդեղ: Կոյտնտեսությունը քանի՞ ցենտներ արմատապտուղ հավաքեց:

$$\begin{array}{r} 2706 \\ + 1280 \\ \hline 3986 \end{array} \quad \text{(գ):}$$

Ինչքա՞ն է ստացվում 6 և 0 դոմարեկի, 0 և 8 դոմարեկի:

161. Գումարեք 4200 և 4560 թվերը:

$$\begin{array}{r} 4200 \\ + 4560 \\ \hline 8760 \end{array}$$

Ի՞նչ է ստացվում 0 և 0 դումարելիս, 0 և 6 դումարելիս.

162. Գյուղխորհուրդն ամառային մսուրի համար բաց թողեց 850 ուլբի, իսկ կոլտնտեսությունը՝ 900 ուլբի: Վո՞րքան փող բաց թողին մսուրին:

163. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

2040 + 7089 =	3070 + 4093 =	6005 + 4407 =
7009 + 2340 =	6005 + 2008 =	2506 + 2070 =
2807 + 6009 =	5900 + 3207 =	3720 + 5380 =
7004 + 2806 =	6509 + 2070 =	6280 + 2080 =
8405 + 1505 =	590 + 7006 =	5400 + 2080 =

164. Հացահատիկի միջին բերքն ամեն 1 հա-ից մոլախոտով ծածկված արտերում հսկասար և 725 կգ: Մոլախոտերից ազատ արտերում բերքը 324 կգ ավելի յե: Մոլախոտերից ազատ արտի ամեն 1 հա-ից վորքան բերք է ստացվում:

165. 1932 թվին Մոսկվայում անդրադետներին համար կար 502 զպրոց, իսկ կիսադրադետներին համար՝ 2116 զպրոց: Մոսկվայում կիսադրադետներին և անդրադետներին համար ընդամենը քանի՞ զպրոց կար:

166. Գործարանում հունվար ամսին կարեցին 3560 կոստյում, իսկ փետրվարին՝ 485 կոստյում ավելի: Յերկու ամսում ընդամենը քանի՞ կոստյում կարվեց:

ԳՐԱՎՈՐ ՀԱՆՈՒՄ

Կոլտնտեսությունը պետք է մթերեր 689 ց խոտ, մթերեց 458 ց: Վճրքան մնաց մթերելու:

$$\begin{array}{r} 689 - \text{նվազելի} \\ - 458 - \text{հանելի} \\ \hline 231 - (\text{ց}) \text{ տարբերություն կամ մնացորդ:} \end{array}$$

Թվերը հանելիս դրում են տյնպես, վոր հանելու միավորը լինի նվազելու միավորի տակ, տասնավորը՝ տասնավորի տակ, հարյուրավորը՝ հարյուրավորի տակ և այլն: Հանումն սկսում են միավորից:

167. Գրավոր հանումը վճր կարգից են սկսում:

168. Այն թիվը, վորից հանում ենք, լինչպես է կոչվում:

169. Այն թիվը, վորը հանում ենք, լինչպես է կոչվում:

170. Հանումից ստացած թիվն լինչպես է կոչվում:

171. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

865 — 542 =	8479 — 6267 =	672 — 351 =
796 — 365 =	6584 — 4372 =	8964 — 753 =
938 — 416 =	4893 — 3652 =	9472 — 351 =
692 — 531 =	5967 — 4253 =	7829 — 415 =
7869 — 6452 =	584 — 73 =	1795 — 642 =
9965 — 4243 =	197 — 85 =	2399 — 75 =

Ի՞նչ է ստացվում 0 և 0 դումարելիս, 0 և 6 դումարելիս.

162. Գյուղխորհուրդն ամառային մսուրի համար բաց թողեց 850 ուլբի, իսկ կոլանտեսությունը՝ 900 ուլբի: Վո՞րքան փող բաց թողին մսուրին:

163. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

2040 + 7089 =	3070 + 4093 =	6005 + 4407 =
7009 + 2340 =	6005 + 2008 =	2506 + 2070 =
2807 + 6009 =	5900 + 3207 =	3720 + 5380 =
7004 + 2806 =	6509 + 2070 =	6280 + 2080 =
8405 + 1505 =	590 + 7006 =	5400 + 2080 =

164. Հացահատիկի միջին բերքն ամեն 1 հա-ից մոլախոտով ծածկված արտերում հավասար է 725 կգ: Մոլախոտերից ազատ արտերում բերքը 324 կգ աճելի՞յե: Մոլախոտերից ազատ արտի ամեն 1 հա-ից վորքան՞ բերք է ստացվում:

165. 1932 թվին Մոսկվայում անգրագետների համար կար 502 դպրոց, իսկ կիսագրագետների համար՝ 2116 դպրոց: Մոսկվայում կիսագրագետների և անգրագետների համար ընդամենը քանի՞ դպրոց կար:

166. Գործարանում հունվար ամսին կարեցին 3560 կոստյում, իսկ փետրվարին՝ 485 կոստյում աճելի՞ Յերկու ամսում ընդամենը քանի՞ կոստյում կարվեց՞

ԳՐԱՎՈՐ ՀԱՆՈՒՄ

Կոլանտեսությունը պետք է մթերել 689 ց խոտ, մթերեց 458 ց: Վճրքան մնաց մթերելու:

$$\begin{array}{r} 689 - \text{նվազելի} \\ - 458 - \text{հանելի} \\ \hline 231 - (\text{ց}) \text{ տարբերություն կամ մնացորդ:} \end{array}$$

Թվերը հանելիս գրում են տյնպես, վեր հանելու միավորը լինի նվազելու միավորի տակ, տասնավորը՝ տասնավորի տակ, հարյուրավորը՝ հարյուրավորի տակ և այլն: Հանումն սկսում են միավորից:

167. Գրավոր հանումը վո՞ր կարգից են սկսում:

168. Այն թիվը, վորից հանում ենք, լինչպես է կոչվում:

169. Այն թիվը, վորը հանում ենք, լինչպես է կոչվում:

170. Հանումից ստացած թիմը լինչպես է կոչվում:

171. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

865 — 542 =	8479 — 6267 =	672 — 351 =
796 — 365 =	6584 — 4372 =	8964 — 753 =
938 — 416 =	4893 — 3652 =	9472 — 351 =
692 — 531 =	5967 — 4253 =	7829 — 415 =
7869 — 6452 =	584 — 73 =	1795 — 642 =
9365 — 4243 =	197 — 85 =	2399 — 75 =

172. Խորհրդատեսությունը պետք է ցաններ 568 հա վարձակ: Առաջին յերկու ոլերը ցանեց 354 հա: Վերջին մնաց ցանելու:

173. Բրիգադն առաջին ամսին տնտեսեց 152 ուռուի, իսկ հաջորդ ամսին՝ 365 ուռուի: Տնտեսումը քանի ուռուի ավելացավ:

174. Գարնանը կոլտնտեսության մեջ կար 3275 տնտեսություն, նույն թվի աշնանն արդեն 4798 տնտեսություն: Կոլտնտեսության տնտեսությունների թիվը քանիսով ավելացավ:

175. Լուծեցեք այս որինակը՝ $8765 - 3253 =$
Ստուգեցեք, թե ճիշտ եք կատարել արդյոք:

176. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$$3873 \quad 2823 = \quad 4237 - 2010 =$$

Ստուգեցեք, թե հանումը ճիշտ եք կատարել:

177. Լուծեցեք հետևյալ որինակները և ստուգեցեք, թե ճիշտ եք կատարել:

$5328 - 4318 =$	$6804 - 5503 =$	$6536 - 6205 =$
$8872 - 2471 =$	$7462 - 6401 =$	$7564 - 7464 =$
$4965 - 3962 =$	$9765 - 4040 =$	$8350 - 8130 =$
$6483 - 5403 =$	$7647 - 6607 =$	$5780 - 3750 =$
$8067 - 5063 =$	$5834 - 2724 =$	$9074 - 3070 =$

178. Կոշկի արհեստանոցը պատրաստեց 358 կգ նրբանի կաշի: Մի ամսում մսինեց 180 կգ: Վերջին կաշի մնաց:

179. Կոլտնտեսության ցանքսի համար պետք է

654 ց սերմ: Ելի քանի ցենտներ սերմ պետք է պատրաստեն, յիթե արդեն պատրաստել են 428 ց:

654
— 428 Խնդրի լուծումն արտագրեցեք տետրակներում:
— 226 (ց):

180. 1931 թվին Մոսկվայի մարզում հաշվում էին 526 շրջանային և ֆաբրիկ-գործարանային թերթեր, իսկ 1930 թվին՝ 396 թերթեր: Մի տարում թերթերի թիվն ինչքանով աճեց:

526
— 396 Խնդրի լուծումն ստուգեցեք տետրերում:
— 130

181. Յեթե հանելիս նվազելու տասնավորները պակաս են հանելու տասնավորներից, այդ դեպքում ինչ պետք է անել:

182. Լուծեցեք հետևյալ որինակները (զրեցեք իրար տակ):

$662 - 449 =$	$9684 - 7846 =$	$6832 - 5475 =$
$258 - 239 =$	$4257 - 3859 =$	$8312 - 6276 =$
$5437 - 3265 =$	$8435 - 4563 =$	$2873 - 1597 =$
$8325 - 8194 =$	$5427 - 4954 =$	$7382 - 5649 =$
$6821 - 5348 =$	$6536 - 4697 =$	$9247 - 3538 =$

163. Ցարական Ռուսաստանում կար 3209 տրամվայի վագոն, իսկ ԽՍՀՄ-ում 1932 թվին 6641 վագոն: Տրամվայի վագոնների թիվը քանիսով է ավելացել:

184. Անգլիայում 1931 թվին յեղած 356 դոմեններ:

րից (մետաղահալ հենց) աշխատում էին 70-ը: Անդրիա-
յում 1931 թվին քանի գոմեն չեղին աշխատում

135. Ստալինգրադի գործարանում 1931 թվի փե-
տրիվար ամսին տրակտորի ինքնարժեքը 5230 ուրբի էր:
1932 թվի փետրվարին տրակտորի ինքնարժեքն իջավ
1981 ուրբով: 1932 թվի փետրվարին տրակտորն ինչ
արժեք:

5230

— 1981

3249 Ստալինգրադի խնդրի լուծման ճշտությունը

136. 1932 թվի առաջին քառորդում Ստալինգրադի
տրակտորի գործարանն ըստ պլանի պեռք է բաց թողներ
8600 տրակտոր: Մետաղի պակասորդի պատճառով բաց
թողեց միայն 8419 տրակտոր: Գործարանը քանի տրակ-
տոր պակաս տվեց:

8600

— 8419

181 Ստալինգրադի խնդրի լուծման ճշտությունը

137. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները 8042—2895—
6001—5987—

Ստալինգրադի որինականների լուծման ճշտությունը:

188. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները:

650—287—	4305—1263—	8007—5008—
960—475—	5042—4635—	3007—848—
2660—665—	3207—2042—	2003—395—
3840—2785—	7060—5524—	7001—3002—
2700—1847—	9020—4075—	2005—1006—
1200—968—	5040—983—	6004—5005—

189. Չտեսակավորված սերմեր ցանելիս 1 հա-ից
ստացվեց 680 կգ հաճար, իսկ տեսակավորված սերմեր
ցանելիս՝ 920 կգ: Սերմերը տեսակավորելուց 1 հա-ի
բերքը քանիսով ավելացավ:

190. Գործարանի բանջարանոցից հավաքեցին 608 Տ
կարաոֆի: Սերմի համար պահեցին 56 Տ: Մնացածը տվին
գործարանի ճաշարանին: Քանի տոնն կարաոֆի տվին
ճաշարանին:

191. Վիեննայում (Ավստրիա) 1913 թվին ինքնա-
պանություն գործեցին 523 տղամարդ և 244 կին, իսկ
1931 թվին՝ 629 տղամարդ և 508 կին: Վիեննայում
ինքնապանություն գործողների թիվը քանիսով ավե-
լացավ:

192. Գյուղում կա 278 կուլանտեսային և 102 ան-
հատական անտեսություն: Փոխառությունը բաժանորդա-
դրվեցին 239 կուլանտեսային և 87 անհատական անտե-
սություն: Գյուղում քանի՞ անտեսություն բաժանորդա-
դրումից դուրս մնաց:

193. Հաճարի և վարսակի բերքատվությունը Մու-
կվայի մարզում 1931 թվին 1 հա-ից (կիլոգրամներով),

	Հաճար	Վարսակ
Կուլանտեսություններում	1010	770
Մենասնտեսների մոտ	970	690

Հաշվեցեք, թե կուլանտեսությունում հաճարի և վարսակի

բերքատուությունը քանի՞ կիլոգրամով ավելի յե, քան մենասնտեսի մոտ:

194. 1 Տ թուջ ստանալու համար պահանջվում է 2170 կգ տուլայի հանածո և կամ 1650 կգ Կրիվորոդի հանածո: Տուլայի հանածոն քանի՞ կիլոգրամով ավելի յե պետք, քան Կրիվորոդի հանածոն:

195. Գյուղխորհրդի յեկամուտն ըստ բյուջեյի կազմում է 5275 ռուբլի, ծախսերը՝ 5980 ռուբլի: Պակասորդ գումարը բաց է թողնում շրջործկոմը, Շրջործկոմն ինչքա՞ն փող է տալիս:

196. Գործարանը մինչ վերակառուցումն արտադրում էր 2050 դադգյահ, իսկ վերակառուցումից հետո՝ 2925 դադգյահ: Գործարանում դադգյահների արտադրանքը քանի՞նով ավելացավ:

197. Ուսումնական տարվա սկզբին կար 1320 տետրակ: Տարվա ընթացքում գնեցին 1400 տետրակ և բաժանեցին աշակերտներին 2369 տետրակ: Հաջորդ տարվա համար քանի՞ տետրակ մնաց:

198. Դյուղում ձայնի իրավունքով ոգտվում են 491 տղամարդ և 516 կին: Գյուղխորհրդի վերընտրություններին մասնակցեցին 377 տղամարդ և 365 կին: Քանի՞ մարդ չմասնակցեց ընտրություններին:

199. Բանվորական կոպերատիվը տարվա ընթացքում պետք է մթերեր 8694 ց կարտոֆիլ: Տարվա առաջին կեսին մթերեց 3657 ց, իսկ յերկրորդ կիսին 5383 ց: Կոպերատիվը պլանը քանի՞ ցենտներով գերակատարեց:

200. Տնային վարչությունը վերանորոգման համար փոխառվութուն ստացավ 1500 ռուբլու չափ, իսկ տան

ընակիչներից ինքնահարկման կարգով հավաքեց 628 ռուբլի: Այս գումարից տունը ներկելու վրա ծախսեցին 730 ռուբլի, վառարանները վերանորոգելու համար՝ 326 ռուբլի, մնացածը ծախսեցին ելեքտրականություն անցկացնելու վրա: Վորքա՞ն նստեց ելեքտրականություն անցկացնելը:

201. Լուծեցեք հետևյալ որինակը՝ $1875 + 3289 =$
Լուծումն ստուգեցեք հանման միջոցով:

202. Լուծեցեք հետևյալ որինակները և ստուգեցեք լուծումների ճշտությունը:

$7566 + 874 =$	$9678 + 1289 =$	$7080 + 2090 =$
$9876 + 114 =$	$2042 + 7608 =$	$5040 + 4765 =$
$875 + 8976 =$	$3096 + 6056 =$	$3809 + 5036 =$

ՌՌԻԲԼԻՆԵՐՈՎ ՈՒ ԿՈՊԵԿՆԵՐՈՎ ԱՐՏԱՀԱՅՏՎԱԾ ԹՎԵՐԻ
ԳՈՒՄԵՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ

203. ԽՍՀՄ-ում 1931 թվին բրդի արդյունաբերության մեջ աշխատող բանվորի ամսվա միջին աշխատավարձը հավասար էր 74 ռուբ. 66 կոպ: 1932 թվին աշխատավարձը բարձրացավ 7 ռուբլի 47 կոպեկով: Վո՞րքան էր բանվորի աշխատավարձը 1932 թվին:

$+ 74 \text{ ռուբ. } 66 \text{ կոպ.}$
 $+ 7 \text{ ռուբ. } 47 \text{ կոպ.}$

 $82 \text{ ռուբ. } 13 \text{ կոպ.}$ Խնդրի լուծումն արտադրեցեք տետրում:

204. Քիմիական արդյունաբերության բանվորի ամսվա միջին աշխատավարձը 1932 թվին հավասար էր 110 ռուբ. 50 կոպ: Նույն բանվորի աշխատավարձը 1931

թվին համասար եր 99 ուրբ. 83 կոպ. Ամսվա միջին
աշխատավարձը քանիսով բարձրացավ:

110 ուրբ. 50 կոպ. Խնդրի լուծումն արտագրեցեք
99 ուրբ. 83 կոպ. տեսրուսմ:
10 ուրբ. 67 կոպ.

Ստուգեցեք, թե հանումը ճիշտ եք կատարեք:

205 Յերր թիվը աված ե ուրբիններով ու կոպեկ-
ներով, գումարելիս և հանելիս ի՞նչպես պետք ե գրել
այդ թվերը:

206. Հետևյալ որինակները լուծեցեք գրավոր և
համրիչի վրա.

28 ուրբ. 75 կոպ. + 33 ուրբ. 42 կոպ. =

56 ուրբ. 22 կոպ. + 38 ուրբ. 65 կոպ. =

29 ուրբ. 07 կոպ. + 45 ուրբ. 36 կոպ. =

765 ուրբ. 70 կոպ. + 80 ուրբ. 09 կոպ. =

207 Հետևյալ որինակները լուծեցեք գրավոր և
համրիչի վրա.

45 ուրբ. 63 կոպ. + 27 ուրբ. 64 կոպ. =

107 ուրբ. 80 կոպ. + 64 ուրբ. 68 կոպ. =

98 ուրբ. 08 կոպ. + 58 ուրբ. 27 կոպ. =

82 ուրբ. 20 կոպ. + 26 ուրբ. 05 կոպ. =

208. Տնտնաշխարհային բրիգադան որական ստա-
ցով հիմնական աշխատավարձ՝ 75 ուրբ. 50 կոպ. և լրա-
ցուցիչ աշխատավարձ՝ 24 ուրբ. 70 կոպ.: Բրիգադն որա-
կան քանի ուրբի ստացավ:

209. «Իսկրա» կոլտնտեսությունում 1931 թվին 1
աշխուրն արժեք 2 ուրբ. 50 կոպ., իսկ 1932 թվին՝
3 ուրբ. 20 կոպ.: 1 աշխուրի արժեքը մի տարվա մեջ
ինչքան աճեց:

210. Աշխուրի արժեքն ընկ. Ստավինի տնվան գյու-
ղատնտեսական արտերում.

	1930 թվին	1931 թվին	1932 թվին
Բնավորձով	75 կոպ.	35 կոպ.	79 կոպ.
Կրտմով	26 կոպ.	1 ուրբ. 52 կ.	1 ուրբ. 52 կ.

Հաշվեցեք՝ 1932 թվին աշխուրի արժեքը քանիսով
ավելի յեր՝ 1931 թվի, 1930 թվի աշխատանքի արժե-
քից:

ՀՆԴԱՆԻՇ ՅԵՎ ՎԵՏԱՆԻՇ ԹՎԵՐ

211. Կարդացեք հետևյալ թվերը.

20000, 80000, 50000, 40000, 90000, 70000. Այս թվե-
րից յուրաքանչյուրը գցեք համրիչի վրա:

212. Թվանշաններով գրեցեք յերեսուն հազար, վաթ-
սուն հազար, իննսուն հազար, յոթանասուն հազար, հի-
սուն հազար, քառասուն հազար:

213. Կարգացեք հետևյալ թվերո.

34875, 67415, 86250, 48200, 48750, 48500, 48003, 600007, 90080, 50001, 65070, 30090, 75405: Այս թվերից յուրաքանչյուրը պցեք համըիչի վրա:

214. Թվանշաններով գրեցեք՝ յոթանասուն յերեք հազար հարյուր քսան յոթ, վաթսուն հազար յոթ հարյուր վաթսուն, իննսուն հազար հարյուր յոթ, քառասուն հազար հիսուն, վաթսուն հազար յերկու, քսան հինգ հազար իննը, հիսունութ հազար վեց, քառասուն ինն հազար յերկու հարյուր, իննսուն յերեք հազար վեց հազար:

215. Կարգացեք հետևյալ թվերը.
300000, 700000, 500000, 900000: Այս թվերից յուրաքանչյուրը պցեք համըիչի վրա:

216. Թվանշաններով գրեցեք՝ յերկու հարյուր հազար, ութ հարյուր հազար, չորս հարյուր հազար, վեց հարյուր հազար:

217. Կարգացեք հետևյալ թվերը.

329487, 987362, 942725, 962700, 640000, 802025, 200080, 345009, 600007, 200108:

Այս թվերից յուրաքանչյուրը պցեք համըիչի վրա:

218. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝

Յոթ հարյուր յերեսուն հինգ հազար ութ հարյուր քսան հինգ, յերեք հարյուր իննսուն յերկու հազար հարյուր քառասուն մեկ, վեց հարյուր յոթանասուն հազար ութ հարյուր հիսուն, չորս հարյուր ութսուն հազար հարյուր վաթսուն, հինգ հարյուր հազար իննսուն, հարյուր հազար չորս հարյուր, ինն հարյուր հազար ութսուն յերեք, հարյուր քառասուն հազար՝ յերկու հարյուր, հազար ութ, վեց հարյուր հազար ինն:

219. Մի մոլախոտի սերմերի քանակը՝

Մոլախոտի անունը	Սերմի քանակը	Մոլախոտի անունը	Սերմի քանակը
Թալլ	100000	վալբի բոզի	12000
դաշտային տերեփուկ	6680	կողբ	3000
բաղիշ	600	դառն յեղենի	100000
հասարակ ջրը	700000	հաճարի	1300
կոտեմ վարուն	2590	խրտցակ	
		դաշտային սպունգ	35500

Կարգացեք աղյուսակների թվերը և գրեցեք մեծությամբ կարգով:

220. ԽՍՀՄ-ի յերկաթուղային ցանցը:

Թվական	Յերկարությունը կիլոմետրերով
1913	Հիսուն ութ հազար հինգ հարյուր քառասուն ինն
1928	Յոթանասուն վեց հազար ութ հարյուր վաթսուն յերեք
1929	Յոթանասուն յոթ հազար տասը
1930	Յոթանասուն յոթ հազար քառասուն վեց
1931	Ութսուն մեկ հազար հարյուր տասը

Աղյուսակի թվերը գրեցեք թվանշաններով:

Թվա- կան	ԽՍՀՄ	Հյուս. Ամերիկ. Միացյալ Նահանգներ (ՀԱՄՆ)
1925	Հինգ հարյուր յերեսուն ութ	Հարյուր վաթսուն յոթ հա-
1926	Ինն հարյուր տասը	զար հինգ հարյուր յերե-
1927	Ութ հարյուր յոթանասուն	սուն յերեք
1928	Հազար չորս հարյուր ին-	Հարյուր ութսուն մեկ հա-
1929	նասուն մեկ	զար ինն հարյուր իննսուն
1930	Չորս հազար հինգ հարյուր	հինգ
1931	վաթսուն ինն	Յերիու հարյուր հազար
		հինգ հարյուր չորս
		հարյուր յոթանասուն հինգ
		հազար ինն հարյուր յերե-
		սուն չորս
		Յերիու հարյուր քսանութ
		Հազար չորս հարյուր հի-
		սուն ութ
		Յոթանասուն ութ հազար

Աղյուսակում բերված թվերը զբեցեք թվանշաննե-
րով:

222 1928 թվին ԽՍՀՄ-ի Փաբրիկաներում ու գործա-
րաններում զբվել և 9400 նոր մեքենա, 1929 թվին
11800 մեքենա. 1930 թվին՝ 21500 մեքենա և 1932 թվին
31200 մեքենա: Առաջին հնգամյակում մեր Փաբրիկանե-
րում և գործարաններում քանի՞ հատ նոր մեքենա յ
զբվել:

Հազարավորների դաս			Միավորների դաս		
Կ ա Ր Գ Ե Ր					
հարյու- րավոր	տաս- նավոր	միա- վոր	հարյու- րավոր	տաս- նավոր	միա- վոր
6	5	4	3	2	1
—	8	9	3	8	7
—	9	0	6	0	5
3	4	5	4	2	9
9	0	8	0	6	0

223. Կարգացեք ցանցում զբված թվերը:

224. Այլ ձևերից դեպի ձախ՝ վերանայ են գտնվում
տասնավորները, հարյուրավորները, հազարի միավորները,
հազարի հարյուրավորները, միավորները:

225. Գրեք այն թիվը, փոքր բաղկացած և հազա-
րավորների դասի 2 տասնավորից, հազարավորների դա-
սի 4 հարյուրավորից և 2 տասնավորից. հազարավորնե-
րի դասի 8 տասնավորից և 6 միավորից. 8 հարյուրա-
վորից և 4 տասնավորից:

226. Հետևյալ թվերի մեջ ինչ կարգ ու դասեր կան:
890470, 6480, 30040, 205007, 4000, 50006:

227. Առաջեք, թե նախորդ խնդրի յուրաքանչյուր

թվի մեջ քանի հարյուր հազարավոր, տասը հազարավոր, հազարավոր, հարյուրավոր, տասնավոր և միավոր կա:

228. Ստալինի անվան Մոսկվայի ավտո գործարանը (նախկին Ամո) 1932 թվի առաջին քառորդին՝ 3231 ավտո-դեղ 2959 ավտոմոբիլ, յերկրորդ քառորդին՝ 3231 ավտո-մոբիլ, յերրորդ քառորդին՝ 3767 ավտոմոբիլ և չորրորդ քառորդին՝ 5119 ավտոմոբիլ: Գործարանը 1932 թվին քանի ավտոմոբիլ ավելց:

229. Քաղխորհուրդը տարվա ընթացքում ծախսեց՝

Բաղնիքի կառուցման համար	125760	ռուբ.
Դպրոցների » »	160050	»
Հիվանդանոցի վերանորոգման	5000	»
Ճանապարհների շինարության	12300	»

Հաշվեցե՛ք՝ քաղխորհուրդը շինարարության վրա ինչ-քան փող ծախսեց:

230. Գյուղատնտեսական արածը հողագործությունից ստացավ 32475 ռուբ. յեկամուտ, անասնապահու-թյունից՝ 17549 ռուբլով պակաս: Արտելը հողագործու-թյունից և անասնապահությունից ընդամենը վո՛րքան յեկամուտ ստացավ:

231. 1930 թվին ԽՍՀՄ-ում արտադրված և 347 կոմբայն, 1931 թվին՝ 3545, իսկ 1932 թվի 11 ամսում 9341 կոմբայն: 1932 թվի 11 ամսվա ընթացքում արտադրված կոմբայնների թիվը նախորդ յե- տա-շինների արտադրանքից ինչքանո՞վ ավելի յե:

232. Կոմունան պետությանը հանձնեց 14879 ց հացահատիկ, շուկայում ծախեց 1739 ց: Կոմունայում ինչքա՞ն հացահատիկ մնաց, յեթե ընդամենը հավաքել եր 22142 ց հացահատիկ:

233. 1928 թվին ԽՍՀՄ-ում կար 1935 հա թեյի

տնկարան՝ իսկ 1932 թվին 17297 հա: Թեյի տնկարա-նե-րի մակարդակը քանի հեկտարով ավելացավ:

234. Պահեստում կար 41760 զույգ կոշիկ: Առաջին ուրբ լաց թողին 12670 զույգ, յերկրորդ ուրբ՝ 15080 զույգ: Պահեստում քանի զույգ կոշիկ մնաց:

235. Կոսպերատիվն առաջին ուրն ստացավ 3680 մ մանուֆակտուրա, յերկրորդ ուրբ՝ 5290 մ: Առաջին ուրբ ծախեց 789 մ, յերկրորդ ուրբ՝ 2648 մ և յերրորդ ուրբ՝ 4584 մ: Քանի մետր մանուֆակտուրա մնաց:

236. 1931 թվի վերջին Ստալինի անվան գործա-րանում բեռնատար ավտոմոբիլի ինքնարժեքը 17078 ռուբլի յեր 1932 թվի փետրվար ամսին ինքնարժեքը իջավ 4303 ռուբլով: 1932 թվի փետրվար ամսին բեռնա-տար ավտոմոբիլին ինչ արժեք:

237. 1928 թվի հունվարի 1-ին ԽՍՀՄ-ում կար 14874 խնայողական դրամարկդ, իսկ 1932 թվի հունվարի մե-կին խնայողական դրամարկդների թիվը հասավ 58912-ի: Տվյալ ժամանակամիջոցում խնայողական դրամարկդների թիվը քանիո՞վ ավելացավ:

238. ԽՍՀՄ գործարաններում արտադրված շոգե-քարշերի, վազոնների և ավտոմոբիլների թիվը.

Թվական	Շոգեքարշ	Վազոն	Ավտոմոբիլ
1924	182	571	20
1928	604	11740	879
1931	970	90028	20501

Հաշվեցե՛ք՝ 1931 թվին արտադրված շոգեքարշերի, վա-

գրքների և ավանդույթների թիվը 1928 և 1924 թվերի արտադրանքից բնչաւոր մ ավելի յե:

239. Ամերիկյան զինվորական 1914 թվին հրետանու- ներից և զնգացիրներից մի տարում արձակոււմ եր 1 3400 զնգակ, իսկ ալժմ արձակոււմ և 422320 զնգակ: Մի բո- պէյում արձակոււմ զնգակների թիվը քանիսո՞մ և ավե- րացեր:

240. Հալոցային ցեխն ըստ պլանի պետք և տար 744900 s թու՛: Ցեխի բանվորներն առաջադրեցին հան- դիպական պլան, ըստ փորկ պարտաժողովեցին տալ 826823 s թու՛: Հանդիպական պլանն առաջադրանքից քանի՞ տոն- նով ավելի յե:

241. Գործարանն ըստ պլանի տարեկան արտադրե- լու յեր 357388 s պողպատ, բայց արտադրեց 383126 s: Գործարանը պլանից ավելի քանի՞ տոնն պողպատ ավեց:

242. Մասկիպաի մարզի (առանց Մասկիպաի) պրոֆ- միթյան անդամների մեջ 1932 թվին կային 31566 ան- գրագետ և 86301 կիսադպրագետ Անդրադետների և կի- սադրագետների դպրոցներում սովորում էյին ընդամենը 89644 մարդ: Քանի՞ մարդ չեր ընդգրկված:

243. Գործարանի ուտիլ-ցեխն ամսական պետք և տար 72000 ուտիլու արտադրանք: Առաջին տասնորյա- կում տվեց 20365 ուտիլու արտադրանք, յերկրորդ տաս- նորյակում՝ 314000 ուտիլու, իսկ յերրորդ տասնորյակում 33235 ուտիլու: Պլանը քանի՞ ուտիլով զերակատարվեց:

ՀՌՈՄԵԱԿՍՆ ԹՎԱՆՇԱՆՆԵՐ

1	V	X
1	5	10

244. Արձանագրեցեք տետրերում 1-ից 30 թվերը, փորոքը գանգում են վերոհիշյալ յերեք, հոսմեական թվանշաններով՝

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII
21	22	23	24	25	26	27	28

XXIX	XXX
29	30

245. Հետեյալ թվերը գրեցեք հոսմեական թվանշան- ներով:

8, 25, 17, 24, 25, 11, 14, 16, 20, 4, 6, 28, 29, 15, 3, 18:

246. Հետեյալ տվյալներում նշված ամիսների տեղ ղրեք ամիսների համարները հոսմեական թվանշաններով, 7 նոյեմբերի, 1 մայիսի, 23 փետրվարի, 8 մարտի, 21 նոյեմբերի:

247. Կարդացեք հետեյալ ամսաթվերը՝ 12IVIII, 6IVI 2IX, 18III, 17IV, 5IV, 22IV, 14VII:

248. Վ. Ի. Լենինի յերկերի ժողովածուի յերրորդ հրատարակությանը բաժանորդագրվելիս հետեյալ հատոր- ները արկեցին I, V, VII, XII, XIV, XVI, XXVI, Բա- ժանորդներն զո՞ր հատորները պետք և ստանան, յեթե ժանդամենք 30 հատոր պետք և լինի: Գրեցեք հոսմեական թվանշաններով:

Հնձույ սեքենայով 1 որում կարելի չէ հնձել 5 հա
ցորեն: Հնձույ մեքենայով շորս որում քանի՞ հեկտար
կարելի չէ հնձել:

$$5 + 5 + 5 + 5 = 20,$$

$$5 \times 4 = 20$$

Այն թիվը, վոր բազմապատկում ենք (5),
կոչվում է բազմապատկելի: Այն թիվը, վորով բազ-
մապատկում ենք (4), կոչվում է բազմապատկիչ:
Այն թիվը, վորն ստացվում է բազմապատկելուց,
կոչվում է արտադրյալ: Բազմաբազմապատկիչն է բազմա-
պատկիչը կոչվում են արտադրիչներ:

249. Մի քանի հալասար թվերի գումարումն ինչ-
պիսի՞ գործողութամբ ենք փոխարինում:

250. 2-ի բազմապատկման աղյուսակը.

Գումարեցեք

Բազմապատկեցեք

$$2 + 2 = 4$$

$$2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$$

$$2 \times 2 = 4$$

$$2 \times 3 =$$

$$2 \times 4 =$$

$$2 \times 5 =$$

$$2 \times 6 =$$

$$2 \times 7 =$$

$$2 \times 8 =$$

$$2 \times 9 =$$

$$2 \times 10 =$$

Լուծումը գրեցեք տետրում:

251. 2 կիլոգրամանոց 9 հատ կշաքարը միասին
վերցրած վո՞րքան կկշռեն: Իսկ 8 ալյախի կշաքարը,
6 կշաքարը, 5 կշաքարը:

252. 3 հատ յերկուկողեկանոց զբամը քանի՞ կո-
պեկի չէ հալասար. 8 հատը, 6 հատը:

253. 3-ի բազմապատկման աղյուսակը.

Յուրաքանչյուր որինակի բազմապատկումը փոխարի-
նեցեք գումարումով և զրեք գումարները: Լուծումն
արձգրեցեք տետրում:

$$3 \times 2 = 3 + 3 = 6$$

$$3 \times 3 = 3 + 3 + 3 = 9$$

$$3 \times 4 =$$

$$3 \times 5 =$$

$$3 \times 6 =$$

$$3 \times 7 =$$

$$3 \times 8 =$$

$$3 \times 9 =$$

$$3 \times 10 =$$

254. Գրեք 3-ի բազմապատկման աղյուսակը:

255. Շարքացանով մի որում կարելի չէ ցանել 3 հա
առվույտ: 4 որում քանի՞ հեկտար առվույտ կարելի չէ
ցանել. 5 որում, 9 որում:

256. Մի տետրակին գնում է 3 թերթ թուղթ: 4
տետրին քանի՞ թերթ կգնա. 6-ին, 10-ին:

257. 1 տուփ լուցիլն արժե 3 կոպ. Յեթե 5 տուփ
լուցիլ գնելու համար զրամարկդին վճարեք 20 կոպեկա-
նոց զրամ, ապա քանի՞ կոպեկ յետ պետք է ստանաք:

258. 4-ի բազմապատկման աղյուսակը: Լուծումն
արտադրեցեք տետրում:

Գումարեցեք

$$\begin{aligned}
4 + 4 &= 8 \\
4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 &= \\
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 &=
\end{aligned}$$

Բազմապատկեցեք

$$\begin{aligned}
4 \times 2 &= \\
4 \times 3 &= \\
4 \times 4 &= \\
4 \times 5 &= \\
4 \times 6 &= \\
4 \times 7 &= \\
4 \times 8 &= \\
4 \times 9 &= \\
4 \times 10 &=
\end{aligned}$$

259. Յուրաքանչյուր փեղկի մեջ կա 4 ապակի: 6 փեղկի մեջ քանի՞ ապակի պետք է լինի: Քանի՞սը պիտի լինի 7 փեղկի մեջ, 9 փեղկի մեջ:

260. Խոտանար մեքենայով որական կարելի չե քաղել 4 հա խոտ: 2 որում քանի՞ հեկտար կարելի չե քաղել: Վո՞րքան կարելի չե քաղել 4 որում, 7 որում:

261. Գործվածքի մետրն արժեք 4 ուրբլի: 4 մ գործվածքին ինչքա՞ն պիտի վճարել. 5 մետրի՞ն, 9 մետրի՞ն, 4 մետրի՞ն:

262. Բազմոցը պատելու համար պետք է 4 մ մոմլաթ: Ինչքա՞ն կնստի բազմոցի պատելը, յեթե 1 մ մոմլաթն արժե 4 ուրբլի: Վարպետին պետք է վճարեն 15 ուրբլի և ուրիշ ծախսեր՝ 8 ուրբ. 50 կոպ.:

263. Լուծեցեք ներքե տված որինակները, փոխաբերելով բազմապատկումը գումարումով, ինչպես ցույց է տված առաջին յերկու որինակներում:

$$5 \times 2 = 5 + 5 = 10$$

$$5 \times 3 = 5 + 5 + 5 =$$

$$5 \times 4 =$$

$$5 \times 5 =$$

$$5 \times 6 =$$

$$5 \times 7 =$$

$$5 \times 8 =$$

$$5 \times 9 =$$

$$5 \times 10 =$$

264. Գրեցեք 5-ի բազմապատկման աղյուսակը:

265. Մի վեցորյակում կա 5 բանվորական որ քանի՞ բանվորական որ կա 3 վեցորյակում, 5 վեցորյակում:

266. 1 մարդու որական նորման հաժաաթ է 5 հա: Ինչքան կլինի՞ 5 մարդու, 7 մարդու, 9 մարդու նորման:

267. 4 հատ հինգկողմանոցը քանի՞ կողմերի չե հաժաաթ: 7 հատ հինգ կողմանոցը, 5 հատ հինգկողմանոցը:

268. Մի խուրձ հաճարի քաշը հաժաաթ է 5 կգ: 3 այգիտի խուրձի քաշն ինչքա՞ն է, 7 հատի՞նք. 9 հատի՞նք:

269. Կոպերատիվից գնած հացին պետք էր վճարել 28 կոպեկ: Տնտեսուհին գանձապահին տվեց 4 հատ 5-կոպեկանոց, և 3 հատ 3 կոպեկանոց: Մանրոն (մանր շրամ) պե՞տք է ստանա արդյոք և ինչքա՞ն:

270. Լուծեցեք հետևյալ որինակները՝

$$3 \times 6 = \quad 3 \times 8 = \quad 5 + 8 = \quad 4 \times 8 =$$

$$4 \times 5 = \quad 5 \times 7 = \quad 4 \times 7 = \quad 5 \times 9 =$$

$$5 \times 6 = \quad 4 \times 6 = \quad 4 \times 9 = \quad 3 \times 8 =$$

$$2 \times 7 = \quad 5 \times 4 = \quad 4 \times 4 = \quad 3 \times 5 =$$

271. Կազմեցեք 6-ի բազմապատկման աղյուսակը: Արդյունքներն իմացեք գումարման միջոցով: Լուծումը գրեցեք տետրում:

272. Կազմեցեք 6-ի բազմապատկման աղյուսակը, փոխարինելով գումարումը բազմապատկումով: Լուծումը գրեցեք տետրում:

273. Ձմրանը մի կթողին ընկնում է 6 կով: 4 կթողին քանի՞ կով է ընկնում. 7 կթողի՞ն, 9 կթողի՞ն:

274. Յուրաքանչյուր պալտին պետք է 6 մետր 2 պալտին քանի՞ մետր է պետք. 5 պալտի՞ն, 7 պալտի՞ն:

275. Մի տակառին հազցնում են 6 շրջանակ 4 տու-
կառին քանի՞ շրջանակ պետք է հազցնեն 5 տակառի՞ն,
7 տակառի՞ն:

276. Անշափահասը գործարանում աշխատում է 6
ժամ: Քանի՞ ժամ կաշխատի 3 որում, 8 որում, 9 ո-
րում:

277. Հասակավոր մարդուն մի ձեռք սպիտակեղեն
կաշեյու համար պետք է 5 մ քաթան, իսկ անշափահասին՝
4 մ: Հասակավորին 8 և անշափահասին 5 ձեռք սպիտա-
կեղեն կարելու համար քանի՞ մետր քաթան է պետք:

278. Կազմեցեք 7 թվի բազմապատկման աղյուսակը՝
գումարումը փոխարինելով բազմապատկումով: Լուծումը
գրեցեք ձեր տետրում:

279. Բանվորը գործարանում որակյա աշխատում է
7 ժամ: 5 բանվորական որում քանի՞ ժամ կաշխատի:

280. Ամեն մի սայլի վրա դարսեցին 7 պարկ վար-
սակ: Քանի՞ պարկ կարելի չե գարսել 4 սայլի վրա, 7
սայլի, 9 սայլի:

281. Վորդին 5 տարեկան է: Հայրը վորդուց 5 ան-
գամ մեծ է: Հայրը քանի՞ տարեկան է:

282. Սերմագործով մի որում կարելի չե գտել 7 ս
սերմ: Մի սերմագործով 7 որում քանի՞ տոնն սերմ
կարելի չե գտել: Իսկ 9 որում:

283. Լուծեցեք հետևյալ որինալիները.

$$\begin{array}{cccc} 4 \times 7 = & 2 \times 9 = & 5 \times 5 = & 6 \times 9 = \\ 5 \times 8 = & 4 \times 6 = & 6 \times 7 = & 5 \times 8 = \\ 6 \times 5 = & 7 \times 8 = & 7 \times 5 = & 7 \times 9 = \end{array}$$

284. Եազմեցեք 8-ի բազմապատկման աղյուսակը՝
փոխարինելով գումարումը բազմապատկումով: Լուծումը

285. Շաղաքանով ցանեցին 8 ց վարսակ: Բերքն
ստացվեց մեկին վեց, Նույն մեծության հողի վրա փորձի
համար շարքացանով ցանեցին 7 ց վարսակ: Բերքն
ստացվեց մեկին ինն: Վո՞ր հողամասից ավելի ստացվեց
և ինչքանով:

286. 1 հա արեածաղկի գլուխները մի որում կբա-
րելու համար պահանջվում է 8 մարդ: Քանի՞ մարդ կպա-
հանջվի 7 հա արեածաղկի մի որում հավաքելու համար,
5 հա, 8 հա, 9 հա՝ դարձյալ մի որում հավաքելու հա-
մար:

287. Բանջարանոցում տնկել են կաղամբ, ամեն մի
շարքում 8 գլուխ: Քանի՞ կաղամբ է տնկված 3 շարքում,
5 շարքում, 7 շարքում, 9 շարքում:

288. Ձուլափղ չորս մեքենական դադգյահների վրա
աշխատելով, մի ժամում արտադրում է 8 մ մահուդ: 7
ժամում քանի՞ մետր կարտադրի:

289. Շարքացանով մի որում կարելի չե ցանել 8 հա:
Մի շարքացանով քանի՞ հեկտար կարելի չե ցանել 6
որում, 9 որում, 4 որում:

290. Կազմեցեք 9-ի բազմապատկման աղյուսակը,
գումարումը փոխարինելով բազմապատկումով: Լուծումը
գրեցեք տետրում:

291. 1 հա վարսակի բերքը հավասար է 9 ցենտ-
ներին: Վո՞րքան կլինի՞ 3 հա վարսակի բերքը, 5 հա,
7 հա, 9 հա վարսակի բերքը:

292. Աղի կիլոգրամն արժե 9 կոպ: Ինչքա՞ն պետք
է վճարեն՝ 4 կգ, 8 կգ, 7 կգ, 5 կգ, 10 կգ
աղին:

293. Աշակերտը գնեց 3 մատիտ՝ հատը 9 կոպեկով:

և 8 տետր՝ հատը 6 կոպեկով: 1 ուղբուղ ղիմաց ինչքա՞ն մանրոն (մանր դրամ) պետք է ստանա աշակերտը:

294. Բազմապատկեցեք 7-ը 8-ով: Տեղափոխեցեք թվերը և բազմապատկեցեք 8-ը 7-ով: Միևնույն արդյունքներն ստացվում ե՞ն թե՞ վոչ:

295. Բազմապատկեցեք 5-ը 6-ով: Տեղափոխեցեք թվերը և բազմապատկեցեք 6-ը 5-ով: Միևնույն արդյունքներն ստացվեցի՞ն, թե՞ վոչ:

296. Բազմապատկելիս յեթե արտադրիչները տեղափոխենք, արտադրյալը կփոխվի՞, թե՞ վոչ:

297. Վո՞ր ամենամեծ թիվը կստանա՞րք՝ միանիշ թիվը միանիշ թվով բազմապատկելով: Վո՞ր ամենափոքր թիվը կստանանք:

298. Հուձեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{ccccc} 4 \times 7 = & 3 \times 9 = & 5 \times 5 = & 5 \times 9 = & 4 \times 8 = \\ 5 \times 8 = & 4 \times 6 = & 6 \times 7 = & 6 \times 4 = & 5 \times 9 = \\ 6 \times 9 = & 6 \times 8 = & 4 \times 9 = & 5 \times 6 = & 6 \times 6 = \end{array}$$

299. Հուձեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{ccccc} 7 \times 6 = & 8 \times 7 = & 9 \times 8 = & 9 \times 9 = & 4 \times 7 = \\ 7 \times 9 = & 9 \times 6 = & 8 \times 5 = & 5 \times 9 = & 9 \times 4 = \\ 8 \times 4 = & 7 \times 5 = & 9 \times 7 = & 6 \times 7 = & 7 \times 7 = \\ 9 \times 5 = & 8 \times 6 = & 8 \times 8 = & 8 \times 9 = & 6 \times 9 = \end{array}$$

300. 1 հա մարդագետին ցանելու համար վերցրին՝ 7 կգ. առվույտի, 9 կգ դաշտի. ֆլետնի և 8 կգ այլ խոտերի սերմեր: 7 հա մարդագետին ցանելու համար յուրաքանչյուր խոտից ինչքա՞ն սերմ է պետք:

301. Բանվորը բնակարանի համար ամսական վճարում

է 7 ուղբի, կոմունալ ծախքերի համար՝ 2 ուղբի: Կես սարում ընդամենն ինչքա՞ն պետք է վճարի:

Պյութագորոսի բազմապատկման աղյուսակը.

7-որդ 8-որդ
սյունակ սյունակ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81

7-որդ
սող

8-որդ
սող

Սլաքներով ցույց են արված 7×8 -ի և 8×7 -ի արտադրյալները:

302. Ոգտագործելով Պյութագորոսի աղյուսակը, չե՞ք հետևյալ թվերի արտադրյալները.

$$\begin{array}{llll}
 5 \times 6 = & 9 \times 3 = & 5 \times 9 = & 8 \times 9 = \\
 8 \times 4 = & 6 \times 9 = & 7 \times 6 = & 9 \times 8 = \\
 6 \times 3 = & 8 \times 8 = & 9 \times 9 = & 9 \times 5 = \\
 8 \times 7 = & 9 \times 8 = & 8 \times 6 = & 8 \times 3 = \\
 4 \times 9 = & 7 \times 9 = & 6 \times 4 = & 8 \times 5 = \\
 5 + 8 = & 4 \times 8 = & 4 \times 5 = & 7 + 7 =
 \end{array}$$

303. Աղյուսակում ի՞նչ թվեր են բաց թողնված.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4		8	10		14	16	18
3	6	9		15	18	21	24	27
4	8		16	20	24		32	
5	10	15	20		30	35	40	45
6		18	24	30	36		48	54
7	14	21		35		49	56	
8	16	24	32	40		56		72
6	18		36	40	54	63	72	

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԻ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄԸ ՄԻԱՆԻՇ ԹՎՈՎ

Մանվածքի կարժը (1000 մ յերկարությամբ) կշռում
է 23 գ. Այդպիսի 3 կարժը քանի՞ գրամ է կշռում:

Խնդիրը լուծենք գումարումով:

Խնդիրը լուծենք բազմապատկումով:

$$\begin{array}{r}
 23 \\
 + 23 \\
 \hline
 23 \\
 \hline
 69
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 23 - \text{բազմապատկելի} \\
 \times 3 - \text{բազմապատկիչ} \\
 \hline
 69 - \text{արտադրյալ}
 \end{array}$$

304. Ի՞նչպես է կոչվում այն թիվը, վոր բազմապատկում ենք:

305. Ի՞նչպես է կոչվում այն թիվը, վորով բազմապատկում ենք:

306. Այն թվերը, վոր բազմապատկում ենք, ուրիշ կերպ ի՞նչպես են կոչվում:

307. Բազմապատկումից ստացված թիվը ի՞նչպես է կոչվում:

308. Բազմապատկումը վոր կարգից ենք սկսում:

309. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$14 \times 2 = \quad 13 \times 3 = \quad 32 \times 3 =$$

$$12 \times 4 = \quad 34 \times 2 = \quad 21 \times 4 =$$

310. Զուհատը 6 ավտոմատ դալդյահի վրա աշխատելով 1 ժամում արտադրում է 18 մ գործվածք: Վորքան է արտադրում 2 ժամում, վորքան մի հերթին (7 ժամ):

$$\begin{array}{r}
 18 \\
 \times 2 \\
 \hline
 36
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 18 \\
 \times 7 \\
 \hline
 126
 \end{array}$$

Բազմապատկման ժամանակ բազմապատկելու միավորից ստացած տասնյակներն ի՞նչ ենք անում:

Յերկանիշ թվերի բազմապատկումը միանիշ թվով՝ սկսում են միավորների բազմապատկումից:

$$\begin{array}{r} 25 \\ \times 6 \\ \hline 150 \end{array}$$

311. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները:

$31 \times 3 =$	$49 \times 7 =$	$35 \times 4 =$	$52 \times 4 =$
$21 \times 4 =$	$63 \times 5 =$	$85 \times 6 =$	$61 \times 5 =$
$28 \times 2 =$	$48 \times 8 =$	$95 \times 8 =$	$51 \times 8 =$
$36 \times 3 =$	$36 \times 9 =$	$54 \times 5 =$	$43 \times 7 =$
$57 \times 4 =$	$92 \times 6 =$	$69 \times 9 =$	$91 \times 6 =$
$83 \times 9 =$	$49 \times 7 =$	$37 \times 7 =$	$58 \times 9 =$
$75 \times 5 =$	$28 \times 4 =$	$96 \times 8 =$	$73 \times 8 =$

312. Ելեկտրական լամպը (25 մոմանոց) մի ժամում ծախսում է 1 կոպեկի եներգիա: 7 ուրում ի՞նչ գումարի եներգիա կպահանջի, յեթե լամպն ուրական վառվի 6 ժամ 8 ժամ:

313. Շոգեկալսիչով մի ուրում կարելի լինի կալսել 75 հա աշնանացանի բերք: 1 շոգեկալսիչը 5 ուրում քանի՞ հեկտար կկալսի:

314. Ըստ նորմայի 1 կոտնատեսականն ուրական պետք է բառնա 15 սայլ գոմաղբ: Մի ուրում քանի՞ սայլ կբառնան 6 հոգին, 8 հոգին:

315. 1 հա հաճարի բերքը չափարարացրած հողում հավասար է 7 ց, իսկ պարարտացրած հողում՝ 3 անգամ ավելի: Վորքա՞ն է 8 հա պարարտացրած հողից ստացված հաճարի բերքը:

316. Չորս բանվոր մի ուրում թափիչով ծեծում են 5 ց հացահատիկ, իսկ բարդ կալսիչով՝ 5 անգամ ավելի: Բարդ կալսիչով 6 ուրում ինչքա՞ն հացահատիկ են կալսում:

317. 1 բանվորը ձեռքով ուրական հանում է 4 ց սորժ, իսկ մեքենայով՝ 4 անգամ ավելի: 1 բանվորն 8 ուրում մեքենայով ինչքա՞ն սորժ կհանի:

318. 1 բանվորը հին դոմնաների վրա աշխատելիս ուրական հալում է 9 ց թուշ, իսկ նոր դոմնաների վրա 8 անգամ ավելի: 7 բանվորը նոր դոմնաների վրա աշխատելով՝ մի ուրում ինչքա՞ն թուշ կհալեն:

319. 1 հա ճահճոտ տեղից ստացվում է միջին թվով 7 ց հունձ: Ճահիճները չորացնելուց և խոտ ցանելուց հետո ստացվում է 5 անգամ ավելի: 9 հա չորացնելուց հետո ինչքա՞ն հունձ կստացվի:

Ցեմենտով լի տակառը կշռում է 123 կգ: Ինչքա՞ն է կշռում 3 տակառ ցեմենտը, 4 տակառը:

$$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 369 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 123 \\ \times 4 \\ \hline 492 \end{array}$$

320. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները:

$234 \times 2 =$	$352 \times 5 =$	$325 \times 8 =$	$354 \times 6 =$
$347 \times 2 =$	$265 \times 4 =$	$436 \times 9 =$	$875 \times 8 =$
$824 \times 3 =$	$938 \times 7 =$	$659 \times 6 =$	$726 \times 6 =$

321. Մի խոփանի գութանի ընդգրկած (ակոս) լայնությունը հավասար է 356 մմ. Ինչքա՞ն է լեռի-
խոփանի գութանի ընդգրկած լայնությունը, չորսխոփանի,
վեցխոփանի գութանինը:

322. Գյուղացին մինչ կոլտնտեսություն մանելն իր
տնտեսությունից ստանում էր տարեկան 364ռ. յեկամուտ:
Կոլտնտեսությունում նրա յեկամուտն ավելացավ 4 ան-
գամ: Գյուղացին կոլտնտեսությունում տարեկան ինչքա՞ն
յեկամուտ ստացավ:

323. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{llll} 365 \times 9 = & 596 \times 7 = & 627 \times 5 = & 675 \times 8 = \\ 876 \times 8 = & 487 \times 8 = & 842 \times 9 = & 325 \times 5 = \\ 725 \times 6 = & 952 \times 5 = & 687 \times 6 = & 485 \times 7 = \end{array}$$

324. 1932 թվին կոլտնտեսական գյուղատնտեսու-
թյունը սոցիալիստական արգելաբերությունից որական
ստանում էր 4 նոր ՄՏԿ: Մի տարում (365 որ) կոլտնտե-
սական գյուղատնտեսությունը քանի՞ ՄՏԿ տվեց:

325. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{llll} 4136 \times 2 = & 7375 \times 4 = & 9375 \times 8 = & 8459 \times 8 = \\ 5729 \times 3 = & 9918 \times 5 = & 8291 \times 9 = & 7963 \times 9 = \end{array}$$

326. Մի մետր յերկաթը (21 մմ հաստությամբ)
կշռում է 3462 գ: Նույն յերկաթի 8 մ-ն ինչքա՞ն
կշռի:

327 Արհեստանոցը գնեց 285 տուփ կոճակ՝ տուփը
7 ուրբով: Վո՞րքան վճարեց:

328. ՄՏԿ գնեց 8 տրակտոր՝ 2876-ական ուրբով
և 4 կոմբայն՝ 3658-ական ուրբով: Պատվեր տալիս

կանխավճար տվեց 9403 ուրբի: Պատվերն ստանալիս
քանի՞ ուրբի պետք է վճարի:

ԶԵՐՈՆԵՐԸ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵԼ ՎԵՐՋՈՒՄ ՅԵՎ
ՄԵԶՏԵՂՈՒՄ

329. Գործարանում յուրաքանչյուր պարկի մեջ
լցնում են 140 կգ ցեմենտ: Վո՞րքան է կշռում 3 պարկը:

$$\begin{array}{r} 140 \\ \times 3 \\ \hline 420 \text{ (կգ)} \end{array}$$

Բազմապատկելիս վերջում գտնվող զերոն պե՞տք է
բազմապատկել, թե՞ վո՞չ:

330. 1 հա ճահճոտ մարգագետնից ստացան 1700
կգ խոտ: 5 հա մարգագետնից ինչքա՞ն կստանան:

$$\begin{array}{r} 1700 \\ \times 5 \\ \hline 8500 \text{ (կգ)} \end{array} \quad \text{Լուծումն արտադրեցեք տետրում.}$$

331. Սիրսկարիչը մի ժամում կտրում է 16000 կգ
կանաչեղեն: Սիրսկարիչը 8 ժամ աշխատելով, քանի՞
կիլոգրամ է կտրում:

$$\begin{array}{r} 16000 \\ \times 8 \\ \hline 128000 \text{ (կգ)} \end{array} \quad \text{Լուծումն արտադրեցեք տետրում.}$$

332. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{lll} 370 \times 6 = & 2700 \times 6 = & 19000 \times 5 = \\ 560 \times 8 = & 3900 \times 8 = & 28000 \times 4 = \\ 390 \times 9 = & 8400 \times 5 = & 35000 \times 8 = \\ 960 \times 5 = & 6500 \times 8 = & 67000 \times 9 = \end{array}$$

333. Պաղտի գործարանը 1931 թվին բաց թողեց 40 հանքային ելեքարաքարշ, իսկ 1932 թվին՝ 6 անգամ ավելի: Գործարանը 1932 թվին քանի՞ հանքային ելեք-արաքարշ բաց թողեց:

334. «Շարիկոպողչիպնիկ» գործարանը (Մոսկվա) 1932 թվի մայիսի յերկրորդ կիսին որական միջին թվով բաց թողեց 1250 առանցքակար Գործարանը 5 բանվորա-կան որում քանի՞ առանցքակալ բաց թողեց:

335. Հարվածային բրիգադն որական հավաքեց 200 պարկ կարտոֆիլ, իսկ վոչ հարվածայինը՝ 140 պարկ 5 որում հարվածային բրիգադը քանի՞ պարկ ավելի կարտո-ֆիլ հավաքեց, քան վոչ հարվածային բրիգադը:

33. Ստալինգրադի տրակտորի գործարանը 1931 թվին որական միջին թվով բաց էր թողնում 130 տրակ-տոր, «Կարմիր պուտիլովեց»-ը՝ 90 տրակտոր, իսկ Նար-կովի տրակտորի գործարանը՝ 50 տրակտոր: 3 գործարան-ները 6 որում միջին թվով քանի՞ տրակտոր ելին տալիս:

337. ՄՏԿ պահանջում է 9 գութան, 6 տափան, 7 կուլտիվատոր և 4 կալսիչ: Վորքա՞ն պիտի արժենա ամբողջ ինվենտարը, յեթե գութանն արժե 550 ռուբ., տափանը՝ 450 ռուբ., կուլտիվատորը՝ 260 ռուբ. և կալ-սիչը՝ 700 ռուբլի:

338. Մի խորանարդ մետր կարտոֆիլը կշռում է 703 կգ, Վո՞րքան է կշռում 3 խոր. մ կարտոֆիլը, 4 խոր.

$$\begin{array}{r} 703 \text{ (կգ)} \\ \times 3 \\ \hline 2109 \text{ (կգ)} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 703 \text{ (կգ)} \\ \times 4 \\ \hline 2812 \text{ (կգ)} \end{array}$$

Ի՞նչու 703-ը 3-ով բազմապատկելիս տասնավորների տեղը զերո դրիք: Ի՞նչու 703-ը 4-ով բազմապատկելիս տասնավորի տեղը 1 դրիք:

339. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$204 \times 3 =$	$608 \times 9 =$	$2080 \times 7 =$	$4050 \times 6 =$
$705 \times 7 =$	$3060 \times 4 =$	$9070 \times 6 =$	$5080 \times 5 =$
$809 \times 4 =$	$6090 \times 5 =$	$7040 \times 3 =$	$6040 \times 8 =$
$907 \times 5 =$	$8050 \times 8 =$	$5070 \times 7 =$	$9050 \times 9 =$
$405 \times 8 =$	$7906 \times 9 =$	$3060 \times 9 =$	$6980 \times 7 =$

340. 1մ մահուդ գործելու համար պետք է 408 գ մանվածք, 6մ մահուդ գործելու համար քանի կգ ման-վածք է պետք:

341. Կարմիր-պրեսնյան շրջանում (Մոսկվա) 1926 թվին ամեն մի բնակչի կուլտ—կրթական կարիքների վրա ծախսեցին շու. 60 կոպեկ (260 կոպ.), իսկ 1932 թ. 7 անգամ ավելի: 1932 թվին, մի բնակչի լուսավորության վրա ծախսած գումարը 1926 թվի ծախսած գումարից ինչքա՞ն է ավելի:

342. Վաղահերկ ցելի 1 հա հաճարի բերքը՝ 2506 կգ է, իսկ ուշ հերկած ցելինը՝ 10460 կգ: Վաղածած ցելի 7 հա բերքն ինչքա՞ն ավելի յե ուշ հերկած ցելի 7 հա բերքից:

343. 1 հեկտարից ստացված կարտոֆիլի բերքը խորհանտեսություններում հավասար էր 10960 կգ, կոլտնտեսություններում՝ 10460 և անհատական տնտես-ություններում 9650 կգ: Խորհանտեսությունում 8 հեկ-

տարից ստացած բերքը ինչքանո՞վ է ավելի կոլանաե-
ռւթյան ստացած բերքից: Ինչքանո՞վ է ավելի անհատա-
կան տնտեսությանից ստացած բերքից:

344. Քանի՞ կիրորամ խոտ է ստացվում 1 հա մարգա-
ղեանից.

Զրովի մարգա- ղեանից	Անշրդի մարգա- ղեանից	Ցածրա- վալը մարգ.	Ճահճա- յին մարգ.	Պատկած խոտան հողերից	Անտառա հողերից
2030	1050	1570	1700	1080	1480

Հաշվեցեք առանձին՝ յուրաքանչյուր տեսակի 3 հա
մարգաղեանից քանի՞ կիրորամ խոտ է ստացվում: Վեր-
ջան է ստացվում, 5 հա-ից, 8 հա-ից:

345. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{lll} 1403 \times 8 = & 2700 \times 9 = & 3007 \times 8 = \\ 356 \times 9 = & 496 \times 8 = & 3476 \times 7 = \\ 687 \times 5 = & 567 \times 9 = & 8976 \times 6 = \\ 608 \times 6 = & 8009 \times 7 = & 6205 \times 9 = \\ 37800 \times 9 = & 13004 \times 8 = & 8040 \times 6 = \end{array}$$

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ ԹՎԻ ՎՐԱ

56 մ գործվածքը պետք է հավասար բաժանել 7 բան-
վորի վրա: Ամեն մեկը քանի՞ մետր կստանա:

Այն գործողությունը, վորով լուծում ենք այս
խնդիրը, կոչվում է բաժանում: Բաժանման գործողու-
թյունը գրում ենք այսպես՝

$$56 : 7 = 8$$

Ամեն մեկը կստանա 8 մ գործվածք:

Այն թիվը, վորը բաժանում ենք (56), կոչվում
է բաժանելի:

Այն թիվը, վորի վրա բաժանում ենք (7),
կոչվում է բաժանարար:

Այն թիվը, վորն ստացվում է բաժանման գոր-
ծողությունից (8), կոչվում է քանորդ:

Շարքացանով մի որում կարելի չէ ցանել 7 հա:
Մի որում 63 հա ցանելու համար քանի՞ շարքացան
մեքենա յե պետք:

$$63 : 7 = 9$$

9 շարքացան է պետք:

346. Ինչպես է կոչվում այն թիվը, վորը բաժանում
ենք:

347. Ինչպես է կոչվում այն թիվը, վորի վրա
բաժանում ենք:

348. Բաժանումից ստացված թիվն ինչպես է
կոչվում:

349. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{lllll} 12 : 3 = & 12 : 4 = & 24 : 6 = & 18 : 3 = & 24 : 9 = \\ 16 : 8 = & 18 : 6 = & 16 : 4 = & 28 : 7 = & 21 : 3 = \end{array}$$

350. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{lllll} 30 : 5 = & 56 : 7 = & 54 : 9 = & 72 : 8 = & 54 : 9 = \\ 32 : 8 = & 35 : 5 = & 45 : 5 = & 35 : 7 = & 64 : 8 = \\ 72 : 9 = & 48 : 6 = & 81 : 9 = & 42 : 6 = & 63 : 7 = \end{array}$$

351. Տասնհինգ կողեկանոցը քանի՞ հինգ կողեկանոցի յե հավասար: Քսան կողեկանոցը, հիսուն կողեկանոցը:

352. 8 հոգուց բաղկացած բրիգադն ամսական տվեց 24 ռ թուղի ձուլվածք: Միջին թվով ամեն մի հոգուն քանի տոնն թուղի է ընկնում:

353. 9 խոր. մետր սիրտը կշռում է 45 կգ: 1 խոր. մետր սիրտն ինչքա՞ն է կշռում:

354. Անիթեներից մեկի տրամաչափը (լայնքսը) հավասար է 36 մ, մյուս անվի տրամաչափը 4 անգամ փոքր է Վոլքան է յերկրորդ անվի տրամաչափը:

355. 1 հեկտարից ստացված վուշը տնայնագործական յեղանակներով քրքրելու և թակելու համար անհրաժեշտ է 56 մարդո՞ր¹), իսկ գործարանային յեղանակով, 8 մարդոր: Մեքենան վուշի մշակումը քանի՞ անգամ է արագացնում:

356. Սերմադաշտով 1 ժամում կարելի յե դաել 5 ց հացահատիկ: 45 ց հացահատիկը դաելու համար քանի՞ ժամ է պետք:

357. Կոլտնտեսությունը մթերման կայանն ուղարկեց 56 ց ցորեն և 42 ց հաճար: Հացահատիկը տեղափոխելու համար ընդամենը քանի՞ սալ է պետք, յեթե մեկ սալի վրա բեռնում էյին 7 ց ցորեն, և կամ 6 ց հաճար:

358. Մանր գյուղացիական տնտեսությունը 1 հա ցորենից ստանում է 8 ց, իսկ կոլտնտեսությունը՝ 9 ց: Այս յերկու տիպի տնտեսություններից յուրաքանչյուրը

¹) Մի մարդու 1 բանվորական օրվա ընթացքում կատարած աշխատանքը կոչվում է մարդոր:

քանի՞ հեկտար պետք է ցանի, վոր 72 ց հացահատիկ ստանա:

359. 8 զրչածալրի և 6 մատիտի վճարեցին 72 կոպ.: Ինչ արժեք 1 զրչածալրը, յեթե 1 մատիտն արժեք 8 կոպ.:

ԲԱՁՄԱՊԱՏԿՄԱՆ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ

$$54 : 9 = 6$$

$$9 \times 6 = 54$$

$$8 \times 4 = 32$$

$$32 : 4 = 8$$

Վորպեսզի ստուգենք, թե բաժանումը ճիշտ է կատարված արդյոք, պետք է քանորդը բազմապատկենք բաժանարարով: Յեթե բազմապատկումից ստացած թիվը հավասար է բաժանելուն, ապա բաժանումը ճիշտ է կատարված:

Վորպեսզի ստուգենք, թե բազմապատկումը ճիշտ է կատարված, պետք է արտադրյալը բաժանենք արտադրիչներից մեկի վրա: Յեթե բաժանումից ստացած թիվը հավասար է մյուս արտադրիչին, ապա բազմապատկումը ճիշտ է կատարված:

360. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$4 \times 6 =$$

$$8 \times 8 =$$

$$56 : 7 =$$

$$24 : 6 =$$

$$64 : 8 =$$

$$7 \times 9 =$$

$$24 : 4 =$$

$$9 \times 9 =$$

$$63 : 9 =$$

$$5 \times 5 =$$

$$81 : 9 =$$

$$63 : 7 =$$

$$25 : 5 =$$

$$7 \times 7 =$$

$$6 \times 6 =$$

$$4 \times 9 =$$

$$49 : 7 =$$

$$36 : 6 =$$

$$36 : 9 =$$

$$7 \times 8 =$$

$$5 \times 9 =$$

$$36 : 4 =$$

$$56 : 8 =$$

$$45 : 9 =$$

361. Լուծեցեք հետևյալ որինակները և արտադրեցեք լուծման ճշտությունը.

$6 \times 7 =$	$7 \times 7 =$	$8 \times 8 =$	$63 : 7 =$
$56 : 8 =$	$54 : 6 =$	$25 : 5 =$	$7 \times 6 =$
$5 \times 6 =$	$7 \times 9 =$	$5 \times 9 =$	$64 : 8 =$
$36 : 6 =$	$40 : 5 =$	$36 : 6 =$	$7 \times 7 =$
$48 : 8 =$	$8 \times 4 =$	$9 \times 9 =$	$42 : 7 =$
$7 \times 8 =$	$28 : 7 =$	$72 : 8 =$	$8 \times 9 =$

362. Լուծեցեք հետևյալ որինակները և ստուգեցեք լուծման ճշտությունը.

$36 : 9 =$	$9 \times 8 =$	$8 \times 5 =$	$6 \times 9 =$
$6 \times 7 =$	$45 : 9 =$	$49 : 7 =$	$56 : 7 =$
$3 \times 9 =$	$5 \times 7 =$	$18 : 3 =$	$42 : 6 =$
$72 : 9 =$	$32 : 8 =$	$24 : 4 =$	$63 : 9 =$
$9 \times 7 =$	$7 \times 5 =$	$35 : 7 =$	$64 : 8 =$
$54 : 9 =$	$9 \times 5 =$	$30 : 6 =$	$45 : 5 =$

1 սալի վրա բարձում են 4 ց հացահատիկ, 848 ց հացահատիկ փոխադրելու համար քանի՞ սալ ե պետք:

$$\begin{array}{r} 848 \overline{) 4} \\ \underline{8} \\ 4 \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

Նախ 8 հարյուրավորը բաժանենք 4-ի վրա: Քանորդում կստանանք 2 հարյուրավոր: Ապա բաժանենք 4 տասնավորը 4-ի վրա: Քանորդում կստանանք 1 տասնավոր: Վերջապես 8 միավորը բաժանենք 4-ի վրա: Քանորդում կստանանք 2 միավոր: Լինդամենք քանորդում կստանանք 212.

212 սալ ե պետք:

363. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$369 : 3 =$	$846 : 2 =$	$682 : 2 =$
$284 : 2 =$	$555 : 5 =$	$777 : 7 =$
$639 : 3 =$	$666 : 6 =$	$963 : 3 =$
$484 : 4 =$	$396 : 3 =$	$884 : 4 =$

ՄՆԱՑՈՐԴՈՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

51 կիրոզրամ վարսակը քանի՞ որ կբավականացնի, յեթե որական տանք 8 կգ:

$$\begin{array}{r} 51 \overline{) 8} \\ \underline{48} \\ 3 \end{array}$$

Մնացորդը բաժանարարից միշտ փոքր պետք ե լինի:

3—մնացորդ

Մթերված վարսակից ձիուն 6 որ 8.ական կիրոզրամ վարսակ տվին: Վո՞րքան վարսակ եր մթերված, յեթե ելի 3 կգ վարսակ մնաց:

$$8 \times 6 = 48 \text{ կգ տրվեց ձիուն:}$$

$$48 + 3 = 51 \text{ կգ մթերված եր:}$$

Վորպեսզի ստուգենք, թե մնացորդով բաժանումը ճիշտ ենք կատարել արդյոք, պետք ե քանորդը բազմապատկենք բաժանարարով և ստացած արտադրյալին գումարենք մնացորդը: Յեթե ստացած նոր թիվը հավասար ե բաժանելուն, ապա բաժանումը ճիշտ ե կատարված:

364. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$37 : 7 =$	$58 : 6 =$	$68 : 8 =$
$86 : 9 =$	$89 : 8 =$	$53 : 9 =$
$38 : 5 =$	$62 : 9 =$	$33 : 4 =$
$43 : 6 =$	$53 : 7 =$	$80 : 9 =$
$28 : 3 =$	$25 : 4 =$	$37 : 6 =$

365. Վո՞ր թիվը 7-ի վրա բաժանվելուց հետո քանորդում տալիս է 7, իսկ մնացորդում՝ 4:

366. Վո՞ր թիվը 9-ի վրա բաժանվելուց հետո քանորդում տալիս է 5, իսկ մնացորդում՝ 3:

367. Մահուդի կտորը 33 մետր եր: Այդ կտորից քանի՞ ձեռք կոստյում կարելի լի կարել, յեթե յուրաքանչյուր ձեռք կոստյումի համար պետք է 5 մ մահուդ:

368. 30 կգ խոտը ձիուն քանի՞ օր կբավականացնի, յեթե որական 4 կգ տանք:

369 5 հեկտարից հավաքեցին 85 ց բերք: Միջին թվով մի հեկտարից ինչքա՞ն հավաքեցին:

85 | 5
 5 17
 35
 35

8 տասնավորը բաժանենք 5-ի վրա: Քանորդում ստանում ենք 1 և մնացորդ՝ 3 տասնավոր: 3 տասնավորը վերածում ենք միավորների և ստանում ենք 30 միավոր ավելաց-

ներով նաև բաժանելու 5 միավորը, ստանում ենք 35 միավոր: 35 միավորը բաժանում ենք 5-ի վրա: Քանորդում ստանում ենք 7 միավոր: Քանորդում ընդամենը ստանում ենք 17:

Միջին բերքը՝ 1 հա-ից 17 ց:

Խնդրի ճշտությունն ստուգեցեք բազմապատկումով:

$$17 \times 5 = 85$$

370. Բնակարանային ընկերությունը բանկից ստացավ 735 ուղբի փոխառվածություն, վորը հանգրեց 5 ամսվա ընթացքում, հավասար մասերով, ինչքան եր ամսական հանգցնելիք դումարը:

$$\begin{array}{r} 735 \overline{) 5} \\ 5 \overline{) 147} \\ 23 \\ 20 \\ 35 \\ 35 \end{array}$$

7 հարյուրավորը բաժանում ենք 5-ի վրա: Քանորդում ստանում ենք 1 հարյուրավոր և մնացորդ՝ 2 հարյուրավոր: Հարյուրավորները վերածում ենք տասնավորների և ավելացնելով նրա վրա նաև բաժանելու 3 տասնավորն՝ ստանում ենք 23 տասնավոր: 23 տասնավորը բաժանում ենք 5-ի վրա: Քանորդում քանի՞ տասնավոր կստանանք:

Քանորդում ի՞նչպես ստացվեց 7 միավորը:

Խնդրի լուծումը գրեցեք տետրում:

371. Զուլհակը 6 ավտոմատ մեքենայով մի հերթի արտադրում է 136 մ մահուդ: 1 մեքենայով մի հերթին քանի՞ մետր կարտադրի:

$$\begin{array}{r} 138 \overline{) 6} \\ 12 \overline{) 23} \\ 18 \\ 18 \end{array}$$

1 հարյուրավորը 6-ի վրա բաժանելիս, քանորդում հարյուրավոր չի ստացվում:

1 հարյուրավորը վերածում ենք տասնավորի և ապա շարունակում ենք բաժա-

նումը:

Լուծման ճշտությունն ստուգեցեք բազմապատկումով:

372. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

668:4=	687:6=	486:6=	522:6=
972:3=	791:7=	584:8=	623:7=
595:5=	492:4=	684:9=	465:5=
784:7=	795:5=	435:5=	776:8=

373. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

476:7=	944:8=	975:3=	708:3=
352:4=	936:6=	635:5=	976:4=
736:8=	956:4=	882:6=	732:4=
774:9=	864:3=	959:7=	882:7=

374. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները.

861:7=	912:8=	846:9=	945:7=
868:7=	762:6=	745:5=	874:6=
675:5=	540:4=	892:6=	735:5=
774:6=	816:6=	875:7=	712:4=

375. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները.

1918:7=	2023:7=	5432:8=	4389:7=
1845:5=	2754:6=	3483:9=	5256:8=
2136:8=	3661:7=	4844:7=	8847:9=

376. Տրակտորով պետք է փարեն 39 հա: Այդ հողամասը քանի՞ որում կվարվի, յեթե տրակտորն որական վարում է 3 հա:

377. 48 թերթ թղթից քանի՞ տետրակ կարելի չի պատրաստել, եթե յուրաքանչյուր տետրակի վրա գործածվեն 4 թերթ թղթ:

378. Բրդադր 7 ժամում վերամշակեց 2836 մ ուն: 1 ժամում քանի՞ մետր է վերամշակում:

379. 9 հա առվ էտի դաշտից առաջին տարում հավաքեցին 351 ց խոտ, յերրորդ տարում՝ 387 ց, յերրորդ տարում՝ 297 ց և յերրորդ տարում՝ 225 ց: Հաշվեք, 1 հե տարից ստացված բերքը, խոտ տարիների:

380. Կոմունա ուն 1931 Վին 9 հա-ից հավաքեցին 90 ց ցորեն, իսկ 1932 թվին նույն հողամասից հավաքեցին 117 ց: 1932 թվին 1 հա-ից ստացան բերքը քանիսով ավելի յե 1931 թ.ի մի հկտարի բերքից:

3 շրտմաս կապար և 2 շրտմաս սնագ: 162 կգ ձուլվածքի մեջ յուրաքանչյուր մեծադից քանի՞ կիլոգրամ ա:

Յուցմունք. Ձուլվածքը 9 շրտմաս է և կշռում է 162 կգ, հետևապես 1 մասը կշռում է $162:9=18$ կգ:

Ձուլվածքում 4 մաս պղինձ կա, ուրեմն ըստ շոխ պետք է լինի պղինձ՝ $18 \times 4 = 72$ կգ, կապար՝ $18 \times 3 = 54$ կգ և սնագ՝ $18 \times 2 = 36$ կգ:

Ստուգենք խնդրի լուծումը՝ $72 + 54 + 36 = 162$ կգ — ձուլվածքի ընդհանուր քաշ: Եւ խնդրի ճիշտ է լուծված:

381. Ցեմենտի լուծույթը պարունակում է 8 կշումաս, վորից ցեմենտ՝ 1 մաս, երի շաղախ՝ 1 մաս, ապա 6 մաս: 192 կգ լուծույթ ստանալու համար յուրաքանչյուր յուլից վորքան պիտի վերցնել:

382. Յերկու բաժնի վոր աշխատեցին և ստացան 7 ռ. 68 կոպ: Ամեն մեկին ինչքան կհասնի, յեթե մեկն աշխատել է 5 ժամ, իսկ մյուսը՝ 3 ժամ:

383. Բետոնը պարունակում է 6 կշումաս, վորից ցեմենտ՝ 1 կշումաս, ավաղ՝ 1 կշումաս և խճաքար՝ 4 կշումաս: 144 կգ բետոնի մեջ յուրաքանչյուր նյութից ինչքան է պարունակվում:

384. Բնակարանում ապրում են 3 ընտանիք: Առաջին ընտանիքը բաղկացած է 4 անձից, յերրորդը՝ 2 և յերրորդը՝ 3: Բոլոր տնվորները ջրի համար պետք է վճարեն 7 ռուբլի 47 կոպեկ: Յուրաքանչյուր ընտանիք վորքան պետք է վճարի:

ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԴԵՊԵՆՐ, ՅԵՐԲ ԶԵՐՈՆԵՐ ԵՆ ՄՏԱՑՎՈՒՄ

385. Թելի 3 կաժը կշռում է 609 գ 1 կաժն ինչքան է կշռում:

6 հարյուրավորը 3-ի վրա բաժանելիս, քանորդում ստանում ենք 2 հարյուրավոր: Հարյուրավորից մնացորդ չի ստացվում: Տասնավորի փոխարեն բաժանելու մեջ գերո կա: Քանորդում տասնավորի տեղ նույնպես գերո յենք

$$\begin{array}{r} 609 \mid 3 \\ - 6 \quad 203 \\ \hline 9 \\ - 9 \\ \hline 0 \end{array}$$

դնում: Ապա 9 միավորը բաժանում ենք 3-ի վրա և քանորդում ստանում ենք 3 միավոր:

Ստուգեցեք՝ բաժանումը ճիշտ կատարվեց $203 \times 3 =$ Բաժանումը ճիշտ կլինե՞ր, յեթե քանորդում տասնավորի տեղ զերո չդնե՞յինք: Ստուգելու համար բազմապատկեցեք 23-ը 3-ով:

336. 7 հա վուշից ստացվում է 2128 կգ վուշի մանրաթել: 1 հե տարից ինչքո՞ն է ստացվում:

2128 | 7
 — 21 — 304
 — 28
 — 28

2 հազարավորը 7-ի վրա բաժանելիս, քանորդում հազարավոր չի ստացվում: 21 հարյուրավորը բաժանում ենք 7-ի վրա և քանորդում ստանում ենք 3 հարյուր: Հարյուրավորից մնացորդ չի մնում: 2 տասնավորը 7-ի վրա բաժանելիս, քանորդում տասնավոր չենք ստանում: Տասնավորի տեղ քանորդում դնում ենք զերո: 2 տասնավորը միավորի վերածելով և 8 միավորն ել ավելացնելով, ստանում ենք 28 միավոր: 28 միավորը 7-ի վրա բաժանելով, քանորդում ստանում ենք 4 միավոր:

Բաժանման ճշտությունն ուսուցեցեք բազմապատկումով՝ $304 \times 7 =$

387. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները.

408:2=	609:2=	408:4=	1206:6=
604:2=	903:3=	804:4=	1407:7=
806:2=	909:2=	505:5=	1608:8=

388. Լուծեցեք հետևյալ խնդիրները.

832:4=	8549:7=	5463:9=	4224:6=
954:9=	4124:8=	8172:9=	4221:7=
636:6=	3648:6=	4854:6=	4563:9=
924:2=	8624:4=	6372:9=	6432:8=

389. Լուծեցեք հետևյալ որինակաները.

4028:4=	5035:5=	8048:8=	12024:4=
9027:3=	8006:2=	9012:3=	36027:9=
8408:4=	9603:3=	9608:4=	56032:8=

390. Տրակտորին կցել են 2 միատեսակ կոմբայն: Նրանց ընդդրվման չափն է 1216 սմ: 1 կոմբայնի ընդդրվման չափը վո՞րջա՞ն է:

391 Փուռը գործադրեց (մսխեց) 912 կգ ալյուր: Այդ ալյուրից վո՞րջա՞ն հաց թխվեց, յեթե լուրաքանչյուր 3 կգ ալյուրից ստացվում է 4 կգ հաց:

392. 7 մ յերկարության քառակուսի յերկաթը (30 սմ հաստությամբ) կշռում է 21196 գ: Այդ յերկաթի 1 մետրը վո՞րջա՞ն է կշռում:

393. Տնահաշվարկային ցեխը զլանելու համար գործարանի վարչությունից ստացավ 6 տոնն պղնձե ձող՝ 6342 ուլբլի արժողությամբ: Ի՞նչ արժեք մի տոնն ձողը:

394. Մի բրդադ 8 հա հողամասից հավաքեց 7254 կգ վարսակ: Մի ուրիշ բրդադ 7 հա հողամասից հավաքեց 6321 կգ վարսակ: 1 հեկտարից վո՞ր բրդադն ավելի շատ հավաքեց և քանի՞ կիլոգրամ ավելի:

395 Փուռը թխեց 816 կգ հաց: Դրա համար ինչքա՞ն ալյուր ծախսեց, յեթե 4 կգ հացի համար ծախսում է 3 կգ ալյուր:

396. 8 հոգուց բաղկացած բրդադը տասնորյակում ըաց թողեց 1680 ուլբլու արտադրանք: Մի՞շին թվով մի բանվորին քանի՞ ուլբլի յե ընկնում:

$$\begin{array}{r} 1680 \overline{) 8} \\ 16 \overline{) 210} \\ 8 \\ 8 \end{array}$$

16 հարյուրը 8-ի բաժանելիս, քանորդում ստանում ենք 2 հարյուրավոր: 8 տասնավորը 8-ի բաժանելիս, քանորդում ստանում ենք 1 տասնավոր: 8 տասնավորը 8-ի բաժանելիս մնացորդ չի ստացվում: Բաժանելի մեջ միավորի տեղ զերո կա, քանորդում միավորի տեղ նույնպես զերո յենք դնում: Այդպես քանորդում ստանում ենք 210:

Բաժանումը ճիշտ կլինե՞ր, յեթե քանորդի վերջում զերո չդնեյինք:

Պատասխանն ստուգեցեք բազմապատկման միջոցով:

$$210 \times 8 =$$

$$21 \times 8 =$$

397. Տրակտորին կցված 5 շարքացանի բռնած տարածությունը 2000 սմ է: Վորքան է 1 շարքացանի բռնած տարածությունը:

$$\begin{array}{r} 2000 \overline{) 5} \\ 20 \overline{) 400} \end{array}$$
 20 հարյուրը 5 վրա բաժանելիս, մնացորդ չի ստացվում: Բաժանելի մեջ տասնավորի և միավորի տեղ զերոնք կան: Քանորդում է միավորի տեղ նույնպես զերոնք ենք դնում:

Պատասխանն ստուգեցեք բազմապատկման միջոցով: $400 \times 5 =$

Բաժանումը ճիշտ կլինե՞ր, յեթե քանորդում զերոնք չդնեյինք: Ստուգեցե՞ք՝ $4 \times 5 =$

398. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$1640:4=$	$4500:3=$	$48000:6=$	$10200:6=$
$1200:6=$	$8100:9=$	$81000:9=$	$212800:7=$
$4590:9=$	$6000:5=$	$64000:8=$	$253000:5=$
$5600:7=$	$12800:8=$	$201500:5=$	$720360:9=$
$7850:5=$	$60420:6=$	$73570:7=$	$325080:8=$

Ավտոմատ մեքենան 7 ժամում կտրում է 24923 հեղույս: 1 ժամում քանի՞ հեղույս է կտրում:

$$\begin{array}{r} 24923 \overline{) 7} \\ 21 \overline{) 3560} \\ 39 \\ 35 \\ 42 \\ 42 \\ 3 \end{array}$$
 24 հազարը 7-ի վրա բաժանելիս, քանորդում ստանում ենք 3 հազարավոր. 39 հարյուրը 7-ի վրա բաժանելիս, ստանում ենք 5 հարյուրավոր: 42 տասնյակը 7-ի վրա բաժանելիս մնացորդ չի ստացվում: Բաժանենք 3 միավորը 7-ի վրա: Քանորդում միավոր չենք ստանում (3-ը 7-ից փոքր է): Քանորդում միավորի տեղ դնում ենք զերո: Մնացորդը կլինի 3:

399. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$2382:7=$	$1043:4=$	$52003:8=$
$3364:6=$	$5203:8=$	$43207:9=$
$4902:5=$	$2352:5=$	$21421:7=$
$8015:9=$	$5343:6=$	$30483:6=$

400. 5 մեքենա յուղելու համար որական ծախսում են 350 գ յուղ: Մի մեքենայի վրա միջին թվով ինչքան յուղ են ծախսում:

401. 8 խորանարդ մետր խճաքարը կշռում է 12800 կգ: 1 խոր. մետրը վորքա՞ն է կշռում:

402. Ավտոմոբիլի 7 մոտորը կշռում է 5257 կգ: 1 մոտորը վորքա՞ն է կշռում:

403. Բեռնած ձին 6 ժամում անցավ 19202 մ տարածություն: 1 ժամում միջին թվով քանի՞ մետր անցավ:

404. 9 խոր. մետր ավազը կշռում է 13312 կգ: 1 խորանարդ մետրը վորքա՞ն է կշռում:

405. Չորս կալսիչով մի որում կալսեցին 6021 խուրձ:

Մի կարծիքը միջին թվով քանի՞ խոճ է կախում:

406. Մոսկվայի մարզում «1» 1931 թվին 3 մսի խորհանտեսութուն՝ 101820 մ տարածությամբ: 1 մսի խորհանտեսությանը մի՞ թվով քանի՞ հեկտար է ընկնում:

407. 8 հա չրովի մարգագետնից ստացվեց 16240 կգ խոտ, իսկ 7 գառնջրդի մարգագետնից՝ 7350 կգ խոտ: 1 հա առնջրդի մարգագետնից քանի՞ կիրովբամ պակաս խոտ ստացվեց:

408. ԽՍՀՄ-ի ԲՏՈՒՀ-ներում 1931 թվին սովորում էին 240000 մարդ, իսկ Գերմանիայում՝ 6 անգամ պակաս: ԽՍՀՄ-ի ԲՏՈՒՀ-ներում սովորողների թիվը քանի-սո՞վ ավելի յե Գերմանիայում սովորողների թվից:

409. Բրիգադն առաջադրանք ստացավ 7 որում 420 հա ցորեն հավաքելու: Նույն աշխատանքը կատարելու համար քանի՞ մեքենա յե պետք, յեթե մեքենայի որական նորման է 5 հա:

8 խորանարդ մետր չոր ավազը կշռում է 11071 կգ, իսկ 6 խորանարդ մետր թաց ավազը 8629 կգ: Չոր ավազի 1 խորանարդ մետրը միջին թվով ինչքա՞ն է կշռում: Ինչքա՞ն է կշռում թաց ավազի 1 խորանարդ մետրը:

I.	11071 8	II.	8629 6
	8		6
	1383		1438
	30		26
	24		24
	67		22
	64		18
	31		49
	24		48
	7		1

Առաջին դպրում 7 մնացորդը բաժանարարի կեսից մեծ է (բաժանարարի կեսը 4 է): Յերկրորդ դեպքում 1 մնացորդը բաժանարարի կեսից փոքր է (բաժանարարի կեսը 3 է): Վորպեսզի ստանանք ավելի ճիշտ պատասխան, մեծացնենք առաջին քանորդը (1384) մեկ միավորով, իսկ յեկրորդ քանորդը (1438) թողնենք անփոփոխ:

1 խոր. մետր չոր ավազի միջին քաշն է 1384 կգ

1 խոր. մետր թաց ավազի միջին քաշն է 1438 կգ:

Յեթե բաժանելիս մնացորդը հավասար է բաժանարարի կեսին կամ մեծ է կեսից, ապա քանորդը մեծացնում են մեկ միավորով: Յեթե մնացորդը բաժանարարի կեսից փոքր է, ապա քանորդը թողնում են անփոփոխ:

410. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{lll} 15647:6= & 5018:5= & 12828:8= \\ 7562:9= & 17502:7= & 18726:9= \end{array}$$

411. Առաջին որը դաշտից կրեցին 621 խուրձ, յեկրորդ որը՝ 865 խուրձ, յերրորդ որը՝ 983 խուրձ և չորրորդ որը 860 խուրձ: Որական միջին թվով քանի՞ խուրձ կրեցին:

Ցուցմունք. — Նախ իմանանք, թե 4 որում ընդամենը քանի՞ խուրձ կրեցին՝ $621 + 865 + 983 + 860 = 3329$, իսկ հետո բաժանենք 4-ի վրա:

412. Բանվորն առաջին ամսին խնայդրամարկը մու-

եց 38 ուրբի, յեկրորդ ամսին՝ 45 ուրբի, յերրորդ ամսին՝ 36 ուրբի, չորրորդ ամսին՝ 50 ուրբի, հինգերորդ ամսին՝ 24 ուրբի և վեցերորդ ամսին՝ 35 ուրբի: Բանվորն ամսական միջին թվով քանի՞ ուրբի մոծեց:

413. Բրիգադն առաջին որը բաց թողեց 358 ուրբու արտադրանք, յերկրորդ որը՝ 374 ուրբու, յերրորդ որը՝ 402 ուրբու, չորրորդ որը՝ 395 ուրբու և հինգերորդ որը՝ 416 ուրբու: Բրիգադի մի որվա միջին արտադրանքն ինչքան է:

414. ԽՍՀՄ-ում 1933 թվի մարտ ամսի 5 որերին հայեցին 81648 Տ թուջ: Այդ որերին ԽՍՀՄ-ում որական միջին թվով ինչքան թուջ էյին հալում:

415. Խորհրդային Միությունում 9 կովից մի տարում ստացվեց 25251 կգ կաթ, իսկ կոլտնտեսությունում 7 կովից մի տարում ստացվեց 16453 կգ կաթ: Խորհրդային Միությունում մի կովից մի տարում ստացված կաթը քանի՞ կիլոգրամ ավելի յե նույն ժամանակամիջոցում կոլտնտեսությունում մի կովից ստացված կաթից:

416. Կոլտնտեսությունը 1931 թվին ցանեց 504 հա, փորից յուրաքանչյուր տնտեսության ընկնում էր 6 հա: Այդ կոլտնտեսությունը 1932 թվին ցանեց 2124 հա, փորից յուրաքանչյուր տնտեսության ընկնում էր 9 հա: 1932 թվին կոլտնտեսությունում քանի՞ տնտեսություն ավելի կար, քան 1931 թվին:

417. Բեռնատար ավտոմոբիլը փորձական վազքի ժամանակ 2 ժամում անցավ 48-ական կմ, հաջորդ 4 ժամում՝ 45-ական կմ և վերջին 3 ժամում՝ 46-ական կմ: Գտե՛ք բեռնատար ավտոմոբիլի միջին արագությունը:

418. Սիլոսի աշտարակից վերցրած 9 խոր. մետր

սիլոսը կշռում է 6255 կգ, իսկ սիլոսի հորից վերցրած 8 խոր. մետր սիլոսը՝ 4192 կգ: Սիլոսի աշտարակից վերցրած 1 խոր. մետր սիլոսը քանի՞ կիլոգրամ ծանր է սիլոսի հորից վերցրած 1 խոր. մետր սիլոսից:

419. Ձեռքով մի որում 1 հա սոխ տնկելու համար պահանջվում է 25 մարդ: Շարքացանով 2 մարդ մի որում ցանում են 6 հա: Շարքացանը քանի՞ անգամ է ավելացնում 1 բանվորի արտադրողականությունը:

420. Հացահատիկի գումակը բաղկացած էր 21 սայլից: Սայլերից 7-ի վրա կար 5600 կգ հացահատիկ, 9-ի վրա՝ 6480 կգ, իսկ փառած սայլերի վրա՝ 3350 կգ: Յուրաքանչյուր սայլի վրա միջին թվով ինչքան հացահատիկ կար:

Մ Ե Մ Թ Վ Ե Ր

Նայեցե՛ք ստորև տրված կարգերի ցանցը:

միլիարդների դաս (մլրդ)			միլիոնների դաս (մլն)			հազարների դաս		միավորների դաս			
Կ ա Ր Գ Ե Ր											
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
միլիարդներ	տասնավորներ	միլիարդներ	հարյուրավորներ	տասնավորներ	միլիարդներ	հարյուրավորներ	տասնավորներ	միլիարդներ	հարյուրավորներ	տասնավորներ	միլիարդներ

Յեթե 900 հազարին ավելացնենք 100 հազար, ապա կստանանք 1000 հազար, կամ 1 միլիոն: 1 միլիոնը թվաշաններով գրվում է այսպես՝ 1000000:

421. Միլիոնը քանի՞ հազարի յե հավասար:

422. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 7000000, 2000000, 8000000, 6000000:

423. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ 3 միլիոն, 7 միլիոն, 9 միլիոն:

424. 4-ի աջ կողմ քանի՞ զերո պետք է գրել, վեր ստացվի 4 միլիոն:

425. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 20000000, 30000000, 10000000, 7000000, 4500000, 200000000, 104000000:

426. Թվանշաններով գրեցեք՝ 15 միլիոն, 60 միլիոն 24 միլիոն, 300 միլիոն, 508 միլիոն, 100 միլիոն, 250 միլիոն, 802 միլիոն:

427. Թվի մեջ, աջ ձեռքից զեպի ձախ, վերանդ են գտնվում միլիոնների միավորները, միլիոնների տասնավորները, միլիոնների հարյուրավորները:

428. Ստացեք միավորների դասի կարգերը, հազարավորների դասի կարգերը, միլիոնների դասի կարգերը:

429 Կարդացեք հետևյալ թվերը՝

8050060	40000567	80000004
7009065	70050008	90007006
18000076	90506070	14000085
3020004	508039200	21301000
28074008	40000070	250080006
103004560	600001000	400000075

430. ՌՄՖԽՀ-ում կիսազրադետների և անզրադետ-

ների համար բացված դպրոցներում սովորողների թիվը հետևյալն է.

1927 28 տարի	1928 29 տարի	1929 30 տարի	1930 31 տարի
768464	888960	3454957	4497888
տարի 1931 32 տարի.			
8098000			

Կարդացեք խնդրի թվերը:

431. Տորֆի հանույթը ԽՍՀՄ-ում.

Թվա կան	հանված է տուֆ (տոններով)	Թվա կան	հանված է տորֆ (տոններով)
1929	5449000	1931	10500000
1930	6500000	1932	13835000

Կարդացեք խնդրի թվերը:

432. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ յերեք միլիոն քսան վեց հազար ութ, հիսուն միլիոն յերկու հարյուր հազար քառասուն, յոթանասուն միլիոն հարյուր ութ, վեց հարյուր հինգ միլիոն յերկու հազար իննսուն, քսան մեկ միլիոն վաթսուն հազար հինգ հարյուր ութ, հարյուր ինն միլիոն ութ, հարյուր ինն միլիոն ութ հարյուր հազար մեկ, ինն հարյուր քառասուն միլիոն յերեք հազար յոթ հարյուր, ութսուն հինգ միլիոն քսան հազար, քսան միլիոն հիսուն վեց, յոթանասուն միլիոն քառասուն:

433. Աշխարհի ամենամեծ լերկրների բնակչությունը 1921 թվին.

Յեկերի անունը	Բնակչության թիվը
Զինաս- տան	Զորս հարյուր հիսուն յերկու միլիոն յոթ հարյուր հազար
Հնդկաս- տան	Յերեք հարյուր հիսուն յերկու միլիոն յերեք հար- յուր հազար
ԽՍՀՄ	Հարյուր վաթսուն միլիոն ինն հարյուր հազար
ՀԱՄՆ	Հարյուր քսան յերեք միլիոն վեց հարյուր հազար
Ճապո- նիա	Վաթսուն չորս միլիոն յոթ հարյուր հազար
Գերմա- նիա	Վաթսուն չորս միլիոն յոթ հարյուր հազար
Անգլիա	Քառասուն հինգ միլիոն ինն հարյուր հազար
Ֆրանս- սիա	Քառասուն մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար
Իտալիա	Քառասուն մեկ միլիոն հարյուր հազար
Հնաս- տան	Յերեսուն յերկու միլիոն յերկու հարյուր հազար

Աղյուսակի թվերը զրեցեք թվանշաններով:
434. Աձխի հանույթը ԽՍՀՄ-ում.

Թվա- կան	Հանույթը տոններով
1928	Յերեսուն հինգ միլիոն ութ հարյուր ութսուն հազար
1929	Քառասուն մեկ միլիոն վեց հարյուր վաթսուն չորս հազար
1930	Քառասուն յոթ միլիոն հիսուն յերկու հազար
1931	Հիսուն յերեք միլիոն հինգ հարյուր քառասուն չորս հազար
1932	Վաթսուն չորս միլիոն

Աղյուսակի թվերը զրեցեք թվանշաններով.

435. Հուճեցեք հետևյալ որինակն՝ ըը

2063540 + 76200529

830758600 + 39002870

9048002 - 2839563 =

160300040 - 53820136

17039104 + 352007348 + 2065009 =

3036258 + 12563942 - 10875064 =

71008416 - 3824921 + 6710538 =

80040005 - 26091206 - 18359140 =

436. Առ 1 1932 թվի Համկի բ) ուներ 1632816 անդամ և 1250345 թեկնածու: Ընդամենը քանի՞ անդամ և թեկնածու ուներ կուսակցությունը:

437. 1931 թվին Համկի բ) շարքերում կար 1379020 բանվոր, 458407 գյուղացի և 228673 ծառայող: Համկի բ) շարքերում 1931 թվին ընդամենը քանի՞ մարդ կար:

438. 1931 թվի մարտին Գերմանիայում կար 4374000 գործազուրկ, իսկ 1933 թվի մարտին գործազուրկները թիվն ավելացավ 1628000 հոգով: 1933 թվի մարտին Գերմանիայում քանի՞ գործազուրկ կար:

439. 1931 թվին ԽՍՀՄ-ի ցանքսերի ընդհանուր տարածությունը հավասար էր 138000000 հա: 1937 թվին ցանքսերի տարածությունը պետք է մեծանա 37000000 հեկտարով: 1937 թվին ցանքսերի տարածությունն ինչ-քան պիտի լինի:

440. 1928 թվին ԽՍՀՄ բանվորների և ծառայող-ների ընդհանուր թիվը հավասար էր 11591000 մարդու: 1932 թվին՝ 22360000 մարդու: Առաջին հնգամյակում ԽՍՀՄ բանվորների և ծառայողների թիվն ինչքան ավելացավ:

441. 1932 թվին ԽՍՀՄ պրոֆմիությունների մեջ կար 1104250 անգրագետ և 2178780 կիսագրագետ: Սրանցից սովորում էին 1546144 հոգի: Քանի՞ կիսագրագետ և անգրագետ չեյին ընդգրկված գյուղացիներում:

442. Նավթի հանույթը ԽՍՀՄ-ում.

Թվական	Հանույթը տոններով
1929	14755500
1930	18900000
1931	22322000
1932	22200000
Ընդամենը	.

Հաշվեցեք՝ առաջին հնգամյակում ԽՍՀՄ-ում վճարված նավթի և հանվել.

443. ԽՍՀՄ խոշոր մեքենաշինարարական գործարանների ընդհանուր արտադրանքը.

Գործարանի անունը	1928 թվի արտադրանքը (ոուր-լիներով)	1932 թվի արտադրանքը (ոուր-լիներով)	1932 թվի արտադրանքը 1928 թվի արտադրանքից քանի՞ օուր-լինով և ավելի
Ստալինի անվան ավտո գործարան	12875000	167000000	.
«Կարմիր պուտիլովցե» ավտոգործարան	11327000	150000000	.
Խարկովի ելեկտրո-մեխանիկական գործարան	4458000	163000000	.
Պոզոսկի կարի մեքենաների գործարան	38825000	99600000	.
«Հոկտեմբերյան հեղափոխության» անվան լուգանսկի գործարան	17101000	57300000	.
«Դինամո»	24588000	49200000	.
«Երկարալի»	10705000	49000000	.
«Երկարալի»	707000	24400000	.

Յուրաքանչյուր գործարանի 1932 թվի արտադրանքը 1928 թվի արտադրանքից քանի՞ օուր-լինով և ավելի:

900 միլիոն + 100 միլիոն = 1000 միլիոն, կամ 1 միլիարդ:

444. Միլիարդի մեջ քանի՞ միլիոն կա:

445. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 2000000000, 6000000000, 3000000000, 7000000000, 4000000000, 8000000000:

446. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ 5 միլիարդ, 8 միլիարդ, 9 միլիարդ:

447. 7-ի աջ կողմը քանի՞ գերո պետք է գրեք, վոք ստանաք 7 միլիարդ:

448. Կարդացեք հետևյալ թվերը՝ 4000000000, 7000000000, 34000000000, 16000000000, 60000000000, 25000000000, 80400000000, 72500000000:

449. Թվանշաններով գրեցեք հետևյալ թվերը՝ 50 միլիարդ, 35 միլիարդ, 80 միլիարդ, 120 միլիարդ, 500 միլիարդ, 805 միլիարդ:

450. Այլ ձևերից դեպի ձախ՝ վերադառնալով հին գտնվում միլիարդի միավորները, միլիարդի տասնավորները, միլիարդի հարյուրավորները:

451. ԽՍՀՄ-ի միասնական պետական բյուջեն 1933 թվին.

Ց Ն Յ Ս Մ Ո Ւ Տ		Ծ Ա Խ Ս	
Ցեկամտի անունը	աուբլի	ծախսի անունը	աուբլի
1. Համայնացրած տնտեսութունից	28748912000	1. Ժող-անտեսութ. վրա	23912066000
2. Բնակչության միջոցների մոբիլիզացիայից	5364420000	2. Սոց-կուլտ կարիքներ.	2393104000
Այլ յեկամուտներ	897588000	3. Պաշտպանության և կառավարման վրա	2264431000
Ընդամենը	35010920000	4. Պետ փոխառության	1330000000
		5. Տեղական բյուջաներին	1949403000
		6. Այլ ծախսեր	1381916000
		7. Պետական սեզերի.	1780000000
		Ընդամենը	35010920000

Կարդացեք խնդրի թվերը:

452. Ցարական Ռուսաստանի և ԽՍՀՄ-ի արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքը.

1913 թվին	1928 թվին	1932 թվին
Ինն միլիարդ լերկու հարյուր հիսուն միլիոն ռուբլի	Տասնհինգ միլիարդ վեց հարյուր վաթսու միլիոն ռուբլի	Յերեսուն չորս միլիարդ յերեք հարյուր միլիոն ռուբլի

Աղյուսակի թվերը գրեցեք թվանշաններով:

Թիվը 10, 100 և 1000 ԱՆԳԱՄ ՄԵԾԱՑՆԵԼԸ

453. Մի տուփ լուցկին արժե 3 կոպեկ: 10 տուփն ինչ արժե:

454. Մի տակաոին հագցնում են 6 շրջանակ: 10 տակաոին քանի շրջանակ պիտի հագցնեն:

455. Մի մատիտն արժե 15 կոպեկ: Նույն տեսակի 10 մատիտն ինչ արժե:

456. Թիվը 10 անգամ մեծացնելու համար ինչ պետք է անել:

457. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը մեծացրեք 10 անգամ.

7, 3, 8, 12, 25, 132, 180, 400, 750, 809, 506:

458. Մի բանվոր մի ուրում արտադրում է 9 մ գործվածք: 10 բանվոր մի ուրում քանի մետր գործվածք կարտադրեն:

459. Մի անցք շաղափելու համար պետք է գործադրել 3 բուլե: 100 անցք շաղափելու համար քանի բուլե պետք է գործադրել:

460. Մի տետրակն արժե 6 կոպեկ: 100 տետրակն ինչ արժե:

461. Մի տոնն լաթ մաքրելն արժե 8 ռուբլ: 100 ռ լաթ մաքրելն ինչ արժե:

462. Թիվը 10 անգամ մեծացնելու համար ինչ պիտի անենք: Իսկ 100 անգամ մեծացնելու համար ինչ պիտի անենք:

463. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը մեծացրեք 100 անգամ՝ 4, 9, 5, 11, 19, 62, 90, 76, 31, 40, 59, 25, 70:

464. 1 խոր. մետր քարի շարվածքը կշռում է 3 տոն: 100 խոր. մետր ալդալիսի շարվածքն ինչքան է կշռում:

465. Կոլանտեսությունում 1 ձիուն ընկնում է 18 հա վարելահող, 100 ձիուն ինչքան վարելահող է ընկնում:

466. 1 մ մետաղալարը կշռում է 6 գ (զրամ : 100 մ ալդպիսի մետաղալարն ինչքան է կշռում:

467. Մի աղյուսը կշռում է 4 կգ, 1000 աղյուսն ինչքան է կշռում:

468. Յիվը 1000 անգամ մեծացնելու համար ինչ պիտի անենք:

469. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը մեծացրեք 100 անգամ 7, 4, 6, 3, 5, 2, 8, 9:

470. 1 հեկտարից հավաքեցին 8 ց ցորեն: 1000 հեկտարից քանի ցենտներ հավաքեցին:

ԹՎԵՐԸ 10, 100 և 10 0 ԱՆԳԱՄ ՓՈՔՐԱՑՆԵԼԸ

471. Տրակտորով 10 ժամում ցանեցին 50 հա, նույն տրակտորով 1 ժամում քանի հեկտար կցանեն:

472. Դրամարկդում կա 1370 ուրլի չերվոնեց (10 ուրլիանոց): Դրամարկդում քանի հատ չերվոնեց կա:

473. 3870-ը 10 անգամ փոքրացնելու համար ինչ պիտի անենք:

474. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը փոքրացրեք 10 անգամ 40, 70, 90, 360, 120, 400, 4560, 8200, 700, 3000, 9000:

475. 100 հա հաճարից հավաքեցին 900 ց: 1 հա-ի բերքն ինչքան է:

476. 100 հատ միատեսակ մեխի քաշը 800 գ է: 1 մեխի քաշը փոքրան է:

477. 3900-ը 100 անգամ փոքրացնելու համար ինչ պիտի անել:

478. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը փոքրացրեք 100 անգամ 200, 500, 900, 700, 300, 1200, 2800, 4000, 6000, 3100:

479. 1000 մ գործվածքն արժե 8000 ուրլի: 1 մ գործվածքն ինչ արժե:

480. 1000 արկի քաշը 9000 կգ է: 1 արկի քաշը փոքրան է:

481. 2 090-ի 1000 անգամ փոքրացնելու համար ինչ պիտի անենք:

482. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը փոքրացրեք 1000 անգամ 7000, 3000, 5000, 2000, 9000, 4000 6000:

483. 1000 հատ միատեսակ յերկաթե ձողի քաշը 6000 կգ է: 1 ձողի քաշը փոքրան է:

484. 85-ը մեծացրեք 100 անգամ, 70-ը՝ 10 անգամ, 2-ը՝ 100 անգամ, 35-ը՝ 10 անգամ, 50-ը՝ 100 անգամ, 40-ը՝ 100 անգամ:

485. 7000-ը փոքրացրեք 1000 անգամ, 5000-ը՝ 100 անգամ, 4000-ը՝ 100 անգամ, 600-ը՝ 100 անգամ:

ՅԵՐԿԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՏՐԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐԸ

Յերկարության հիմնական չափը մետրն է:

1 կմ=1000 մ.

1 մ=10 դմ=100սմ=1000 մմ.

1 դմ=10 սմ=100 մմ,

1 սմ=10 մմ,

486. Խնչպես ե կոչվում յերկարության հիմնական չափը:

487. Քանոնի վրա ցույց տվեք 1 դմ, 1 սմ, 1 մմ:

488. 1 մետրը քանի՞ դեցիմետրի յե հավասար:

489. 1 դմ-ը քանի՞ սանտիմետրի յե հավասար:

490. 1 մ-ը քանի՞ սանտիմետրի յե հավասար:

491. 1 սմ-ը քանի՞ միլիմետրի յե հավասար:

492. 1 դմ-ը քանի՞ միլիմետրի յե հավասար:

493. 1 մ-ը քանի՞ միլիմետրի յե հավասար:

494. 1 կմ-ը քանի՞ մետրի յե հավասար:

495. քանի՞ սանտիմետրի յե հավասար՝ 5 մ-ը, 7 մ-ը, 9 մ-ը:

496. Քանի՞ միլիմետրի յե հավասար՝ 7 մ-ը, 5 մ-ը, 4 մ-ը, 6 մ-ը:

497. Քանի՞ մետրի յե հավասար 4 կմ-ը 8 կմ-ը, 3 կմ-ը, 6 կմ-ը:

498. Ընդամենը քանի՞ սանտիմետրի յե հավասար 3 մ 2 դմ 4 սմ-ը, 2 մ 5 դմ-ը, 5 մ 7 սմ-ը, 7 մ 9 սմ-ը, 6 դմ-ը, 8 սմ-ը:

499. Ընդամենը քանի՞ միլիմետրի յե հավասար՝ 9 մ 8 դմ 4 սմ 2 մմ, 3 դմ 7 սմ 8 մմ-ը, 4 մ 2 դմ 7 մմ-ը:

500. Սանդերքով դոդո մեքենայի յերկարությունը 4 մ 2 սմ ե լայնությունը՝ 1 մ 4 սմ: Մեքենայի յերկարությունն ու լայնությունն արտահայտեցեք սանտիմետրներով:

501. Ընդամենը քանի՞ մետրի յե հավասար 3 կմ 208 մ-ը, 5 կմ 419 մ-ը, 8 կմ 503 մ-ը, 4 կմ 24 մ-ը, 9 կմ 9 մ-ը:

502. Թղթից պատրաստեցեք մետր, բաժանեցեք այն դեցիմետրներով: Չափեցեք դասասենյակի յերկարությունը և ցույց տվեք, թե քանի՞ մետր է, բացի այդ, քանի՞ սանտիմետր ու դեցիմետր ե անում:

503. 3-ողականի «Զիզդազ» տափանի ընդգրկումը հավասար ե 270 սմ

40 դիսկանի (սկավառակ) «Սակկա» տափանի	»	310 »
6 դիսկանի գութանի ընդգրկումը	»	120 »
Յորենի գութանի	»	259 »
Կուլտիվատորի	»	425 »
23-կարգի շարքացանի	»	400 »
Խոլրձ կապող մեքենայի	»	304 »
Կոմբայնի	»	608 »

Գրեցեք՝ այդ թվերից յուրաքանչյուրը քանի՞ մետր է, բացի այդ, քանի՞ դեցիմետր և սանտիմետր ե անում:

504. Գծեցեք մի ուղիղ գիծ և չափեցեք նրա յերկարությունը:

505. Գծեցեք ուղիղ գծեր, վորոնք հավասար լինեն՝ 4 սմ-ի, 7 սմ-ի, 5 սմ-ի, 7 մմ-ի:

ԿՇՌԻ ՄԵՏՐԱԿԱՆ ՉԱՓՆԵՐ

Կշռի հիմնական չափը գրամն ե:

1 կիլոգրամը (կգ) = 1000 գ,
 1 ցենտները (ց) = 100 կգ,
 1 տոննը (տ) = 10 ց = 1000 կգ:

506. 1 կգ քանի՞ գրամի յե հավասար:
 507. 1 տ-ը քանի՞ կիլոգրամի յե հավասար:
 508. 1 տ-ը քանի՞ ցենտների յե հավասար:
 509. 1 ց-ը քանի՞ կիլոգրամի յե հավասար:
 510. Քանի՞ կիլոգրամ է 5 տ-ը, 7 ց-ը,
 511. Քանի՞ գրամի յե հավասար 2 կգ-ը, 8 կգ-ը,
 512. Շրջատաշ մեքենան (խառատի մեքենա) կշռում
 է 650 կգ: Քանի՞ ցենտներ է, բացի այդ, քանի՞ կիլո-
 գրամ է անում այդ:

513. Եկե՛ք տոնո ռադարկեցին 3 կարմիր գունակ
 հացահատիկ: Առաջին գունակը բերեց 6 տ 8 ց, յերկրորդը՝
 60 ց 80 կգ, իսկ յերրորդը 6008 կգ: Ցույց տվե՛ք, թե
 վո՞ր գունակում ավելի հացահատիկ կար է վո՞ր գունակ-
 ում քիչ:

ՀԵՂՈՒԿ ՅԵՎ ՀԱՏԻԿԱՎՈՐ (ՍՈՐՈՒՆ) ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
 ՄԵՏՐԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐԸ

Հեղուկ է հատիկավոր մարմինների հիմնական չափը
 լիտրն է:

514. 1 լ-ը քանի՞ լիտրի յե հավասար:
 515. Քանի՞ լիտրի յե հավասար 5 լ-ը, 7 լ-ը,
 10 լ-ը, 2 լ-ը, 6 լ-ը, 3 լ-ը, 4 լ-ը, 8 լ-ը, 15 լ-ը,
 4 լ-ը 35 լ-ը, 5 լ-ը 40 լ-ը, և 7 լ 30 լ-ը:
 516. Քանի՞ հեկտոլիտր ու քանի լիտր է անում,
 4680 լ-ը, 2145 լ-ը, 5080 լ-ը, 4008 լ-ը:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ԶԵՐՈՆԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԱԿԱՅԻՆ ԹՎՈՎ

1 հա-ից ստացվում է 24 տ կարտոֆիլ 10 հա-ից
 վորք: Ի կտացվի:

Խնդիրը լուծելու համար պետք է 24-ը մեծացնենք
 10 անգամ, կամ բազմապատկենք 10-ով:

Թիվը 10-ով բազմապատկելիս տվյալ թվի վերջից
 մի զերո յեն ավելացնում (կից զրում) (յերես 85):

$$24 \times 10 = 240 \text{ տ}$$

100 հա-ից վո՞րքան կարտոֆիլ կտացվի:

$$24 \times 100 = 2400 \text{ տ}$$

1000 հա-ից վո՞րքան կարտոֆիլ կտացվի:

$$24 \times 1000 = 24000 \text{ տ}$$

517. Տվյալ թիվը 100-ով բազմապատկելու համար
 ի՞նչ պետք է անել: 1000-ով, 10000-ով բազմապատկե-
 լու համար ի՞նչ պիտի անենք:

Վորպեսզի թիվը բազմապատկենք սկզբից մեկ
 միավոր ու վերջից զերոներ ունեցող թվով (10-ով,
 100-ով, 10000-ով և այլն), պետք է այդ բազմա-
 պատկելի թվին աջ կողմից ավելացնենք այնքան
 զերո, վորքան զերո կա բազմապատկչի մեջ:

518. Լուծեցե՛ք հետևյալ որինականները:

$37 \times 100 =$	$468 \times 000 =$	$30 \times 1000 =$
$18 \times 1000 =$	$190 \times 1000 =$	$87 \times 100 =$
$182 \times 100 =$	$375 \times 100 =$	$308 \times 1000 =$
$230 \times 10 =$	$2900 \times 10 =$	$260 \times 100 =$

$$93 \times 10000 =$$

$$3905 \times 1000 =$$

$$105 \times 10000 =$$

$$6040 \times 10000 =$$

519. Գործարանում մի մեքենայով մի որում վերամշակում են 20 մ արիկո, 1 մեքենայով մի որում քանի մետր են վերամշակում:

520 Մի արկղում տեղավորվում է 100 կապոց լուցկի: 10 արկղի մեջ քանի՞ կապոց լուցկի լինի տեղավորվում:

521. 1 ցենտներ հաճար աղալիս ստացվում է 96 կգ ալյուր, 3 կգ թեփ: 1 տոնն հաճար աղալիս վո՞րքան ալյուր ու թեփ (առանձին-առանձին) կստացվի: Վո՞րքան կստացվի 10 s-ից, 100 s-ից:

522. Գործարանում բանվորի ամսական միջին արտադրանքի արժեքը հավասար է 835 ռուբլու: Վո՞րքան կլինի մի ամսվա ընթացքում բաց թողած արտադրանքի արժեքը, յեթե գործարանում 1000 բանվոր է աշխատում:

523. Մոսկվայի մարզը քանի՞ լրացուչիչ բերք կստանա 1000 000 հա տեսակավոր հաճարի սերմ ցանելիս, յեթե տեսակավոր սերմը 1 հեկտարից 3 ց ավելի բերք է տալիս:

524. 1 մ մահուդ արտադրելու համար անհրաժեշտ է 416 ց մանվածք 40 մ մահուդ արտադրելու համար վո՞րքան մանվածք է պետք:

416 416-ը 40-ով բազմապատկելիս բազմապատկում $\times 40$ ենք 416-ը 4 տասնյակով, ստանում ենք 1664 16640 տասնյակ, կամ 16640 միավոր, այսինքն 416-ը բազմապատկում ենք 4-ով և ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնում ենք զերո:

400 մ մահուդ արտադրելու համար ինչքան մանվածք է պետք:

$\times 416$ 416-ը 40-ով բազմապատկելիս բազմապատկում ենք 416-ը 4-ով: Ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնում ենք 2 զերո: 416-ը 4000-ով բազմապատկելու դեպքում արտադրյալի վերջում քանի զերո կլինի:

Թիվը գերոներ ունեցող թվով (20, 50, 800, 6000 և այլն) բազմապատկելու համար բազմապատկում ենք միայն բազմապատկելին բազմապատկչին նշանակային թվով և ստացած արտադրյալին ավելացնում ենք աջից այնքան զերո, վորքան զերո կա բազմապատկչի վերջում:

525. Կոլտնտեսուհիները ցանել են 50 հա հացահատիկ: Վո՞րքան են կոլտնտեսուհիյան լեկամուտն այդ ցանքից, յեթե 1 հեկտարը միջին թվով տվեց 90 ռուբլի:

$\times 90$ 90-ը 50-ով բազմապատկելիս, բազմապատկում ենք 90-ը 5 տասնյակով: Ստանում ենք 4500 450 տասնյակ, կամ 4500 միավոր:

Վորպետզի 90-ը բազմապատկենք 50-ով, պետք է բազմապատկել 9-ը 5-ով և ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնել 2 զերո:

500 հեկտարից ստացած լեկամուտն ինչքան է: Վորպետզի 90-ը բազմապատկենք 500-ով, պետք է 9-ը բազմապատկենք 5-ով և ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնենք 3 զերո:

56. Արտադրյալի վերջում քանի գերո կտացվի՝ 50-ը 400-ով բազմապատկելիս, 300-ը 200-ով բազմապատկելիս, 4000-ը 60-ով բազմապատկելիս:

Յեթե բազմապատկելիի և բազմապատկչի վերջում գերոներ կան, այդ գեղքում բազմապատկում ենք առանց գերոները նկատի ունենալու: Ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնում ենք այնքան գերո, վորքան գերո կա բազմապատկելիի և բազմապատկչի վերջում միասին:

527. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$$\begin{array}{llll} 39 \times 60 = & 84 \times 700 = & 80 \times 70 = & 700 \times 80 = \\ 236 \times 80 = & 456 \times 50 = & 60 \times 900 = & 900 \times 40 = \\ 68 \times 500 = & 375 \times 40 = & 400 \times 50 = & 80 \times 6000 = \\ 427 \times 90 = & 28 \times 6000 = & 900 \times 300 = & 700 \times 800 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 746 \times 90 = & 407 \times 60 = & 5009 \times 600 = \\ 873 \times 40 = & 705 \times 70 = & 7006 \times 800 = \\ 967 \times 80 = & 609 \times 90 = & 4007 \times 900 = \end{array}$$

528. Գործարանի դռներն փակարանները մի որում հալում են 940 s թուշ: Մի ամսում (30 որ) վորքան թուշ կհալեն 10 ամսում:

529. Մի կովի որական գործածած ջրի քանակն է 243 լ: 300 կովից բաղկացած նախրին քանի լիտր ջուր է պետք:

530. 1928/29 տարում ԽՍՀՄ-ում կար 3200 տրակտոր, իսկ 1933 թվին տրակտորների թիվն ավելանալու յե 60 անգամ: Քանի տրակտոր են ունենալու 1933 թվին:

531. 10 ամսվա ընթացքում լուրարանչուր ամսի կեսին բանվորի աշխատավարձից պահում են 8-աւան ուրլի՝ «յերկրորդ հնգամյակի տոաջին տարվա» վոխառության համար: Վորքան է բանվորի բաժանորդագրության գումարը:

532. Դոմենյան փառարանը հուլիս՝ ամսին միջին թվով որական հալեց 600 s թուշ, իսկ հոկտեմբերին՝ 788 s: Հոկտեմբեր ամսին հուլիս ամսից քանի տոնն թուշ ավել հալվեց, յեթե հուլիս և ոգոստոս տիսները 30-ական բանվորական որ են ունեցել:

533. ՄՏԿ ունի 70 լորդրեյկա, 50 ինքնանետիչ և 30 խուրձկապ մեքենաներ: Այդ մեքենաներով ինչ տարածությամբ ցանքս կարելի յե հավաքել, յեթե մի սեզոնում մեքենաների նորման հետևյալն է՝ լորդրեյկայինը՝ 90 հա, ինքնանետիչինը՝ 70 հա և խուրձկապինը՝ 90 հա:

ԲԱԶՄԱԳԱՏԿԻՄ ՅԵՐԿԱՆԻՇ ԹՎՈՎ

1 հա կանեփի ցանքսից ստացվում է 351 կգ քուսպ (կոպտոն): 23 հա ցանքսից քանի կիլոգրամ քուսպ է ստացվում:

Վորպեսզի լուծենք այս խնդիրը, նախ իմանանք, թե 3 հա ցանքսից ինչքա՞ն քուսպ է ստացվում, ապա իմանանք թե 20 հա ցանքսից ինչքան է ստացվում:

Ստացված թվերը գումարենք՝

$$\begin{array}{r} 351 \\ \times 3 \\ \hline 1053 \end{array} \quad \begin{array}{r} 351 \\ \times 20 \\ \hline 7020 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1053 \\ + 7020 \\ \hline 8070 \end{array}$$

Բազմապատկումը միավորով և տասնավորով առան-

ձին-տոանձին կատարելու փոխարեն, լերկանիչ թվով բազմապատկումը կատարում և զրում են այսպես՝

351

$\times 23$

1053 — 351-ի և 3 միավորի արտադրյալը:

702 — 351-ի և 2 տասնյակի (20) արտադրյալը:

8073 — Յերկու արտադրյալների գումարը:

Ինչո՞ւ յերկրորդ արտադրյալի առաջին թվանշանը (2) գրված է առաջին արտադրյալի տասնավորի տակ:

534. Լուծեցե՛ք հետևյալ որինակները.

$67 \times 43 =$	$64 \times 27 =$	$69 \times 84 =$
$49 \times 35 =$	$27 \times 64 =$	$96 \times 49 =$
$56 \times 24 =$	$59 \times 47 =$	$87 \times 78 =$

Մեջադրու՛յ՝ յու՛ն զարձրե՛ք ներքոհիշյալ որինակների լուծման վրա.

506	8006
$\times 23$	$\times 49$
1518	+ 72054
+ 012	32024
11638	392294

535. Լուծեցե՛ք հետևյալ որինակները.

$272 \times 11 =$	$876 \times 26 =$	$305 \times 23 =$	$905 \times 73 =$
$254 \times 12 =$	$794 \times 57 =$	$406 \times 37 =$	$800 \times 97 =$
$437 \times 13 =$	$873 \times 38 =$	$509 \times 85 =$	$490 \times 27 =$
$241 \times 15 =$	$697 \times 79 =$	$708 \times 98 =$	$560 \times 86 =$
$479 \times 14 =$	$957 \times 83 =$	$560 \times 38 =$	$607 \times 49 =$

536. Լուծեցե՛ք հետևյալ որինակները.

$1276 \times 83 =$	$1895 \times 84 =$	$8792 \times 53 =$
$3875 \times 75 =$	$8970 \times 87 =$	$7986 \times 95 =$
$4569 \times 95 =$	$8469 \times 78 =$	$3608 \times 49 =$
$6278 \times 69 =$	$9320 \times 69 =$	$5036 \times 87 =$
$7008 \times 67 =$	$5006 \times 98 =$	$4909 - 94 =$
$6090 \times 83 =$	$9008 + 86 =$	$7400 \times 96 =$
$9000 \times 75 =$	$3400 \times 29 =$	$3705 \times 39 =$
$9005 \times 85 =$	$5300 \times 47 =$	$6200 \times 75 =$
$7007 \times 83 =$	$6000 \times 83 =$	$8400 \times 95 =$
$6080 \times 79 =$	$9040 \times 89 =$	$7600 \times 89 =$

537. Թու՛ջի տոնն արժե 75 ռուբլի: 24 տոնն թու՛ջն ի՛նչ արժե:

538. Խուրձերը կապելու համար զնված 350 մ կահեփի թելի քաշը 1 կգ է: 25 կգ կահեփի թելը քանի՞ մետր է:

539. Բանվորի ընտանիքն զբաղեցնում է 23 քառ. մ տնյակ: Բանվորն ինչքան պետք է վճարի սենյակին, յեթե 1 հսո-մ վճարելու յե 75 կոպ:

540. Կոլտնտեսությունը ցանեց 38 հա կարաոֆիլ, 16 հա ճակնդեղ և 24 հա կոլզա: 1 հա կարաոֆիլի միջին բերքն է 24 տոնն, ճակնդեղինը՝ 32 s, կոլզայինը՝ 32 s: Կոլտնտեսությունն ընդամենը քանի տոնն արմատապտուղ կտառնա:

541. Կոլտնտեսությունը ցանեց 256 հա հաճար, 108 հա ցորեն և 173 հա զարի: Կոլտնտեսությունը քանի՞ ցենտներ հացահատիկ հավաքեց, յեթե 1 հա-ի միջին բերքն է—հաճար՝ 13 ց, ցորենն՝ 18 ց, զարի՝ 14 ց:

542. Տեքստիլ գործարանն ըստ պլանի որական պետք

և բաց թողներ 6256 մ գործվածք: Գործարանը պլանից ավելի քանի մետր գործվածք բաց թողեց, չեթե այդ ամսում ընդամենը բաց թողեց 167502 մ գործվածք: (ամիսը՝ 25 բանվորական որ):

543. Խուրձ կապող մեքենան մի որում կարող է հավաքել 5 հա: 26 հատ խուրձ կապող մեքենա 8 որում քանի հեկտար կհավաքեն:

544. Որական արելի յե հավաքել 4 հա: 6 որում քանի հեկտար կարելի յե հավաքել:

545. Լիկ-կայանի համար գնեցին 86 հատ հայոց լեզվի և 75 հատ թվաբանության դասագիրք: Բոլոր գրքերին ինչքան վճարեցին, յեթե հայոց լեզվի մի դասագիրքն արժեք 75 կոպեկ, իսկ թվաբանության մի դասագիրքը՝ 4 կոպեկ:

546. Ֆաբրիկին կից կա մանկապարտեզ՝ 800 յերեխայով և մսուր՝ 78 յերեխայով: Որական մանկապարտեզի ամեն մի յերեխայի վրա ծախսում եյին 95 կոպ., իսկ մսուրի ամեն մի յերեխայի վրա՝ 83 կոպ. Մանկապարտեզի և մսուրի համար 1 ամսում (30 որ) ինչքան փող է պետք:

547. Ստալինի անվան ավտոգործարանը 1933 թվի I քառորդում միջին թվով որական բաց թողեց 74 ավտոմեքենա: Պլանը քանիսով գերազատարեց, յեթե ըստ պլանի գործարանը քառորդում պետք է տար 5180 մեքենա (I քառորդը 72 բանվորական որ է ունեցել):

548. Գրագիտական դպրոցում կար 86 աշակերտ: Բոլոր աշակերտների տետրերի համար մի տարում ինչքան փող ծախսեցին, յեթե մի տետրն արժեք 6 կոպեկ, և յուրաքանչյուր աշակերտին մի տարում տրվեց 15 տետր:

549. Կոյտնտեսականի տնտեսությունից ստացած լեկամուտը հաշվվում է 497 ուրբի: Ինչքան պետք է լինի այդ տնտեսության դուղատնտեսական հարկը, յե-

թե սահմանված է 400 ուրբուց 43 ուրբ. 50 կոպ. հարկ և 500-ից բարձր գումարի ամեն մի ուրբուց՝ 22 կոպ.:

550. Աշխատավորական անհատական տնտեսության լեկամուտն է 592 ուրբի: Ինչքան պիտի լինի այդ տնտեսության դուղատնտեսական հարկը, յեթե սահմանված է 500 ուրբուց 65 ուրբի հարկ, իսկ 500 ուրբուց բարձր գումարի յուրաքանչյուր ուրբուց՝ 30 կոպեկ:

ԲԱԶՄԱԳԱՆՈՒՄ ՑԵՌԱՆԻՇ ԹՎՈՎ

Մի բանվոր մի որում հանում է 654 կգ ամուխ 234 բանվորը մի որում ինչքան ամուխ կհանեն:

Խնդիրը լուծելու համար պետք է 654-ը պազմապատկենք 234-ով:

Նախ 654-ը բազմապատկենք 4-ով, հետո 30-ով և ապա 200-ով և ստացած 3 արտադրյալները գումարենք:

654	654	654	2616
× 4	× 30	× 200	+ 19620
2616	19620	130800	130800
			153036

Սովորաբար յեռանիշ թվով բազմապատկումը գրում են այսպես՝

654	
× 234	
2616	— 654-ի և 4 միավորի արտադրյալը:
1962	— 654-ի և 3 տասնյակի (30) արտադրյալը:
1308	— 654-ի և 2 հարյուրավորի (200) արտադրյալը:
153036	— Ցերեք արտադրյալների գումարը:

Ինչո՞ւ յեկրորդ արտադրյալի առաջին թվանշանը (2) գրում են առաջին արտադրյալի տասնավորի տակ

(1) Ինչո՞ւ յերրորդ արտադրյալի առաջին թվանշանը գրում են առաջին արտադրյալի հարյուրավորի (6) տակ:

Տասնավորով բազմապատկելիս արտադրյալի առաջին թվանշանը գրում են առաջին արտադրյալի տասնավորի տակ, հարյուրավորով բազմապատկելիս արտադրյալի առաջին թվանշանը գրում են առաջին արտադրյալի հարյուրավորի տակ:

551. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$214 \times 121 =$	$3487 + 287 =$	$3457 \times 396 =$
$367 \times 112 =$	$5362 \times 379 =$	$9872 \times 857 =$
$536 \times 349 =$	$8473 \times 593 =$	$9369 \times 937 =$
$687 \times 784 =$	$9327 \times 965 =$	$8375 \times 498 =$

552. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$3457 \times 396 =$	$6009 \times 847 =$	$9060 \times 784 =$
$9872 \times 857 =$	$7090 \times 972 =$	$5000 \times 967 =$
$8967 \times 938 =$	$5076 \times 879 =$	$4608 \times 892 =$
$5892 \times 874 =$	$9000 \times 495 =$	$8070 \times 839 =$

553. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

$509 \times 867 =$	$6003 \times 427 =$	$540 \times 327 =$
$608 \times 493 =$	$8070 \times 535 =$	$6800 \times 439 =$
$906 \times 579 =$	$7006 \times 679 =$	$7250 \times 486 =$
$8090 \times 685 =$	$9008 \times 828 =$	$9060 \times 287 =$

554. 485 հա հողամասը պարարտացնելու համար ինչքա՞ն աղբ է պետք, յեթե յուրաքանչյուր հեկտարի համար անհրաժեշտ է 365 ց:

555. Ստալինի անվան ավտոմոբիլի դորժարանը 1932 թվի փետրվար ամսին բաց թողեց 950 բեռնատար մեքենա: Մի մեքենայի ինքնարժեքն էր 6775 ռուբլի: Ինչքա՞ն էր փետրվար ամսին բաց թողած մեքենաների ինքնարժեքը:

556. ԽՍՀՄ-ում 1931 թվին նավթի միջին հանույթը մի որում հավասար էր 61004 տոննի: Վո՞րքան էր 1931 թվի նավթի հանույթը (365 որ):

557. Բեռնատար ավտոմոբիլը բեռը փոխադրելու յե 248 կմ հեռավորության վրա: Չմեռը քանի՞ գրամ ավելի բեռնին պիտի ծախսվի՝ քան ամառը, յեթե ամառը 1 կմ-ի համար անհրաժեշտ է 245 ց, իսկ ձմռանը՝ 294 ց բեռնին:

558. Կոլանտեսությունն անտառից փոխադրեց 30 խորանարդ փայտ՝ 1 խորանարդը 15 ռուբլով: Փոխադրությամբ զբաղված էյին 10 ձի 16 որ: Մի ձիու մի որվա կերի նորման էր 5 կգ վարսակ է 10 կգ խոտ: Վո՞րքան էր ստացած գումարը, ձիերի կերի ծախսերը հանելով, յեթե վարսակի 1 կգ արժեքը 9 կոպ., իսկ խոտի կերպրամը՝ 3 կոպեկ:

559. 1929 թվին ԽՍՀՄ-ում կար 3037 խորանտեսություն: Միջին թվով մի խորանտեսությանն ընկնում էր 24 կով: 1931 թվին խորանտեսությունների թիվն էր 5383, իսկ միջին թվով մի խորանտեսությանն ընկնում էր 235 կով: 1931 թվին խորանտեսություններում յեղած կովերի թիվը քանիսով ավելի յե 1929 թվին յեղածից:

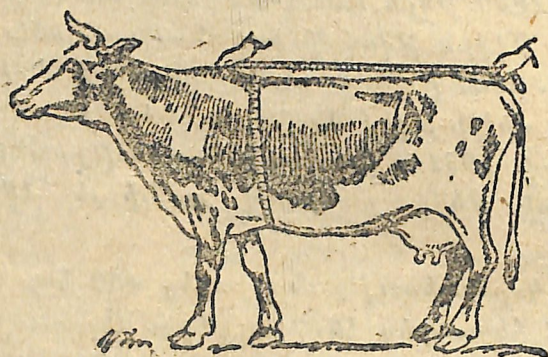
560. Կոլանտեսությունը ցանեց 450 հա վարսակ է ստացավ 1 հեկտարից 1640 կգ բերք: Ագրոտեխնիկական միջոցառումներից հետո ցանեց միայն 380 հա, բայց մի

հեկտարի բերքատուութունն ավելացավ մինչ 2280 կգ. կորոնտեսության վարսակի բերքը քանի՞ կիլոգրամ ավելացավ:

Վորպեսդի իմանանք կովի մոտավոր քաշը, պետք է սանտիմետրով չափենք նրա յերկարությունը պոչի արմատից մինչև ուսը-քաշը և կրծքի զանգակը՝ թիյակների վրայով: Ցերկարությունը բազմապատկում ենք կրծքի վանդակը կրկնապատկելով և ստացած արտադրյալից աջ կողմից դեն ենք գցում 2 թվանշան: Ստացած թիվը կլինի կովի մոտավոր քաշը կիլոգրամներով: Որինակ՝ կովի յերկարությունն է 168 սմ, կրծքի վանդակը՝ 176 սմ: Կովի քաշը կլինի՝

$$\begin{array}{r} \times 168 \\ 352 \\ \hline 336 \\ 840 \\ \hline 504 \end{array}$$

59136 կովի քաշն է 591 կգ

561. Վորոշեցեք կովի քաշը, յեթե չափերը հետևյալն են.

յերկարությունը	կրծքի	ընդգրկումը
1) 176 սմ		188 սմ
2, 181 »		197 »
3) 167 »		178 »

562. Գրադիտակա՝ դպրոցին բաց թողին՝

ինչ են բաց թողել	Քանակը	Մի հատի գինը	Ընդամենը
1. Քաղցրագիտության դասագիրք	185	1 ուս. 5 կոպ.	?
2. Ռուսաց լեզվի դասագիրք	163	1 ուս. 2 կոպ.	?
3. Մաթեմատիկայի խնդրագիրք	148	1 ուս. 15 կոպ.	?
Ընդամենը	?	—	?

Հավեցեք՝ քանի՞ դասալիք են գնել և ինչքան փող են ծախսել:

ԶԵՐՈՆԵՐԸ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԶԻ ՄԵՁ

1 խոր. մեար չոր տորֆի միջին քաշն է 326 կգ. 108 խոր. մեար չոր տորֆի միջին քաշը քանի՞ կիլոգրամ կլինի:

$$\begin{array}{r} \times 326 \\ 2608 \\ + 326 \\ \hline 35208 \end{array}$$

— 326-ի և 8 միավորի արտադրյալը
— 326-ի և 1 հարյուրավորի արտադրյալը
— Ցերկա արտադրյալների գումարը:

Բազմապատկիչի մեջ (108) տասնավորի տեղը զերոյից զրոյում: Վրոհետև բազմապատկիչը տասնավորներ չունի, ապա միավորը բազմապատկելուց հետո անցնում ենք հարյուրավորին: 326-ի և 1 հարյուրավորի բազմապատկումից ստացված առաջին թվանշանը գրում ենք առաջին արտադրյալի հարյուրավորի տակ, վորովհետև միավորը հարյուրավորով բազմապատկելիս ստանում ենք հարյուրավոր: 6-ը գրում ենք, դեպի ձախ յետ թողնելով մի թվանշան:

$$\text{Լուծեցեք հետևյալ որինակը՝ } 2427 \times 600 =$$

$$\begin{array}{r} 2427 \\ \times 600 \\ \hline 14562 \\ + 145620 \\ \hline 1456200 \end{array}$$

6 հազարի արտադրյալի առաջին թվանշանը գրեցեք՝ երկու թվանշան յետ թողնելով:

Տեղափոխեցեք արտադրիչները (բազմապատկիչը գրեք բազմապատկելի տեղ) և կատարեցեք բազմապատկման գործողությունը:

Յեթե բազմապատկիչի մեջ մեկ կամ մի քանի զերո կա, գերոներով չենք բազմապատկում, իսկ հաջորդ նշանակային թվով բազմապատկելուց ստացած արտադրյալը գրում ենք՝ դեպի ձախ ախքան նիշ յետ թողնելով, վորքան գերոներ կային բազմապատկիչի մեջ:

Բազմապատկեցեք 3600-ը 180-ով

$$\begin{array}{r} 3600 \\ \times 180 \\ \hline 28800 \\ + 36000 \\ \hline 648000 \end{array}$$

Նայենք, թե ինչպե՞ս է կատարված գործողությունը: Ուշադրություն դարձրեք բազմապատկելիի և բազմապատկիչի (բազմապատկիչի նշանակային թվանշանները գրված են բազմապատկելիի նշանակային թվանշանների տակ): Բազմապատկում ենք միայն նշանակային թվերը և ստացած արտադրյալին աջ կողմից ավելացնում ենք ախքան զերո, վորքան զերո կա բազմապատկիչի և բազմապատկելիի վերջում միասին վերջրած:

563. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$425 \times 203 =$	$502 \times 303 =$	$705 \times 108 =$
$539 \times 609 =$	$806 \times 302 =$	$509 \times 609 =$
$420 \times 460 =$	$3000 \times 420 =$	$300 \times 150 =$
$840 \times 780 =$	$40000 \times 640 =$	$860 \times 790 =$

564. Լուծեցեք հետևյալ որինակները:

$876 \times 308 =$	$579 \times 609 =$	$208 \times 608 =$
$805 \times 590 =$	$367 \times 804 =$	$836 \times 809 =$
$354 \times 706 =$	$807 \times 305 =$	$2400 \times 350 =$

565. Ավտոմոբիլը բեռը 1 կմ տեղափոխելիս, ծախսում է 303 գ բենզին. նույն բեռը 608 կմ տեղափոխելու համար քանի՞ կիլոգրամ բենզին կծախսի:

566 ԽՍՀՄ-ի ՄՏԿ-երն ու կորսնտեսությունները 1932 թ. ին ունեւոյին 96000 տրակտոր, Տարվա մեջ քանի տոն կիլոյանյա թ կարելի չե անտեսել, հաշվելով տրակտորի տարեկան աշխատանքի որերի թիվը 250 և սմեն մի տրակտորի տի որական տնտեսումը՝ 50 գ կիլոյանյութ:

567. Շենքը 180 որ տաքացներու համար ինչքան անոյն պետք է պատրաստել, յեթե 120 որ ծախսելու յեն 480-ական կգ, իսկ մնացած որերը՝ 330-ական կգ:

568. Գործարանում մի բանվորի ամսական արտադրանքի արժեքը 1096 ուրլի յե, 2004 բանվոր ունեցող գործարանի մի ամսյա արտադրանքի արժեքը գործաւն կլինի:

569. Դերիժարը մի րոպեյում թռչում է 2140 մ, 18 ժամ 10 րոպեյում ինչքան տարածութուն կթռչի:

570 Գազալին սարածների վերանորոգման համար բնակողը ընկերության ներաշնչված հաշվով

Աշխատանքի անունը	Դանակը	1 հատի գնահատումը	Ամբողջ աշխատանքի արժեքը
1. 6 կամֆորկանի սալը (սլիտա) մաքրելը	48	2 ու 40 կ	?
2. Սալի շրջանակներ պատրաստելը	150	7 ու 20 կ	?
Ընդամենը՝	—	—	?

Աղյուսակն արտադրեցիք տետրում և զտեք հաշվի գումարը:

571. Բանվորական ավանի մակարդակն է 15 հա: Ավանում կա 204 հողամաս՝ յուրաքանչյուրը 600 քառ մ: Մնացած տարածությունը բռնում են փողոցները: Ավանում փողոցների բռնած մակարդակն ինչքան է (1 հա = 10000 հառ. մ):

572. Տրակտորն արժե 2350 ուրլի, իսկ նրա գումանը՝ 350 ուրլ: Խորանտեսության համար գնեցին 109 տրակտոր և 120 գ լթան: Այդ ինվենտարը գնելու համար վճարան դրամ ծախսեցին:

573. Տրակտորը վարելիս ծախսում է 1 ժամում 6 կգ նավթ, 120 գ բենդին և 600 գ յուղելիք: Ինչ արժե տրակտորի մի տալա համար անհրաժեշտ կիլոյանյութն ու յուղելիքը, յեթե ամբողջ տարում տրակտորը վարում է 260 ժամ, և 1 կգ նավթն արժե 9 կոպ. 1 կգ բենդինը՝ 19 կոպեկ, 1 կգ յուղելիքը՝ միլին թվով 50 կոպ:

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՅԵՐԿԱՆԻՇ ԹՎԻ ՎՐԱ

574. Լուծեցեք հետևյալ խնդիրները (բանավոր)

40:20=	30:10=	400:20=	200:10=
60:10=	80:20=	600:30=	300:30=
80:40=	109:50=	800:40=	500:50=
90:30=	70:70=	900:30=	800:20=

575. Լուծեցեք հետևյալ որինակները (բանավոր)

26:13=	88:11=	95:19=	42:14=
48:12=	84:12=	87:29=	45:15=
52:13=	75:25=	84:14=	76:19=

576. Լուծեցեք հետևյալ որինակները (բանավոր)

100:50=	84:21=	99:33=	52:26=
100:25=	74:37=	70:14=	72:36=
90:30=	90:45=	81:27=	72:12=

577. Գյուղատնտեսական արտելի 192 տնդամերից կաղձակերպված են 12 բրիգադ: Ամեն մի բրիգադում քանի՞ հոգի կա:

Գրավոր լուծում.

$$\begin{array}{r} -192 \overline{) 12} \\ 12 \overline{) 16} \\ \hline 72 \\ -72 \\ \hline \end{array}$$
 1 հարյուրավորը 12-ի վրա բաժանելիս, քանորդում հարյուրավոր չենք ստանում: 19 տասնյակը բաժանում ենք 12-ի վրա, քանորդում ստանում ենք 1 տասնավոր, իսկ մնացորդ 7 տասնավոր: 7 տասնավորը վերածելով միավորի և ավելացնելով 2 միավորը, բաժանում ենք 12-ի վրա: Քանորդում ստանում ենք 6 միավոր:

Ամեն մի բրիգադում կար 16 հոգի:

Լուծման ճշտությունն ստուգեցեք բազմապատկման միջոցով:

$$16 \times 12 = 192$$

578. «Ինտերնացիոնալ» սփյուռքիչը 48 ժամում մանրում է 7392 ց կանաչեղեն: 1 ժամում ինչքան է մանրում:

$$\begin{array}{r} 7392 \overline{) 48} \\ 48 \overline{) 154} \\ \hline 259 \\ -240 \\ \hline 192 \\ -192 \\ \hline \end{array}$$
 73 հարյուրավորը բաժանում ենք 48 վրա: Քանորդում ստանում ենք 1 հարյուրավոր, իսկ մնացորդ՝ 25 հարյուրավոր: Մնացորդի 25 հարյուրավորը վերածում ենք տասնավորի (250 տասնյակ) և ավելացնում ենք նաև 9 տասնավոր: Ստացած 259 տասնավորը բաժանելով 48-ի վրա, քանորդում ստանում ենք 5 տասնավոր, իսկ մնացորդ՝ 19 տասնավոր: 19 տասնավորը վերածում ենք միավորի և ավելացնելով 2 միավորը, 192 միավորը բաժանում ենք 48-ի վրա, վորով քանորդում ստանում ենք 4 միավոր:

Սփյուռքիչը 1 ժամում մանրում է 154 ց կանաչեղեն: Լուծման ճշտությունն ստուգեցեք բազմապատկման միջոցով:

$$154 \times 48 = 7392$$

579. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

238:17 =	160:52 =	252:42 =	312:52 =
432:16 =	132:22 =	125:25 =	504:63 =
864:24 =	168:21 =	342:38 =	648:72 =
503:43 =	231:33 =	376:47 =	315:45 =
138:23 =	204:34 =	432:48 =	864:96 =

580. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

570:95 =	891:99 =	541:68 =	801:80 =
783:87 =	414:69 =	665:95 =	522:87 =
536:67 =	651:93 =	776:97 =	792:99 =

581. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

5923:38 =	8352:87 =	4902:86 =	6305:97 =
8618:74 =	9165:65 =	4864:76 =	6084:78 =
3332:68 =	9831:87 =	5452:58 =	5208:93 =
4845:85 =	8084:93 =	6794:86 =	8277:89 =
6715:79 =	4085:43 =	4582:79 =	8428:98 =

582. Լուծեցեք հետևյալ որինակները (յեթե բաժանումից մնացորդ ստանաք, ապա քանորդը կորացրեք ախպես, ինչպես ցույց է արված միանիշ թվի վրա բաժանելու դեպքի համար).

9327:49 =	6987:89 =	5400:86 =	5492:65 =
4589:57 =	4589:67 =	4000:65 =	4260:88 =
5364:68 =	6805:73 =	4986:87 =	7000:84 =

583. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

27384:56=	58625:67=	25705:39=	7235:79=
39339:93=	7624:84=	37083:47=	6977:89=
33396:69=	57330:78=	58412:68=	39396:84=
43524:78=	35443:67=	84108:86=	33408:58=
89952:96=	83711:97=	21571:83=	43548:76=
4987:89=	76718:89=	33252:68=	58230:95=

584. Մի բանվոր ձեռքով 1 ժամում հանում է 96 կգ աղբի, իսկ մեքենայով՝ 288 կգ: Մեքենան արտադրողականությունը քանի՞ անգամ է բարձրացնում:

585. Մարգագետինը գերանդով քաղելու համար պահանջվում է 288 բանվորա ան ժամ: Այդ մարգագետինը խոտհարի միջոցով վերջան ժամանակում կարելի չէ քաղել, յեթե խոտհարն աշխատանքն արագացնում է 16 անգամ:

586. Գործարանում Համկի անդամների թիվը 40 էր, իսկ մի տարի հետո՝ 760: Գործարանում կուսակցական կազմակերպությունը քանի՞ անգամ աճեց:

587. 11 բանվորից կազմված բրիգադը մի ժամում բաց թողեց 143 կգ թուղի ձուլվածք: Մի բանվորին մի ժամում քանի՞ կիլոգրամ ձուլվածք է ընկնում:

588. Կոմսոմոլի բրիգադն ըստ պլանի պետք է 25 որում վարի 800 հա: Փաստորեն առաջադրանքը կատարեց 20 որում: Առաջադրանքի մի որվա նորման քանի՞ հեկտար ավելացավ:

589. Գրադարան-ընթերցարանին մի տարվա համար բաց թողին 1800 ուրբի: Ամսական միջին թվով քանի՞ ուրբի կարելի չէ ծախսել:

590. Կարմիր բանակային զորմասին հուլիս ամսին

ավին 16492 կգ հաց: Ամեն մի կարմիր բանակայինի որական տալիս էին 1 կգ հաց: Զորամասում քանի՞ կարմիր բանակային կար:

591. Վարդուն բարձում էն 16 տոնն, իսկ սայլն՝ 400 կգ: Մի վագոնը քանի՞ սայլ է փոխարինում:

592. Կոլանտեսությունը 22 որում մշակեց 583 հա դարնանացան նախատեսված 25 որվա դիմաց: Կոլանտեսությունն որակտն միջին թվով քանի՞ հեկտար ավելի մշակեց, քան պլանով նախատեսվածը:

593. «Երկարուսալ» գործարանը 1931 թվին բաց էր թողել 19040 s պողպատ, իսկ 1932 թվին՝ 3455 s պողպատ: 1932 թվին մի ամսվա միջին արտադրանքը քանի՞ տոնն ավելի չէ 1931 թվի արտադրանքից:

594. 13 առանձին տնտեսություն, լինելով անհատական տնտեսություններ, մշակեցին 91 հա: Կոլանտեսությունում նրանք կարողացան մշակել 21 հա: Միջին թվով մի տնտեսության մշակածը քանի՞ հեկտարով ավելացավ:

595. Զորս բանվոր հնգորյակում շինեցին 58 վաղարան և այդ աշխատանքի համար ստացան 116 ուրբի: Ամեն մեկն ինչքա՞ն փող ստացավ, յեթե առաջինը շինեց 12 վաղարան, յերկրորդը՝ 17, յերրորդը՝ 13 և չորրորդը՝ 16 վաղարան:

596. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

26300:95=	30159:81=
27907:59=	32300:76=
77691:87=	85456:98=

597. Լուծեցեք հետևյալ որինակները

43215:95=	219300:68=
294272:76=	340002:78=

598 Կաշիքի շրջանի, 73 տնտեսությունից բաղկացած Մալյաձեո գյուղի բնդհանուր յե ամուտը 1929 թվին հավասար էր 74942 ուրբ., 1931 թվին նույն տնտեսությունները, արդեն կոտնտեսության մեջ լինելով, ստացան 154422 ուրբլի յեկամուտ: Միջին թվով մի տնտեսության յեկամուտը քանի՞ ուրբ.ով ավելացավ:

599 Յարական Ռուսաստանում կար 13 տրիկոտաժի գործարան, փորտեղ աշխատում էին 2500 բանվոր: 1932 թվին ԽՍՀՄ-ում կար 41 տրակտորի գործարան, փորտեղ աշխատում էլին 68000 բանվոր: 1932 թվին մի գործարանում աշխատող բանվորների թիվը միջին թվով քանիսով ավելի յեր մինչ-հեղափոխական շրջանի գործարանում աշխատող բանվորների թվից:

600. 13 ավտոմատ և 46 մեխանիկական գործվածքային մեքենաներով որական արտադրում են 1780 մ մահուղ: Ավտոմատ մեքենայի մի որվա արտադրողականությունը քանիսով է ավելի մեխանիկական մեքենայի մի որվա արտադրողականությունից, յեթե ավտոմատ մեքենաներով բնդսմենն արտադրել են 630 մ:

601. Կաշեգործարանն ըստ պլանի 1932 թվին պետք է տար 9956400 ուրբլու արտադրանք: Այդ թվականի առաջին 10 ամիսներում տվեց 9917470 ուրբլու արտադրանք: Մի ամսվա փաստական արտադրանքը քանիսով ավելի յե պլանով նախատեսածից:

602. Ռազմական ավիացիայի աճը կապիտալիստական յերկրներում¹⁾).

¹⁾ 1930/31 տարվա տվյալները պահաս են ցույց տրված այդ պետությունների կողմից:

Յերկրներ	Ռազմական սավառնակների թիվը		Քանի՞ անգամ է ավելացել
	1914 թ.	1930/31 թ.	
Ֆրանսիա	13	2375	.
ՀԱՄՆ	6	1752	.
Անգլիա	90	1434	.
Ճապոնիա	9	1639	.
Իտալիա	20	1507	.

Վերոյեցեք, թե վերոհիշյալ յերկրներում ռազմական սավառնակների թիվը քանի՞ անգամ է ավելացել:

603. Նավթի հանույթը տարբեր յերկրներում (հազար տոններով).

Թվական	Յ ե ռ կ ը ն ե ը					
	ԽՍՀՄ	Վենեսուելա	Մեքսիկա	Պարագուայ	Հոլանդական Ինդիան	Ռումինիա
1928	12591	123592	15711	7585	4308	4282
1932	22322	116379	17476	4818	5022	6691

Հաշվեցեք, թե այդ յերկրներում նավթի ամսական միջին հանույթը ինչպես փոխվեց: Հանույթն ավելանալու դեպքում թվի առաջ պլյուս (+) դրեք, իսկ պակասելու դեպքում՝ մինուս (—): ԽՍՀՄ-ն նավթի հանույթով 1928 և 1931 տարիներում վճարեց անգն եր շրջվում:

604. Շրջանի կոմյերիտմիությունը կազմա՛երպեց 15 կարմիր գումա՛, վորոնք փոխադրեցին 3060 ց հաց: Յարաքանչյուր գումակը միջին թվով ինչքա՛ն հաց փոխադրեց:

$$\begin{array}{r} 3060 \overline{) 15} \\ \underline{30} \\ 60 \overline{) 204} \\ \underline{60} \end{array}$$

Ինչո՞ւ համար քանորդում տասնավորի տեղ դրված է զերո: Լուծումն ստուգեցեք բազմապատկումով:

605. Լուծեցեք հետևյալ որինա՛կները.

$77472:96=$	$336273:65=$	$338208:52=$
$241248:56=$	$428358:93=$	$771460:65=$
$506100:87=$	$809535:87=$	$930750:49=$

606. Ուշադրություն դարձրեք հետևյալ որինա՛կի լուծմանը՝

$$\begin{array}{r} 260455 \overline{) 65} \\ \underline{260} \\ 455 \overline{) 4007} \\ \underline{455} \end{array}$$

Ինչո՞ւ համար քանորդում տասնավորի և հարյուրավորի տեղ դրված է զերո: Լուծումն ստուգեցեք բազմապատկումով: Որինակի լուծումը գրեցեք տետրում:

607. Գործարանն ըստ պլանի որական միջին թվով պետք է տար 9274 ուրբուռ արտադրանք: Մի ամսում (25 բանվորական որ) ավեց 245500 ուրբուռ արտադրանք: Մի որվա արտադրանքը պլանով նախատեսված քանի՞ ուրբուռ ավելի չեք:

608. «Դեպի սոցիալիզմ» կոլտնտեսությունը 12960 հա գարնանացանը սոցմրցակցությամբ 15 որվա փոխարեն հավաքեց 12 որում: Մի որում քանի՞ հեկտար ավելի հավաքեց:

609. Գործարանի ցեխը տարվա առաջին քառորդին 49 բանվորով ավեց 670221 ուրբուռ արտադրանք: Նույն թվի վերջին քառորդին 43 բանվորով, միանալով հարվածային բրիգադներում, ավին 682553 ուրբուռ արտադրանք: Մի բանվորի միջին արտադրանքը բրիգադներով աշխատելու ժամանակ քանի՞ ուրբուռ բարձրացավ:

ԲՍԺԱՆՈՒՄ ՅԵՌԱՆԻՇ ԹՎԻ ՎՐԱ

610. Բուրդ մանող բանվորի տարեկան արտադրողականությունը մանր արդյունաբերության մեջ հավասար է 136 ուրբուռ, իսկ խոշոր արդյունաբերության մեջ 2856 ուրբուռ: Խոշոր արդյունաբերության մեջ աշխատող բանվորի արտադրողականությունը քանի՞ անգամ ավելի չե մանր արտադրողականության մեջ աշխատող բանվորների արտադրողականությունից:

$$\begin{array}{r} 2856 \overline{) 136} \\ \underline{272} \\ 136 \overline{) 21} \\ \underline{136} \end{array}$$

Ինչո՞ւ քանորդում հարյուրավոր չըստացվեց: Խնդրի լուծումը գրեցեք տետրում:

Խնդրի լուծումն ստուգեցեք բազմապատկումով:

611. Լուծեցեք հետևյալ որինա՛կները.

$3304:534=$	$7803:867=$	$1764:196=$
$6774:809=$	$7736:967=$	$7416:927=$

612. Լուծեցեք հետևյալ որինա՛կները.

$12864:536=$	$15762:426=$	$60332:896=$
$17892:497=$	$27158:367=$	$48132:573=$
$32517:693=$	$41325:475=$	$93411:963=$
$64521:963=$	$85456:872=$	$72900:972=$
$78996:908=$	$77691:893=$	$73584:876=$

613. «Բանջարաբույծ» կոմունայում կանաչք որս-
վարձով աշխատելով, որական կտրում եյին 10 կգ սոխ:
Գործարքայինի անցներով, ամեն մի կին արգեն կտրում
եք որական 450 կգ սոխ: Գործարքայինի անցներով,
արտադրողականությունը քանի՞ անգամ բարձրացավ:

614. 1921—22 թվերին Դոնբասում կարիչ մեքե-
նայի ամսական արտադրողականությունն եր 225 s, իսկ
1930 թվին՝ 2100 s: Մեքենայի արտադրողականությունը
քանի՞ անգամ ավելացավ:

615. Նոր դոմնային—գիգանտներում չուգունի ձու-
լումը տարեկան կազմում է 2000s, իսկ հին դոմնանե-
րում ձուլումը կազմում էր տարեկան 250 s: Նոր դոմ-
նաներում քանի՞ անգամ է ավելանում չուգունի ձուլումը:

616. 1930 թվին ԽՍՀՄ-ում կար 300 կոմբայն, իսկ
1931 թվի վերջին արդեն կար 6000 կոմբայն: Մի տա-
րում կոմբայնների թիվը քանի՞ անգամ ավելացավ:

617. 324 մայր ճագար բազմացներով, տարեկան
կտան 7776 կգ միս: 1 մայրը բազմացներով, տարեկան
վորքա՞ն միս կտա:

618. Կոլանտեսությունում մի ոչում կարողացան
հավաքել, խուրձ կապել և դիզել 336 հա: 972 հա հա-
վաքելու համար քանի՞ ուր է պետք:

619. 350 կովից բաղկացած նախիրը 3528 ց
սիրտով կերակրվեց 42 որ: Մի կովին որական քանի՞
կիլոգրամ սիրտ տվին:

620. 123 հա-ից հավաքեցին 42558 ց կարմիր ստեպ-
զին (զազար): 1 հա-ից ինչքա՞ն հավաքեցին:

$$\begin{array}{r|l} 42558 & 123 \\ \hline 369 & 346 \\ \hline 565 & \\ -492 & \\ \hline 738 & \\ -738 & \end{array}$$

Խնդիրը լուծեցեք տետրում և
ստացած պատասխանն ստուղեցեք
բազմապատկումով:

621. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

35321:143=	242963:427=	446051:759=
102555:265=	279230:496=	270109:821=
222508:389=	332621:683=	526761:963=

622. Ռադմական նորմաներով 1 փակ վազոնը կա-
րող է տեղափոխել 450 հատ 107-միլիմետրանոց փամ-
փուշտ: 92350 հատ նույն տիպի փամփուշտ տեղափո-
խելու համար քանի՞ վազոն է պետք:

623. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

325875:787=	594247:897=	852752:956=
765104:817=	520066:914=	861561:987=
790088:856=	810218:927=	848235:965=

624. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

355875:375=	422229:487=	535824:556=
122481:279=	126871:289=	885339:897=
851480:872=	222573:507=	345595:403=

625. 1928 թվի հոկտեմբերի մեկին ԽՍՀՄ-ում դուր-
ժարկման մեջ զտնվում եյին 69 դոմենյան վառարան՝
19961 խոր. մ ողտակար ծավալով: 1933 թվի հունվարի
1-ին մեզնում կար 103 դոմենյան վառարան՝ 37183 խոր. մ
ծավալով: Հնդամյակում 1 վառարանի միջին ծավալը քա-
նի՞ խորանարդ մետր ավելացավ:

616. «Լեւոնյան կոմիտե»-ի ավագանի արագորդ

Տարի	Վերականգնված և բանօրակ. որերի թիվը մի տարում	Թիվը մի տարում
1-ին	21760	256
2-րդ	29700	270
3-րդ	37972	296
.	.	.
.	.	.
.	.	.

Ներքոյն տարում ավագանիի կողմից բերված
 1-ին և 2-րդ կողմից կախված գումարները և 3-րդ կողմից
 68580 և 68580 ց կողմից կախված գումարները

68580	135	675	508
1080		1080	
1080			

Ստորագրեք, թե բավական գումար
 դրվելու և կատարված
 Ինչու համար քանդակում նշանա-
 կային տառերով թիվները չկան

628 Լուծեցեք հետևյալ որինակները.
 489255:96 = 442368:432 =
 543076:597 = 1121232:329 =

629. Ստորագրեք բավական գումարներով ճշտա-
 թյունը.
 1691961 423
 1692
 4007
 2961
 2961
 Ինչու համար քանդակում նշանա-
 կային տառերով և հարկավոր
 թիվները չկան

630. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.

222578:439 = 601083:987 = 348595:865 =
 734412:909 = 732954:809 =

631. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.
 15762:426 = 12864:536 = 1789:497 = 3381075:675 = 7053264:783 = 7882000:875 = 60032:896 = 526261:168 =
 15762:426 = 12864:536 = 1789:497 = 3381075:675 = 7053264:783 = 7882000:875 = 60032:896 = 526261:168 =

632. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.
 4101324 837
 3348
 4900
 7533
 7533
 24

633. Լուծեցեք հետևյալ որինակները.
 5835429:179 = 4534428:208 = 6890729:223 = 7227645:228 =
 8651689:172 = 7793472:186 =

634. Կոտորակներով բոլոր առկա թվերի հասարա-
 կայացված գումարներով գործելով և լուծելով, ինչպե-
 րևանում կանգնեցե՞ք
 154 առկա ունի:
 635. Գործարարը կոտորակներով գեթ պարզաբեր-
 անում լինե՞ր 810 բանիմաստ առաջարկի

վորոնք տարեկան կտան 1500000 ռուբլու անտեսում:
Միջև թվով յուրաքանչյուր առաջարկ քանի՞ ռուբլու
անտեսում է տալիս:

636. Շաքարի ճակնդեղի հալասար հողամասերից
ստացվեց բերք՝ վաղ ցելից 76800 ց, առվույտի հողից՝
70656 ց, սիսնոի հողից՝ 68864 ց: Վեր հողամասի 1
հեկտարից ստացված բերքն ավելի յե մյուսներից և
քանի՞ ցենտներ է ավելի, չեթե յուրաքանչյուր հողա-
մասի մակերեսը հալասար է 256 հա:

637. 1932 թվի առաջին կիսին ըստ Մոսկվածուխ
արեստի տվյալների հանված է 1454 հազ. Տ ածուխ:
Յենթա—Մոսկովյան ածխահանքերում որական միջին
թվով ինչքան ածուխ հանվեց (ածխահանքում աշխատում
են անընդհատ):

638. Չտեսակավորված սերմով 126 հա վուշի ցանք-
սից ստացան 27090 կգ սերմ և 33138 կգ գզած թել:
Իսկ լավ մաքրված և տեսակավորված սերմով 97 հա-ից
ստացած 36181 կգ սերմ և 42777 կգ քրքրած թել:
Տեսակավորած սերմով ցանած 1 հեկտարից ստացած
սերմի ու թելի բերքը վերջապես ավելի յե չտեսակավոր-
ված սերմի բերքից:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՄՐԱՊՐՆ-
ԴԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

639.	5121:569=	5824:832=	3774:649=
	7785:865=	3512:489=	2990:598=
	4712:589=	5103:567=	4879:697=
640	12644:436=	30744:549=	50048:736=
	25776:537=	37164:439=	60702:906=
	30576:637=	48035:739=	65750:876=

641.	81765:237=	275063:589=	2341548:438=
	85410:365=	556668:564=	3544893:549=
	116283:467=	574866:654=	4859535:867=
	230373:537=	673602:786=	4052554:506=

642.	933454:563=	5211000:579=	4172000:700=
	845278:349=	4781000:683=	8010000:890=
	914396:452=	236230:579=	6080000:760=

643.	2072005:635=	123760:364=
	3912832:896=	2682400:479=
	6630624:759=	7297500:973=

644.	194564:478=	3037306:758=
	452964:794=	6118857:873=

645. Բրիգադն որական կարող է արտադրել 192 կգ
մանվածք: 48 ց մանվածք արտադրելու համար քանի՞ որ
է պետք:

646. Ավառմատ մեքենան 24 որում, որական 7 ժամ
գործելով, կտրում է 60850 պտուտակամայր: Մի ժա-
մում վորքան է կտրում:

647. Հաճարի հաց թխելիս յուրաքանչյուր 1 կիլո-
գրամ ալյուրից ստացվում է 400 գ աճ: 7 կգ թխած
հաց ստանալու համար ինչքան ալյուր պիտի վերցնենք:

648. 1931 թվին ԽՍՀՄ-ում հալեցին 4900 հազար
տոնն թուշ, իսկ 1932 թվին՝ 6200 հազար տոնն: 1932
թվի մի ամսում հալած թուշը քանի՞ տոննով ավելի լեր
1931 թվին հալած թուշից (1931 թիվը 365 որ էր,
իսկ 1932 թիվը՝ 366 որ):

649. Խմբում սովորում են 24 անդրագետ: Մի տա-
րում ինչ կնստի մի անգրագետի սովորելը, չեթե ուսուչ-

չին պիտի վճարեն 474 ուրբի, խմբի համար պենի են մի անգամ 24 կտոր գիրք՝ հատը 65 կոպեկով՝ յեկրորդ անգամ ելի 24 կտոր գիրք՝ հատը 40 կոպեկով, զբաժնոր աշխատանքների համար ծախսել են 45 ուրբ՝ և կողմնակի ծախսեր՝ 648 ուրբի:

650. Շինարարութեան համար պիտի փոխադրեն 180000 աղյուս: Փոխադրութեանը մասնակցելու յե 15 սայլ, փորոնք որական պետք ե կատարեն 3 յիրթ: Քանի որում կփոխադրեն աղյուսը, յեթե յուրաքանչյուր սայլին բառնում են 720 կգ, իսկ աղյուսի քաշն ե 4 կգ:

651. Յերեք բնակարան ելեկտրական լուսավորութեան համար պետք ե վճարեն ամսական 25 ուրբ 50 կոպեկ: Առաջին բնակարանում կար 3 լամպ, 2 հատը 50 մոմանոց և 1 հատ 25 մոմանոց: Յերորդ բնակարանում կար 4 լամպ, 2-ը 50 մոմանոց, 1-ը 25 մոմանոց և 1-ն ել 100 մոմանոց: Յերկրորդ բնակարանում կար 3 լամպ՝ յուրաքանչյուրը 25 մոմանոց: Ամեն մի բնակարան ինչքան պետք ե վճարի:

652. Խորհանտեսութունը 10 բանվորով կոմբայն սիրոս կարիչի միջոցով 3 որում պատրաստեց 13860 ց սիրոս: 110 բանվոր ոգտագործելով, նույն քանակի սիրոսը ձեռքով կարելի լեր պատրաստել 21 որում: Կոմբայն սիրոսկտրիչն աշխատանքի արտադրողականութեանը քանի անգամ ե բարձրացնում:

653. Կոշիկ գործարանում 1922 թվին աշխատում եյին 165 բանվոր և մի տարում պատրաստեցին 54500 զույգ կոշիկ: 1932 թվին նույն գործարանում աշխատում եյին 6000 բանվոր, և մի տարում պատրաստեցին 5500000 զույգ կոշիկ: 1932 թվին մի բանվորի տարեկան միջին արտադրանքը 1922 թվի արտադրանքից լորքան ավելի յեր:

654. Տրանսպորտի զբառնյալն առաջին որում պետք ե փոխադրեր 650 s բեռ, յերկրորդ որը՝ 480 s և յերրորդ որը՝ 360 s: Առաջին որը փոխադրեց 280 s, յեկրորդ որը՝ 720 s: Յերրորդ որը փոխադրելու համար ինչքան բեռ մնաց:

655. Կոյտնտեսութունն ուներ 175 կով, 19 յերինջ և 40 ձի: Այ՝ անասուններին մի ամիս կերակրելու համար ինչքան սիրոս ե պետք, յեթե որական կովին տալիս են 5 կգ սիրոս, յերինջին՝ 8 կգ, իսկ ձիուն՝ 4 կգ:

656. Գնալքը 5 ժամում անցավ 144 կմ, իսկ մնացած 5 ժամում անցավ 135 կմ: Ինչքան եր գնացքի միջին արագութունը, չհաշվելով կանգառները, յեթե ամբողջ յերթի ընթացքում գնացքը կանգառի վրա գործադրե, 2 ժամ:

657. Խորհանտեսութունն ըստ պլանի պետք ե ցաներ 2499 հա վաղահաս կուլտուրաներ: Առաջին որը ցանեց 278 հա, յերկրորդ որն՝ առաջինից 119 հա ավելի: Մնացած որերը քանի հեկտար պետք ե ցանի որական, յեթե ցանքսը պետք ե վերջացնի 6 որում:

658. Արհեստանոցում չիթ կար, 12 կտոր՝ 28-ական մետր և 10 կտոր՝ 24-ական մետր: Այս չիթից կարեցին 56 կանացի հագուստ, 86 յերելսայի հագուստ և միքանի հատ ել տղամարդու բլուզ: Քանի բլուզ կարեցին, յեթե կանացի հագուստին միջին թվով գնում եր 4 մ, յերելսայի հագուստին՝ 2 մ, իսկ բլուզին՝ 3 մ չիթ:

659. Տնտնաշվարկային բրիգադը յերեք ամսում ելեկտրական եներգիտյի, մեքենաները վերադրելու և վերանորոգելու վրա կարող ե ծախսել 3396 ուրբի: Ելեկտրական եներգիտյին ամսական վճարում ե 226 ուրբի, իսկ վերադրին՝ 173 ուրբի: Մեքենաները վերանորոգելու վրա քանի ուրբի պիտի ծախսի:

660. Սև հացի կիլոգրամն արժեք 29 կոպեկ, իսկ սպիտակինը՝ 57 կոպեկ: Ճաշարանի համար գնեցին 347 ռուբլու սպիտակ ու սև հաց: Սև հաց գնեցին 1 տոնն: Սպիտակ հաց ինչքան գնեցին:

661. 1280 հա թփուտը պետք է մաքրեն 8 կտրիչներով, վորոնք աշխատելու յեն յերկու հերթի: Ամբողջ հողամասը քանի՞ օրում կմաքրվի, յեթե կտրիչը մի հերթին կարող է մաքրել 5 հա:

662. Առաջին տարին կոլտնտեսությունն ուներ 150 տնտեսություն և ստացան 53100 ռուբլու յեկամուտ: Յեկրորդ տարին ուներ 214 տնտեսություն, իսկ մի տնտեսության միջին յեկամուտը, համեմատած առաջին տարվա ստացած յեկամտի հետ, 708 ռուբլով ավել էր: Կոլտնտեսությունը ինչքան յեկամուտ ստացավ յերրորդ տարին:

663. Յերեք տոննանի բեռնատարը մի յերթին կարող է տեղափոխել 375 հատ հրանոթի արկ: 6 հատ այդ պիսի բեռնատարներ 153000 արկը տեղափոխելու համար քանի՞ յերթ պիտի անեն:

664. Գործարանը 1928 թվին ավեց 1670100 ռուբլու արտադրանք և ուներ 293 բանվոր: 1922 թվին մի բանվորի ամսվա միջին արտադրանքը հավասար էր 1750 ռուբլու: 1932 թվին մի բանվորի մի ամսվա միջին արտադրանքը քանի՞ ռուբլով ավել յեր 1928 թվի մի ամսվա արտադրածից:

665. 1 հա տարբեր մարգարագետիներին ստացված խոտի բերքը՝ կիլոգրամներով.

Ջրովի մարգագետիներ		Ճահճոտ	Անջրդի	
Շատ լավ	Միջակ	մարգագետ	մարգագետ	
4000 կգ	2000 կգ	800 կգ	640 կգ	400 կգ

Յուրաքանչյուր մարգագետնի քանի՞ հեկտարից կտրելի չե 16 տոնն խոտ ստանալ: 1 հա լավ մարգագետնից ստացած խոտի բերքը քանի՞ անգամ ավելի յե ճահճոտ մարգագետնից ստացած բերքից, 1 հա տափաստաններից ստացած բերքից:

666. 5 փորմնադիր, որական 9 ժամ աշխատելով, 4 օրում շարեցին 52320 աղյուս: Նույն ժամանակում 2 փորմնադիր, նոր յեղանակով աշխատելով, 6368 աղյուս ավելի շարեցին: Վորմնադիրը նոր յեղանակով աշխատելով 1 ժամում քանի՞ աղյուս է ավելի շարում:

667. Կոլտնտեսությունն ունի 4050 հա ցանք: Յեթե այս տարածությունը մշակի ձիերով, ապա ամեն մի ձիուն կընկնի 18 հա: Յանքսի մի մասը մշակեց յերեք տրակտորով, վորով ամեն մի ձիուն ընկավ միայն 14 հա: Կոլտնտեսությունը քանի՞ ձի ուներ և յուրաքանչյուր տրակտոր քանի՞ հեկտար մշակեց:

668. ՄՏԿ հինգ օրում պիտի ցանի 5700 հա: Աշխատանքը ժամանակին ավարտելու համար պետք է ավելացնել ցանքի նորման՝ որակա՞նք համար 6 հա, կամ ավելացնել տրակտորների թիվը: Բանի՞ հաշվադր պիտի ավելացնեն, յեթե նորման ավելացնել հնարավոր չե:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԹՎԵՐ ՀԱՐՅՈՒՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

62

1. Բանավոր գումարում և հանում	3
2. Գումարման և հանման ստուգումը	14
3. Յեռանիշ և քառանիշ թվեր	15
4. Գրավոր գումարում	22
5. Գրավոր հանում	27
6. Ռոբրիներով և կոպեկներով արտահայտված գումարումն ու հանումը	33
7. Հնգանիշ և վեցանիշ թվեր	15
8. Հարյուրանիշ թվանշաններ	42
9. Միանիշ թվերի բազմապատկումը	44
10. Բազմանիշ թվի բազմապատկումը միանիշ թվով	53
11. Զերոները բազմապատկելը վերջում և մեջտեղում	57
12. Բաժանում միանիշ թվի վրա	60
13. Բազմապատկման և բաժանման ստուգումը	63
14. Մնացորդով բաժանում	65
15. Բաժանման դեպքերը. յերբ զերոներ են ստացվում	69
16. Մեծ թվեր	77
17. Թիվը 10, 100 և 1000 անգամ մեծացնելը	85
18. Յերկարության մեարական չափերը	87
19. Կշռի մեարական չափերը	89
20. Հեղուկ և հատիկավոր մարմինների մեարական չափերը	90
21. Բազմապատկում զերոներ ունեցող նշանակային թվով	91
22. Բազմապատկում յերկանիշ թվով	95
23. Բազմապատկում յեռանիշ թվով	99
24. Բաժանում յերկանիշ թվով	107
25. Զերոներ քանորդում	114
26. Բաժանում յեռանիշ թվի վրա	115
27. Վարժություններ ունակություններն ամրապնդելու համար	120

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0927819

ԳԻՆԸ 1 Դ. 20 Կ.

1934 - 385

11

27862

И. М. Богданов, Ш. Л. Кснтор А. Е. Королков

Задачник по арифметике

Гиз ССР Армении, Эривань, 1934.